

Ndəshigu Sara Wu Tsa Luka

Səra Məliya Luka Tsəfəri Najaka Sau

¹ Nji gangə də aga nda tsəfəri, səra ndə nggari dərəkər wu pama 'ya.

² Ndə tsəfəri səra 'yi nggari sara ara njira sə kə də wu liya nda tsu kadəu, ənga ndə tətəlna ndər Hyal tsu.

³ Tiyafulusu* ndə dəgal, ənggəra yi tsambiya sə'yar kə patəu ənga hangəkal, ca ngə də yi lari a dər tsa'a, ya tsəfəri ngə ənggəra sə'yar kə bəu,

⁴ aga ga sənbiya jirkura sə'yar kə ənggəra nji highibəri ngau.

Nji Nana Ənggəra Nju Nda Ya

Yahwana Ndər Məl Bəbətizəma

⁵ Wu pəci kəra Hirudusu a vər səm təlkur nər 'yi'yir Yahudi, vanyi pubu a'yi kəra nja ngga ənga Zakariya. Naja pubu nə miya umbwa nə Abijanu. Thləmər mala nyi ca ngə Alisabatu, ənga ji biya sara wu culi gə Haruna.

⁶ Nanda gyapəu, ndə nggya mənəhəu wu mwar Hyal, ndə bəlari patəkura səra Hyal na nja məl.

⁷ Ama nandə uya ya mai, ara Alisabatu ciri nga ja, ənga ətsu nji hahal nga nda gyapəu.

⁸ Vanyi pəci, Zakariya vər məl thlər nyi nə pubu a gwu ki Hyal, ənggəra pəcir nə miya umbwar nda shili.

* **1:3** Səra thləmə kə cabiya ca ngə “Ndər yiwu Hyal.” Tsamiya wu: TCama 1:1.

⁹ Wu pæci kau, ænggæra sær ciji næ pubu cabiya, Zakariya nga nji caðæbiya, aga ja gu ki Hyal aga gwa nggyi sæ kisæu.

¹⁰ Kabangækæ nji dadaðau kæra a biya, nda vەر ndær anæ Hyal wu pæci kæ ja vەر nggyi sæ kisæ kau.

¹¹ Kukuthlæu kæ waladi Thlagæ canæ nyi kær, ji ta'yi lagu mazæma vir nggyi sæ kisæ kau.

¹² Ænggæra Zakariya lari waladi kau, kæ hivær mbari nyi gagaðau.

¹³ Ama kæ waladi kæ na anæ nyi, “Zakariya, a sara ga hivær mai! Hyal, a nggari kædi ngau, kabangækau, mala ngæ Alisabatu wu nda yabiya ngæ zær sal. Gu nda næ nyi thlæmæ Yahwana.

¹⁴ Ma nji yabiya nyi, gu nda ða ænga ðæfu cicau ænga hudæ pipida gagaðau, abangau ngæ alenyi nji gangæ tsu.

¹⁵ Zær kæ ju nda ða ndæ dægal wu mwar Hyal. Naji wu nda sa 'yimir wur inabi mai.[†] Nju nda nyana nyi ænga Mambæl Cicau tsu ja wu ta mænyi.

¹⁶ Naja ngu nda shabiya njir Izirayila gangæu a shili ara Hyal Thlagæri nda.

¹⁷ Ju tæra biya a dumwar Thlagæu, ju mæl thlær nyi wu mambæl ænga dænama ænggær nabi Iliya. Ju shili ænga nggya jamæ wu pama tada'yar ænga wazhar nda. Ju nda shabiya njira kæra bælari særa tsa'a, aga nda ða nji hangækal, lagu kæ nga ju nda mæliya nda tsa'a anæ Thlagær nda.”

¹⁸ Kæ Zakariya na anæ waladi, “Abari nga ya nda sæni abær sæ kæ gæ na kæ wu nda ða? Kæja nayi ndæ hahal nga yau, mala ða tsu abangæ nga ja.”

[†] **1:15** Njir Yahudiya wu mæl najaka sau sara wu wur inabi aga sa, ama ma nji piyari ji bæliya sar ba ja mwalnækær ænggær padlau.

¹⁹ Waladi na, “Nayi ngə Jibrayilu, ya vər ta'yi wu mwar Hyal. Hyal ngə səwa da aga ya sa nar ngə ndər kə məsahə gagadə kau.

²⁰ Ama kəja ga nggəl ri ara hənggəri ənga ndər kau, kəra wu nda da jiri ma pəci ka dari. Agaban-gau, tsu gu ndər mai kəl ma sə kə a nyabiyar dzau.”

²¹ Nji kəra a biya nda vər səkə biyar Zakariya, nda vər dənga mi ngə da ji bəliya sar a gwu ki Hyal abanga?

²² Pəci kəra ji nda biya tsu ju səni ndər mai, ənggau, ba ndə səni abər a lari ja sə dədəgur a gwu ki Hyal kau. Kə ji dumwa ənga ndər anə nda ənga tsi, ama naja səni ndər ənga miya ja mai.

²³ Ənggəra pəcir thlər nyi kudəu, ba ji sha a ndu ki.

²⁴ A'yi bəliya sar mai, kə mala nyi Alisabatu həri hüdəu, kə ji mbunakər nə hya təfu wu ki naji biya mai.

²⁵ Alisabatu dzəgwa na, “Thlagə a məliya dər sə dəgal wu yukudu, ənga ji təhudə əgya yau, ji həna sə səsəli kəra ar kəra yau wu pama nji.”

Waladi Nana Ndəshigu Nə Ya Yesu

²⁶ Ənggəra Alisabatu məliya hya kwa ənga hüdəu, kə Hyal səwa waladi Jibrayilu a ndu vanyi məlmə wu Galili nja ngga ənga Nazəratu.

²⁷ Ji səwa nyi ənga ndəshigu məsahəu a ndara kwapəliyagə kəra alkawal mbamba nə hə dzə a'yi wu pama nda ənga vanyi ndə kəra nja ngga ənga Yusufu, sara wu culi gə təl Dawuda. Thləmər kwapəliyagə kə ca ngə Maryamu.

28 Ænggæra waladi kə shili ægya ja, kə ji na, “Nja vər usa ngau! Thlagə a'yi ja ænga gau, naja tsu a fæggər ngər ja barka.”

29 Ænggæra Maryamu nggari usa dzə kau, kə sə kə ɔwanə nyi kər ba fuwa nyi wu dænga sə gagadau, ja vər dænga wa thləmə najaka usa dza.

30 Kə waladi kə na anə nyi, “Maryamu, a sara ga hivər mai, aya nagə a uyar gə mayiwakur ara Hyal.

31 “Kəja gu nda həri hüdəu,
gu yabiya zər sal,
gu nda nə nyi thləmə Yesu.

32 Ju nda ɖa ndə dəgaləu,
ətsu nju nda ngga nyi ænga
Zər Hyal dəgal gagadau.

Hyal Thlagə wu nda nə nyi
vir nggya nər təlkur
nə əji nyi Dawuda.

33 Ju nda səm təlkur nyi
ar kəra ki Yakubu ba'anuwa,
təlkur nyi tsu a'yi wu nda kudə mai!”

34 Kə Maryamu na anə waladi, “Abari ngə səka sən ɖa, kəja nayi saya səni ndə sal maya?”

35 Kə waladi shadəwa nyi, ji na,

“Mambəl Cicau
wu nda gyar kəra gau,
dənəma nə Hyal Kəra Di
wu nda mbuya ngə tsu.

Agabangə zər kə gu
nda ya kau,
nju nda na anə nyi
ndə cicau, naja ngə Zər Hyal.

³⁶ “Kəja Alisabatu kwamə ngau, kəra nji na, naji wu ya mai, kabangəkə hudə hya kwa ngə ara ja, wu hahalkur nyi kau,

³⁷ ara sər kari nyi kər anə Hyal a'yi mai.”

³⁸ Əngwar Maryamu, “Nayau, mafa Hyal ngau, bəgə ja da anə da ənggəra gə na kau.” Ənggau, kə waladi kə ma'yi sə nyi.

Maryamu Ma'yi A Nda Usa Alisabatu

³⁹ Ayukudə pəci kushu, kə Maryamu pabəri kərnyi, kə ji ma'yi ənga kusa, a ndu vanyi məlmə nər 'yi'yir Yahudi kəra wu pama mau.

⁴⁰ Ənggəra ji shili wu məlmə kau, kə ji vu ki Zakariya, ji vuwa usar Alisabatu.

⁴¹ Ənggəra Alisabatu nggari usa dzə kau, kə zər kəra gwu ta Maryamu da mumudəu, ənggau, kə Alisabatu nyau ənga Mambəl Cicau.

⁴² Kə ji hya'ana dahəu ənga dənama ji na, “Nagə ənga barka wu pama mathləkə'yi, Zər kəra gu nda ya kə tsu ənga barka nga ja!

⁴³ Abari ngə mayiwakur kə səni shili anə da, patə əkkə'yi miya Thlagə da, a shili əgya ya?

⁴⁴ Ənggəra yi nggari usa dzə ngau, ngə zər kəra gwu ta yi da mumudəu ara hudə pipida.

⁴⁵ Ndər barka nga gau ara gə hənggəri abər sə kə Thlagə nana kə wu da ənga jiri.”

Na Fal Hyal Nə Maryamu

⁴⁶ Maryamu na,

“Dəfuwa yau a vər fal Thlagəu.

⁴⁷ Piya yi tsu a vər caguli

ara Hyal ngə Ndər Mbəda da,

⁴⁸ ara ji dəngari ənga yau,

nayi kəra mafa nyi
kəra a'yi vanyi sə mai!
Mbari kabangəkau, patər nji
wu nda ngga da
ənga ndər barka,
49 arya sə dədəgal'yar kə kəra
Hyal ndə dənama məliya da.
Thləmə nyi ndə cici ngau!
50 Ciji ba'anə ciji
ju nda təhudə əgya
njira wu nə nyi dəgalkur.
51 Ənga tsi nə dənama nga
ji məliya sə dədəgal'yar!
Ji tətəlna njir fəkər nda
ənga sərə ndu fər kər əni
wu dəfuwa nda.
52 A həyari ja təltəl'yar
sara wu təlkur nda,
ənga ji hya'ana nji dididī.
53 Ji nə nyi sər səm məsahəu
anə njir wuḅau,
kə ji məliya njir gənna
ndə ma'yi ənga tsi kurthləu.
54 Ji dləwari mafa nyi'yar
njir Izirayila ənga
ji dəngari ji cabiya təhudə
anə nji nyi,
55 ənggəra ji məliya alkawal
anə əjir mən Ibrahimu
ənga culi nyi ba'anuwa!"
56 Maryamu nggya ənga Alisabatu ənggər hya
makəru, kadivira ji dzəgwa sha a ndu ki gə nda.

*Nji Yabiya Yahwana Ndər**Məl Babətizəma*

⁵⁷ Ənggərə pəcir ya nyi də, kə Alisabatu yabiya zər nyi.

⁵⁸ Təwul nyi əkkə'yi nji gə nda ndə nggari ənggərə Thlagə canə nyi təhudə dədəgal anə nyi, kə ndə dəbər dzə ndu caguli ənga ja.

⁵⁹ Ənggərə zər kə təkəri pida cisu, kə ndə shili aga nda sa thlana nyi pəlzha, ndu yiwu nda fiya nyi thləmə dənyi, Zakariya.

⁶⁰ Ama kə miya zər na, “Awau! Nja nda ngga nyi ənga Yahwana.”

⁶¹ Əngwar nda anə nyi, “Wu culir hyi wa ngə ənga culi thləmə ka?”

⁶² Kə ndə yiwa dəya zər ənga tsi, thləmə kəra ja yiwu nja ngga zər kə əni.

⁶³ Kə ji yiwa, nja nə nyi ləkakadəu, kə ji tsəfəri, “Thləmə nyi Yahwana ngau.” Kə sə kə də sə dədəgur anə njira a ndəna!

⁶⁴ Ənggə ngə miya Zakariya pahənəkər, kə ji dzəguya ndər ənga fal Hyal.

⁶⁵ Kə sə kə nə nyi hivər anə təwulər nda patəu. Njir 'yi'yir Yahudi njir nggya wu pama mau tətəlna sə kə də kə ba'amani.

⁶⁶ Kalar ndəra nggari sə kau, ba nə nyi dənga, ju na, “Mi ngə zər kə wu nda də?” Ara a tsamər nji abər tsa Hyal a'yi ənga ja.

Zakariya Fal Hyal

⁶⁷ Ənggərə Mambəl Cicau shida ar kəra Zakariya dəya Yahwana, kə ji dzəguya ndər kəra Hyal nə nyi, ji na,

⁶⁸ “Barka anə Thlagəu,

Hyal nər Izirayila!
Ji shili aga sa dləwa nji gə nda,
ja kətiya nda.
69 Ji nə mən ndər Mbəda nji
ənga dənama
sara wu ki mafa nyi Dawuda.
70 Ənggər kəra ji məliya alkawal
tsu kadəu lagu miya
nabi nyi'yar nə cicau.
71 Ju sa həbiya mən
sara wu tsa njira vər ca
dawakur anə mən,
ənga patər njira gəra yiwu
nda lari mənə cakau.
72 Ji məl abangə aga ja cabiya
təhudə nyi anə əjir mən'yar,
ənga ji dəngari
alkawal nyi nə cicau,
73 kəra ji məliya dəbə ənga
səm fəla anə əjir mən İbrahimu.
74 Ju nda həbiya mən
sara ara dawar mən'yar,
aga mənə dzəgwa nu nyi
ənga jirkur gəra ənga hivər
75 wu cicikur
ənga mənəhəkur
wu mwar Hyal
patər nggyabiyar mən.
76 Nagə tsu zər kau,
nju nda ngga ngə
ənga nabi nə Hyal kəra ndiya
ənga dəgaləu.
Gu nda tərabiya

a dumwar Thlagəu,
aga ga məliya
lagu nyi kakaləu.

⁷⁷ Aga ga nə nyi anə nji gə nda sənbiya sə ar kəra
mbədə

lagur təfəbiya nda bikər nda,

⁷⁸ ara gangəkura təhudə dzə nə Hyalər mən, ca
ngə mbəmbəl nə mbədaŋ sara a dəməmau wu
nda shida,

aga ja sa mbəl ar kəra mən,

⁷⁹ ja mbəl a gyar kəra njira vər nggya wu kuthləu,
ənga njira əgya kiḏa shanggudi nə tau,
aga ca lagur nggya jamə anə mən.”

⁸⁰ Kə Yahwana hau, ji cakəri dzə wu mambəl. Ji
nggya a gwa tagə kəl ta pəcir biya nyi ar babal anə
njir Izirayila ḏa.

2

Yar Yesu (Matiwu 1:18-25)

¹ Wu pəci ta, təl Kayisaru Agustusu nər Roma
hyabiya cama abər nja tsəfəri thləmər nji patə wu
kiḏa təlkur nyi.

² Kə ngə jiga nji nə tanggərma kəra nji məl pəci
kəra Kiriniyusu a vər səm Təlkur nyi wu 'yi'yir
Səriya.

³ Nji patə ma'yi a ndu məlmər nda aga nja nda
jigabiya nda.

⁴ Yusufu tsu ji piyari Nazəratu wu 'yi'yir Galili ji
ma'yi a du Bayitalahami wu 'yi'yir Yahudi, məlmə
kəra nji ya təl Dawuda a gwa, ara naja culi zəmə
ənga Dawuda.

⁵ Ji ma'yi ənga Maryamu kəra alkawal mbamba nə hə dzə a'yi wu pama nda, aga nja nda jigabiya nda. Wu pəci ta, Maryamu ənga hüdə nga ja.

⁶ Ma tsu nda wu Bayitalahami, kə pəcir ya mbari nyi.

⁷ Kə ji yabiya zər nyi nə tanggərma, ji pəđəwa nyi wu gumbwara, ji dzəgwa pina nyi wu nggaḁa, ara nandə uya umbwa wu ki dləwu məthləpi mai.

Njir Bəla Sə Shishi Ənga Waladi'yar

⁸ A biyar ya məlmə kau, njir ḁəla a'yi, kəra a vər pida a biyar babal uvu'yi, nda vər tsamə təmahər nda.

⁹ Kə waladi Thlagə canə nda kər, ənga kadakadarkur nə Thlagə mbəl a gyar kəra nda, kəra nə nda hivər gagadau.

¹⁰ Əngwar waladi anə nda, “Hya sara hivər mai! Arya nayi ngə shili ənga ndəshigu mənəhə gagadau anə hyi, kəra wu nda məliya patər nji ndu nda ḁa ənga hüdə pipida.

¹¹ Əshina kau, wu məlmə gə Dawuda, a yabiya hyir nji ndər mbəḁa hyi, naja ngə Kərsiti Thlagəu!

¹² Kəja sərə wu nda canə hyi nyi, hyu nda thləwa zər mamənji nji pəđəwa wu gumbwara, nji pina nyi wu nggaḁa.”

¹³ A'yi nda ənga səni mai kə waladi'yar gangəu ənga waladi ta, sara a dəməlməu shida nda vər fal Hyal nda vər na,

¹⁴ “Kadakadarkur anə Hyal
kəra a dəməlməu!

Wu duniya bəgə hüdə pərtəu
a ḁa ara njira Hyal

a vər nggar məsəhəkur nda!”

¹⁵ Ənggərə waladi'yar piyari nda ndə ma'yi a dəməlmau, ca ngə njir ɓəla na anə kuvwar nda, abər, “Mən na ma'yi a vu Bayitalahami mən na vuwa tsamiya sə kə ɗa kau, kəra Thlagə nar mən ar kəri kau.”

¹⁶ Ca nga ndə ma'yi ənga kusa, kə ndə vuwa thləwa Maryamu ənga Yusufu, ənga zər mamənji, kəra nji pina wu nggaɓa.

¹⁷ Ənggərə ndə lari nyi ba ndə tətəlna ɗahəu sərə waladi nar nda ar kəra zər kau.

¹⁸ Patəkura njira nggari ndər kau, ba ɗa sə dədəgur anə nda sə kə njir ɓəla nar nda kau.

¹⁹ Ama kə Maryamu səbiya sə'yar kə patəu, ju dzəgwa dənga nda wu dəfuwa ja.

²⁰ Njir ɓəla dzəgwa sha, nda vər thləna nər fal Hyal ənga dləvə nyi, ara sərə ndə nggari, ənga ndə lari. Ara patər sə ɗa ənggərə waladi ta nar nda.

Nji Fiya Nyi Thləmə Anə Yesu

²¹ Ənggərə zərə nyi məliya pida cisu, ba nji thlana nyi pəlzha, ba nji fiya nyi thləmə Yesu, thləmə kəra waladi nə nyi kadivira nji dzəgwa hə hudə nyi.

Nji Həri Yesu A Vu Ki Hyal Aga Nja Lər Nyi Anə Hyal

²² Kə pəci shili kəra Maryamu ənga Yusufu wu məl sərə dladə nə Musa nar nda nja məl aga nə nyi cicikur, ba ndə həri Yesu a vu Urshalima aga nda vuwa lər nyi anə Thlagəu.

²³ Abangə nga nyi tsətsəfau wu dladə nə Thlagəu, abər, “Kalar zər sal kəra nji ya nə tanggərma, nju fiya nyi ja ɗa nə cicau nə Thlagəu.”

24 Nanda tsu ndu thla sau, ænggæra dladæ næ Thlagæ cabiya, ænga mbæthla mæthlæ ænga wazha mbæthla masar mæthlæu.

25 Wu pæci kau, vanyi ndæ a'yi a vەر nggya wu Urshalima kæra nju ngga ænga Simiyanu. Naja ndæ tsapæu, ndær gænggær nyi sæli anæ Hyal, naja vەر sækæ pæci kæra nju sa hæbiya njir Izirayila wu bwaḅwatæu. Mambæl Cici tsu a vەر nggya ænga ja.

26 Mambæl Cici cabiya nyi abær naji wu tæ mai kæl ji lari Kærsiti kæra Thlagæ mæliya nyi alkawal.

27 Ænggæra Mambæl læbiya nyi ba ji gwu vir pathla næ ki Hyal, ar pæci kæra njir ya Yesu hæri nyi a shili wu ki Hyal aga nda mæliya særa dladæ cabiya nja mæl,

28 kæ Simiyanu dlæwuri zær kæ wu tsa ja, kæ ji usa Hyal ji na, abær,

29 “Kabangækæ Thlagæu,
læbiya mafa ngæ ja ma'yi ænga hudæ pærtæu,
ænggæra gæ mæliya alkawal,

30 ariya liya yau
a lari mbædæ ngau,

31 mbædæ kæra gæ mæliya
a dumwar nji patæu.

32 Mbæmbæl kæra sa cabiya ngau
anæ njira a'yi njir Yahudiya mai,
kæra tsu a sa cabiya
kadakadarkur ngau
anæ nji ngau, njir Izirayila.”

33 Dæya zær ænga mænyi nda vەر tsamæ sæ dædægur særa Simiyanu a vەر na ar kæra ja.

34 Simiyanu fænggær nda barka, ji na anæ Maryamu miya zær, “Hyal a cadæbiyari zær kau, aga ja ḁa sær thlæ hi anæ nji ænga sær hya'ana alenyi

nji gangəu wu Izirayila. Ja sa da ənggər sərə nja tsamə sə ari sara ara Hyal kəra nji gangəu a nda yiwu mai.

³⁵ Agabangə sərə dədəwa wu dəfuwa nji a nda da ar babal. Najaka sau, a sa da kwakwadə anə ngau, ənggər hənggya nga nji tsaviya dəfuwa gə əni.”

³⁶ Vanyi madedegəu a'yi nabi mala thləmə nyi Hanatu kwar Fanuwalu nər culi Ashiru. Ji nggya ənga sal nyi nə fa mədəfə wacu ənggəra ndə həri dzau.

³⁷ Ba sal nyi kə tau. Kabangəkau, fa nyi cisu kumunyi apə fodə nga nyi. Naji sayi piyari ki Hyal mai, ja vər dləkər anə Hyal vu'yi ənga puci, ja vər ndər ənga Hyal ənga hə zəmətsini.

³⁸ Kakalə wu pəci kau, kə mala kə gwa ja vər usa Hyal, naja tsu ji ndər ar kəra zər kə anə nji patəu, njira vər səkə Hyal ja sa nə nyi nggya jamə anə Urshalima.

Yusufu Ənga Maryamu Sha

A Vu Kir Nda Wu Nazəratu

³⁹ Wu pəci kəra Yusufu ənga Maryamu kudəna sə'yar kə patəu, sərə dladə nə Thlagə na nja məl, ba ndə sha a vu məlmər nda Nazəratu wu Galili.

⁴⁰ Zər kə hau, ənga dənama, nyinyau ənga tsətsəlkur. Təhudə Hyal tsu a'yi ənga ja.

Yesu Wu Zərkur Nyi,

Wu Ki Hyal

⁴¹ Kalar fa njir ya Yesu ndu vu Urshalima aga lardur nər vəlna nə njir Izirayila.*

* **2:41** Lardur kə nə dənga ənggəra Hyal məl thlər ənga Musa ji həbiya njir Izirayila sara wu tsa njir Masaru. Fa ənga fa nga ndu məl abangau.

⁴² Ənggərə Yesu təkəri fa kumo apə məthləu ənga ya, ba ndə mai a ndu lardura nyi ənggərə ndə tsəliya.

⁴³ Ayukudə lardur kudəu, ba ndə mbari lagu nda vər sha a ndu ki, ama ba ji ta'yi wu yukudə wu Urshalima, gərə ənga səni njir ya nyi.

⁴⁴ Nanda tsu ndu nggani wu pama nji nga ja, agabangə kə ndə dumwa ənga ɓau nə pəkə pathləu. Ənggau, kə ndə dzəguya gal nyi a ndu pama njir nda ənga bazhir nda 'yar.

⁴⁵ Ama nandə lari nyi mai. Agabangə kə ndə ɓəra sha a vu Urshalima aga nda vuwa gal nyi a vuna.

⁴⁶ Pəci nə pida makərkura nyi ba ndə thləwa nyi a vər nggya a gwu vir pathla nə ki Hyal wu pama maləm'yar. Ja vər sə himi nda, ənga ja vər yiwa nda sə paməpaməu.

⁴⁷ Patəkura njira nggari nyi ndə səbiya miya nda, ənggərə sənbiya sə nyi ənga shadəwa nyi ɗa sə dədəgur anə nda.

⁴⁸ Njir ya nyi ba ɗa sə dədəgur anə nda ənggərə ndə lari nyi ənggau, kə mənyi na anə nyi, “Zər ɗa ara mi nga gə məl anə 'ya abanga? Nayi ənga dəngau anə 'yar dənga sau ara na'yi lari ngə mai.”

⁴⁹ Ji shadəwa nda, ji na, “Mi ngə ɗa hyu gal ɗa dəma? Nahyi a'yi səni abər a ɗar tsa'a ya nggya wu ki dəɗa wa?”

⁵⁰ Ama nandə səni sərə ndər kə aga nyi mai.

⁵¹ Ba ji hya'ari ji nu nda, ndə sha vu Nazəratu ənga ja, ja vər dumwa ənga məl sərə njir ya nyi a vər na anə nyi. Mənyi tsu ji səbiya sə'yar kə patəu, wu dəfuwa ja.

52 Yesu hau wu tsətsəlkur ənga wu nə kumər dzau, ba ənga mayiwakur sara ara Hyal ənga nji.

3

Ndər Hyal Kəra Yahwana

Ndər Babətizəma Tətəlna

(Matiwu 3:1-12; Markusu 1:1-8; Yahwana 1:19-28)

¹ Wu fa nə kumo apə təfu wu təlkur nə Kayisaru Tiberiyasu, Buntusu Bilatusu ca ngə gwamna nər Yahudi, Hirudusu tsu ca ngə təl nər Galili, Fəlipəu zamə nyi ca ngə təl nər 'yi'yir Ituriya ənga Tarakunitusu, Lisaniyasu tsu təl Abilinis.

² Anasu ənga Kayafasu nanda ngə pubu dədəgal 'yar. Wu pəci ta tsu ngə ndər Hyal shili anə Yahwana zər Zakariya a gwar tagə mashi.

³ Kə Yahwana zəwuya patəkura 'yi'yi kəra ar dza dəl Urdənu. Ja vər tətəlna ndər Hyal nə tubi anə nji, ja vər na, “Sha mau a shili wu lagu Hyal aga hya uya babətizəma, Hyal tsu ju sa təfəbiya hyi bikər hyi.”

⁴ Ənggəra nabi Əshaya tsəfəri wu ləkakadə nə Hyal abər,

ji na, “Dahə a vər ngga a gwar tagəu, ja vər na,

‘Hya pabəri nyi lagu anə Thlagəu,

hya məliya lagu tata'yi pir wu mwa nyi.

⁵ Nja sa nyanyana kalar dagəu,

kalar mə ənga gar nja həya a gya.

Nju ta'yibiya lagu mbambal'yar,

lagu didid'yar tsu nju məliya mənəhəu.

⁶ Ənga patər ndapi wu nda lari mbədə nə Hyal.’ ”

⁷ Kə dlamir nji ma'yi a ndəra Yahwana aga nda uya babətizəma ara ja. Kə Yahwana nar nda,

“Nahyi wazha mætsapa! Wa ngə kughiya hyi, aga hya hwi sara ara numa nə hudə ndzəndzə Hyal kəra a vər shili ka?

⁸ Hya məl thlər kəra mənəhəu wu nggyabiyar hyi kəra wu cabiya abər a tubir hyi. A sara hya fiya wu dəfuwa hyi tsu, abər, ‘Ibrahimu ngə dər'ya.’ Yu na anə hyi, abər Hyal a'yi ja ənga dənəma nə shabiyə tsəka'yar kau, aga wazha anə Ibrahimu.

⁹ A fiyar nji hira kəm ar nggyilanga wu. Kalar wu kəra gəra pə wazha mənəhəu, nju nda gəmna nyi, ba nja vakuwa a gwu u'u.”

¹⁰ Kə nji kə yiwa nyi, “Mi nga 'ya kyaga mələ?”

¹¹ Yahwana shadəwa nda, ji na, “Abər kalar ndəra ənga ləgutə məthləu, ja nə nyi pathləu anə ndəra gəra əni, kalar ndəra ənga sər səm tsu ja məliya abəngau.”

¹² Njir tsəm budə tsu ndə shili aga ja məliya nda bəbətizəma, ndə yiwa nyi, ndə na, “Maləmə, mi nga 'ya mələ?”

¹³ Əngwar ja anə nda, “A sara hya dləwu a ndiya sərə nji na hya tsəm mai.”

¹⁴ Abəngə tsu ngə alenyi soja'yar yiwa nyi, “Kar na'ya tsu, mi nga 'ya mələ?” Kə ji na anə nda, “A sara hya cənggər nyi anə nji aga nda nə hyi gənnə ənga dənəma mai, a sara hya thla fati ar kəra nji mai, hya mbiya dəfu ənga sərə nji kina hyi əni.”

¹⁵ Nji patə a vər səkə shilir Kərsiti, ndə lari Yahwana kə ndə dzəguya dənga wu dəfuwa nda tara Yahwana ngə Kərsiti kau.

¹⁶ Kə Yahwana shadəwa nda patəu, “Nayau, ya vər məl bəbətizəma anə hyi ənga 'yimi. Ama vanyi ndəra ndiya də ənga dənəma a vər shili, kəra alaga

sər mba ɕiɕi* nyi nayi a'yi ɖa tsa aga ya pəlna mai. Ju sa məliya hyi baβətizəma ənga Mambəl Cica u ba ənga u'u.

¹⁷ Cala pi nyi wu tsa ja nga nyi, ju pina uhi ba ja batəna lar nyi ba ja dzəgwa fa'ana uhi a su tsam. Kofu ənga cacangə ba ja nggyina nda ənga u'u kəra gəra tau.”

¹⁸ Ənga ɖahə paməpamə gangəu ngə Yahwana tətəlna ndəshigu məsahə anə nji.

¹⁹ Ama ənggəra Yahwana kughiya kughi anə gwamna Hirudusu kəra həri Hirudiyasu mala zamə nyi Fəlipəu ənga patəkura aleniyi sə dəmwa'yi kəra ji məliya.

²⁰ Kə Hirudusu ɖəra cakəri dəmwa'yikur nyi ba ji fuwa Yahwana wu fursəna.

*Nji Məliya Nyi Baβətizəma Anə Yesu
(Matiwu 3:13-17; Markusu 1:9-11)*

²¹ Ayukuda ji kudəna məl baβətizəma anə nji patəu, ba ji məliya nyi anə Yesu tsu, ənggəra Yesu a vər ndər ənga Hyal ba dəməlmə pahau,

²² kə Mambəl Cici shida ar kəra ja a papa mbəthla. Kə ɖahə sara a dəməlmə na, “Nagə ngə zər ɖa, yu yiwu ngau, huda yi pipida ənga gau.”

*Culi Kəra Yesu Biya Sara Gwa
(Matiwu 1:1-17)*

²³ Ar pəcira Yesu dzəguya thlər nyi nə highiɕau, a təkər ja fa makər kumunyi wu duniya.

Nji həri nyi abər naja zər
Yusufu kəra zər Hali.

* **3:16** Wu nggyabiya njir Yahudiya ma məthləpi shili wu ki, mafa alaga ndəra ndiya ənga dididi wu ki kə ja zəɖəna ɕiɕi nyi ja dzəgwa cina nyi hya ja.

24 Hali zər Matata,
Matata zər Lawi,
Lawi zər Melci,
Melci zər Yonna,
Yonna zər Yusufu,
25 Yusufu zər Matatiasu
Matatiasu zər Amosu,
Amosu zər Nahumu,
Nahumu zər Azaliya,
Azaliya zər Nagayi,
26 Nagayi zər Maata,
Maata zər Matatiasu
Matatiasu zər Saminu,
Saminu zər Joseku,
Joseku zər Yahuda,
27 Yahuda zər Yuwana,
Yuwana zər Resa,
Resa zər Zarubabelu,
Zarubabelu zər Shaltiyalu,
Shaltiyalu zər Neri,
28 Neri zər Melci,
Melci zər Adi,
Adi zər Kusam,
Kusam zər Elmoda,
Elmoda zər Eri,
29 Eri zər Jashuwa,
Jashuwa zər Elezar,
Elezar zər Jarimu,
Jarimu zər Matata,
Matata zər Lawi,
30 Lawi zər Simiyanu,
Simiyanu zər Yahuda,
Yahuda zər Yusufu,
Yusufu zər, Janamu,

Janamu zər Eliyakimu,
³¹ Eliyakimu zər Meliya,
Meliya zər Meyinna,
Meyinna zər Matathla,
Matathla zər Nathlanu,
Nathlanu zər Dawuda,
³² Dawuda zər Jesi,
Jesi zər Obida,
Obida zər Bu'aza,
Bu'aza zər Salmonu,
Salmonu zər Nashanu,
³³ Nashanu zər Aminadaḅəu,
Aminadaḅəu zər Aramu,
Aramu zər Hesaruna,
Hesaruna zər Parisu,
Parisu zər Yahuda,
³⁴ Yahuda zər Yakubu,
Yakubu zər Ishaku,
Ishaku zər Ibrahimu,
Ibrahimu zər Tera,
Tera zər Nahoru,
³⁵ Nahoru zər Seragu,
Seragu zər Riyu,
Riyu zər Pelegə,
Pelegə zər Eberu,
Eberu zər Shila,
³⁶ Shila zər Kayinanu,
Kayinanu zər Arfashadu,
Arfashadu zər Shemu,
Shemu zər Nəhu,
Nəhu zər Lameku,
³⁷ Lameku zər Metusəla,
Metusəla zər Enoku,
Enoku zər Jaredu,

Jaredu zər Mahalalelu,
 Mahalalelu zər Kenanu,
³⁸ Kenanu zər Enoshu,
 Enoshu zər Shitu,
 Shitu zər Adamu,
 Adamu zər Hyal.

4

Shatan Dzəbiya Yesu

(Matiwu 4:1-11; Markusu 1:12-13)

¹ Yesu piyari dəl Urdənu nyinyau ənga Mambəl Cicau, Kə Mambəl Cici ləbiya Yesu a gwar tagəu, aga shatan a gwa dzəbiya nyi.

² Ayukuda Yesu hər zəmətsini nə pida fodə kumunyi vu'yi ənga pəci, kə wuḅə mbari nyi.

³ Kə Shatan na anə nyi, “Ma nagə ngə zər Hyal, ga nar nyi anə tsəka kau, aga ja sha aga macikəl.”

⁴ Kə Yesu shadəwa, ji na, “Tsətsəfə nga nyi wu ndər Hyal abər,

“‘A'yi ənga sər səm wacu ngə ndə
 wu nggya ənga pi mai.’”

⁵ Kə Shatan hər nyi a dar vi kəra dzəgamə gagadau, ka canə nyi patəkura təlkur nə duniya, ənga sərə a gwa patə nə pəci kushu.

⁶ Kə ji na anə nyi, “Yi wu nə ngə dənəma təlkur ənga kadakadarkur sə'yar kə patəu, arya anə dar nji, yu səni nə nyi anə kalar ndəra yu yiwu tsu.

⁷ Ma gə nə də dəgalkur, sə'yar kə patə wu də nəngau.”

⁸ Yesu na anə nyi, “Tsətsəfə nga nyi abər,

“‘Ga dləvə Hyal Thlagə ngau,
 ba tsu naja zhizhi nyi wacu
 nga ga məl sərə

ja yiwu.’ ”

⁹ Shatan ɓɓa hɓr nyi a vu Urshalima, ba ji hɓri nyi a dar kɛra ki Hyal a dar vira ndiya ɛnga dzɛgamɛu. Kɛ ji na anɛ nyi, “Ma nagɛ ngɛ zɛr Hyal, ga vɛl a gyiwu 'yi sara ɛnggau,

¹⁰ aɾya tsɛtsɛfɛ nga nyi wu ndɛr Hyal, abɛr,
“ ‘Ju sɛwa waladi nyi'yar
aga nda ɓɛlar ngau.

¹¹ Ndu sɛɓiya ngu tsa nda
ara ga sara dɛgɛri hiya gɛ ar tsɛka.’ ”

¹² Ama Yesu na nɛ nyi, “Tsɛtsɛfɛ nga nyi abɛr,
“ ‘Ga sara dzɛ
Hyal Thlagɛ ngɛ mai.’ ”

¹³ ɛnggɛra Shatan kudɛna dzɛ nyi wu lagu pamɛpamɛ patɛu, ba ji piyari nyi nɛ pɛci kushu ju sɛkɛ vanyi pɛci ɛnga ja.

*Nji Piyari Shishir Dza Yesu A Vu Nazɛratu
(Matiwu 4:12-17; Markusu 1:14-15)*

¹⁴ Yesu sha a vu Galili, ɛnga dɛnama nɛr Mambɛl nga ja, ndɛr ar kɛra ja a tɛtɛlnar kɛr a ndu mɛlmɛ pamɛpamɛ patɛu,

¹⁵ ja vɛr highiɓau wu umbwa daɓɛ dzɛ njir Yahudi, nji patɛ a vɛr fal nyi.

¹⁶ ɛnggau, kɛ ji ma'yi a vu Nazɛratu, mɛlmɛ kɛra ji hau a gwa. Pɛcir Bɛlsar, ba ji ma'yi a gwu umbwa daɓɛ dzɛ njir Yahudi, ɛnggɛra ji tsɛliya. Ji hya'ari aga jiga ndɛr Hyal.

¹⁷ Kɛ nji nɛ nyi lɛkakadɛ nɛ Hyal nɛ tsɛfɛ Nabi ɔshaya. Kɛ ji pahɛna ba ji uya vi kɛra nji tsɛfɛya abɛr,

¹⁸ “Mambɛl Thlagɛ
a'yi ar kɛra yau,

kəra cadəbiya da
aga ya tətəlna ndər məsahəu
anə njira ənga dənəma tətəwa.
Ji səwa da aga ya nar nyi
anə njira wu fursəna
pəcir pəl nda a dər,
nji ləfau nda sa lar sau,
ba tsu ya pəlna
nji mbamba.

¹⁹ Ji səwa da aga ya nar nyi
anə kalar ndau, abər,
pəci kəra Thlagə nana
ja sa canə nyi
mənahəkur nyi
anə nji patə a shiliri.”

²⁰ Ayukuda ji jigana, ba ji pədiya ləkakada nyi ba
ji dzəgwa nə nyi anə ndər məl thlər wu umbwa
daḅə dzə njir Yahudi, ba ji nggya gya. Patəkura
njira a gwu umbwa daḅə dzə njir Yahudi kau, ba
ndə pənggəri nyi li.

²¹ Kə ji na anə nda, “Ndər Hyal kə tsətsəfə kau, a
nyabiyar dzə wu himiya hyi əshina.”

²² Patər njira ar vi ta nana ndər kəra mənahəu
ar kəra ja, ba bəra da sə dədəgur anə nda ənga sərə
wu biya sara wu miya ja, ndə dzəgwa yiwa, “Kar
ndangə ya, a'yi zər Yusufu ta ngə wa?”

²³ Kə Yesu na, “Anə nda a səni yau, hyu yiwu
hya nar da karapə kau, abər ‘Ligəta, mbədāna
kərngau.’ Məliya sə kəra 'yi nggari gə məliya wu
Kafarnahumu, ənggau, wu məlmə ngə kə dəm.”

²⁴ Ji bəra na anə nda, “Jirkura nyi, ca ngə nabi
naja a'yi ndəra nji dləwuri wu məlmə nyi mai.”

25 “Ya nar hyi jiri, wu pəcir nabi Iliya mathləkə'yi təsal a'yi gangəu wu 'yi'yir Izirayila, ənggəra Hyal hədiya məlmau, par a'yi mai nə fa makəru ənga hya kwa, wuḅau a'yi wu 'yi'yi ta gagaḁau.

26 Ama Hyal a'yi səwa Iliya a ndəra zəma nda mai, ama a ndu məlmə Zarafatu wu 'yi'yir Sidonu, a ndəra mala təsal kəra wu məlmə ta.

27 Wu pəcir nabi Elisha tsu, njir pibi a'yi gangəu wu 'yi'yir Izirayila, Zəma nda a'yi uya cicikur mai kəl Na'amanu ndər Suriya wacu.”

28 Ta njira wu umbwa daḅə dzə njir Yahudi kə nggari ndər kau, ba ndzana huḁa nda gagaḁau.*

29 Ndə hya'ari ndə tədəbiya nyi a biyar ya məlmau, ndə ma'yi ənga ja a dar kəra mau kəra ndə həriya məlmər nda a dari, aga nda vakana nyi a gyiwu 'yi.

30 Kə Yesu biya wu pama nda, ba ji mbari lagu nyi ba ji mai sə nyi.

Yesu Kədləbiya Mambəl Dəmwa'yu Sara Wu Dza Ndau

(Markusu 1:21-28)

31 Abangə tsu, kə Yesu sha shili wu Kafar-nahumu, məlmə kəra wu 'yi'yir Galili, ar Pəcir Bəlsar, kə ji dumwa ənga highiḁau, anə nji.

32 Kə highiḁə kə ḁa sə dədəgur anə nji patə ara ənggəra ndər nyi wu biya ənga dənama.

33 Wu umbwa daḅə dzə njir Yahudi kau, vanyi ndə a'yi ənga mambəl dəmwa'yu, ba ji hya'ana ḁahəu ənga dənama ji na,

* **4:28** Səra ndzana ḁəfuwa nda ca ngau ndə sənbiya abər Yesu a'yi wu nda məl sə dədəgur wu məlmər nda mai.

34 “Wa yau! Yesu ndər Nazəratu, mi dzə ngə ənga 'ya? Kari gə shili aga ga sa kudəna 'ya ya? A səni ngə yau, nagə ngə ndə cici nə Hyal!”

35 Əngwar Yesu anə nyi ənga dənəma, “Hadiya miya gau! Biya wu dza ja!” Kə mambəl dəmwa 'yi kə mbilna ndə kau, a gyiwu 'yi wu dzəri nda patəu, kə ji biya sara wu dza ja gəra bəra uya nyi ənga shiləgəu.

36 Kə də sə dədəgur anə nji patəu, ndə na wu pama nda, “Abari dur gə highibə ka? Ənga dəgalkur, ənga dənəma nga ja vər ndər anə mambəl dəmwa 'yi'yar, ba nda biya!”

37 Ənggə ngə ndər ar kəra Yesu tətəlnakər a ndu məlmə patə wu 'yi'yi kau.

Yesu Dləwari Nji Gangəu

(Matiwu 8:14-17; Markusu 1:29-34)

38 Yesu biya sara wu umbwa dabə dzə njir Yahudi, ji ma'yi a vu ki Simanu. Səlkuya Simanu a'yi ngga mai, gyangə nga vər tə nyi dədəgaləu. Kə ndə yiwa Yesu aga ja dləwari nyi.

39 Yesu ta'yi ar kəra ja, ji kughi anə gyangə kau, kə gyanga nyi biya ka piyari nyi. Fina dzə a'yi mai kə ji hya'ari ba ji məliya nda sər səm.

40 Ənggəra pəci wu gya tədəu, kalar ndə kəra ndə gəra ngga ara ja, ndə shili əni anə Yesu, ba ji fəri nda tsi patəu, ba ndə də jaməu.

41 Patər njira ənga mambəl dəmwa'yi wu dza nda ndu biya ndu wau anə nyi, ndu na, “Na gə ngə zər Hyal!” Kə Yesu kughi anə nda, ji kari nda ara ndər, ara ndu səni naja ngə Kərsiti.

*Yesu Tətəlna Ndəshigu
Wu Umbwa Daḅə Dzau Nə Njir Yahudi
(Markusu 1:35-39)*

⁴² Əmudləkura nyi, kə Yesu hya'ari ji ma'yi a biyar ya məlmau, a biyar vi kəra nji a'yi mai. Nji biya ga gal nyi ba ndə thləwa nyi, ndə da aga nda kari nyi ara piyari məlmər nda.

⁴³ Ama Yesu na anə nda, “A dər thlər da ya ma'yi a ndu alenyi məlmə aga ya nda tətəlna ndəshigu məsahəu nə təlkur Hyal anə alenyi nji tsu. Agaban-gau, nga nji səwa da a shili wu duniya.”

⁴⁴ Ənggau, Yesu ḅəbiya ḅau wu patər 'yi'yir Yahudi, ja vər highiḅə wu umbwa daḅə dzə'yar, ja vər tətəlna ndəshigu ar kəra təlkur Hyal. Ba ənga ja vər shiləgəbiya kalar shiləgəu ənga njira gəra ngga.

5

*Yesu Ngga Zəmbəlma Nyi'yar
Nə Tangərma*

(Matiwu 4:18-22; Markusu 1:16-20)

¹ Vanyi pəci a'yi Yesu ta'yi ar dza dəl nər Janis-aratu,* nji gangəu ndə cidə nyi ndu yiwu nda nggari ndər Hyal.

² Kə ji lari kwambwal məthlə a biyar dza dəl kəra njir təm fiya ndə ma'yi a nda ci litagər nda.

³ Kə ji ma'yi a gwu kwambwal pathləu kəra nə Biturusu ngau, ji dzəgwa kədi nyi aga ja ḅari nyi kushu sara miya dəl. Kə ji nggya a gwa ja vər highiḅə anə nji.

⁴ Ənggəra ji kuḁəna ndər, kə ji na anə Biturusu, “Ga ḅəra ḅari kwambwal kau a gwar vi kəra

* **5:1** Vanyi thləmə nər dəl Galili ngau.

dzəgaməu, ba hya səya litagər hyi'yar, aga hya tədəbiya kalfi.”

⁵ Əngwar Biturusu, “Thlagər ki, a pidari 'ya ghəmə a vər təm ama na'ya a'yi mbari sə mai. Ama 'yu səya litagər 'ya a gya, ma nagə ngə na.”

⁶ Ənggəra ndə səya litagər nda a gya, ba ndə mbari kalfi gangəu, kəl ta litagər nda mbar thləthlau.

⁷ Ta ndə lari abangau, ba ndə ngga bazhi təmər nda sara wu vanyi kwambwal ta aga nda sa dləwari nda. Ba ndə shili ndə sa nyanyana kwambwal'yar gyapə ənga kalfi. Ba kwambwalər nda mbar gya cau ara tədəbəu.

⁸ Ənggəra Biturusu lari sə kau, kə ji bəliya undi a dumwar Yesu, ji na, “Təkə ənga yau, Thlagəu! Nayi ndər bikə ngau!”

⁹ Ba sə kə də sə dədəgur anə nyi ənga bazhi nyi'yar patəu, ara gangəkura kalfi kəra ndə mbari,

¹⁰ abangə tsu ngə Yakubu ənga Yahwana, wazha Zabadi, bazhi məl thlər Biturusu 'yar. Əngwar Yesu anə Biturusu, “Ga sara hivər mai, mbari əshina, gu də ndər təm nji ama a'yi kalfi mai.”

¹¹ Kə ndə tədəbiya kwambwalər nda a biyar miya dəl, ba ndə piyarı litagər nda, ba ndə nu nyi.

Yesu Shiləgəbiya Ndər Pibi

(Matiwu 8:1-4; Markusu 1:40-45)

¹² Ar pəci kəra Yesu wu vanyi məlmau, kə vanyi ndə kəra pibi səmku dənama nyi shili ara ja. Ənggəra ji lari Yesu, kə ji dla ənga bama ja a gyiwu 'yi ja vər kədi nyi, ji na, “Thlagəu, ma gu yiwu, gu səni cina də aga ya də jaməu.”

¹³ Kə Yesu har tsi ka tsəkwar nyi, ji na anə nyi, “A hənggər yau, da cicau.” Ənggərna, ba pibiya nyi piyari nyi.

¹⁴ Kə Yesu nar nyi ənga dəhəu, “Ga hangəkəl ga sara na sə kə anə ndə mai. Ama ga ma'yi a ndəgya pubu ga nda canə nyi kərngau, ga dzəgwa kəbəna sau ənggəra dladə Musa nana nja məl aga ci dzau. Ga məliya abangə aga ga cabiya nyi anə nji abər a dər gə jaməu.”

¹⁵ Ama alaga abangau, kəl dumwa ənga cakau, ngə ndər ar kəra Yesu wu cakau. Nji gangə tsu a vər shili əgya ja aga nda nggari highibə nyi ba ji shiləgəbiya nda sara ara shiləgər nda paməpaməu.

¹⁶ Ama Yesu, ju ma'yi a biyar ya məlmə a biyar vi kəra nji a'yi mai aga ja ndər ənga Hyal.

*Yesu Shiləgəbiya Ndə Təsəkənu
(Matiwu 9:1-8; Markusu 2:1-12)*

¹⁷ Vanyi pəci ənggəra ja vər dumwa ənga highibəu, njir Farisi ənga mələmə dladə sara wu məlmə paməpamə nər 'yi'yir Galili, ənga 'yi'yir Yahudi ənga 'yi'yir Urshalima, a vər nggya əna. Dənəma nə Thlagə a'yi ənga ja, aga shiləgəbiya nji kəra gəra ngga.

¹⁸ Kə alenyi nji shili ənga ndə təsəkənu, nda vər hə ar sər pida. Ndu yiwu nda həri nyi a vu ki, aga nda vuwa pina nyi wu mwar Yesu.

¹⁹ Ənggəra ndə gal lagu katini ara gangəkura nji, ba ndə ma'yi a dər kəra umbwa ndə da pahəna ba ndə dzəgwa fuwa nyi a gya lagu kəra umbwa a gyiwu hada dlami, kakalə wu mwar Yesu.

²⁰ Ənggəra Yesu lari mbərsar nda, kə ji na, “Bazhi, a təfəbiya ngər nji bikə ngau.”

21 Njir Farisi ənga maləmə dladə'yar nda vər dənga wu pama nda, “Wa ngə ndə kə wu ndər dəmwa'yi ar kəra Hyal ka? Wa ngu səni təfəbiya bika, a'yi kəl Hyal zhizhi nyi wa?”

22 Ənggəra Yesu wu sənbiya səra ndu dənga, kə ji na anə nda, “Mi ngə də hyu dənga sə'yar kə wu dəfuwa hya?”

23 Mani nga ndiya ənga bətsa? Nja na, ‘A təfəbiya ngər nji bikə ngau,’ əndəga, ‘Hya'ari ga bə ya’?

24 Ama yu yiwu hya səni, abər Zər Ndə a'yi ja ənga dənəma nər təfəbiya bikau wu duniya.” Kə ji na anə ndər təsəkənu, “Yu na anə ngau, hya'ari, ga hər sər pida ngau ga ma'yi a ndu ki.”

25 Ənggau, kə ji hya'ari ənga kusa wu mwar nji patəu, kə ji həri səra ja vər pida ar ta, ba ji ma'yi a vu ki ja vər fal Hyal.

26 Ba sə də sə dədəgur anə nda patəu. Ba ndə dzəgwa nə nyi dləvə anə Hyal. Kə hivər mbari nda gagaɖau, ndu na, “A lari 'ya sə dədəgur əshina.”

Yesu Ngga Lawi

(Matiwu 9:9-13; Markusu 2:13-17)

27 Ayukuda kau, Yesu ma'yi a biya, kə ji lari ndər tsəm budau kəra nja ngga ənga Lawi a vər nggya ar vi tsəm budə nyi. Əngwar Yesu anə nyi, “Nu də.”

28 Kə Lawi hya'ari, ji piyari səra ja vər məl patəu, ba ji nu nyi.

29 Ayukuda nyi, kə Lawi məliya sər səm nər mini wu ki nyi, kə ji nggari Yesu ar viya məthləpi dəgal, njir tsəm budə gangəu ənga alenyi məthləpi'yar nda vər səm sər səm ar vi zəməu.

30 Kə njir Farisi ənga maləmə dladə'yar kəra mbərsar nda zəmə ndə dzəguya jiga miya anə

zəmbəlma nyi'yar, “Mi ngə də hyu səm hyu sa ənga njir tsəm budə ənga njir bika?”

³¹ Əngwar Yesu anə nda, “A'yi nji jamə ngu yiwu ligəta mai, ama nji kəra gəra ngga.

³² Nayi a'yi dla aga sa ngga nji cici mai ama njir bikau, aga nda tubi nda bəlari nggyar nda.”

*Yiwa Sau Ar Kəra Hə Zəmətsini
(Matiwu 9:14-17; Markusu 2:18-22)*

³³ Ndə na anə nyi, “Zəmbəlma nə Yahwana ndu hə zəmətsini ar kər ar kər ənga ndu ndər ənga Hyal, abangə tsu ngə zəmbəlma nə njir Farisi, ama nəngau ndu səm ənga sa parangəu.”

³⁴ Kə Yesu na anə nda, “Abər a səni kari nji bazhiya salkwanjili sər səm ma tsu nda ənga ja ya?

³⁵ Ama pəci wu shili kəra nju sa həna salkwanjili kə ara nda. Ar pəci ta ndu nda hə zəmətsini.”

³⁶ Kə ji nar nda najaka karapau, ji na, “Ndər tar zhaḅi thlaḅəu ar mafəliyangə nga nyi, aga ja dzəgwa ndaḅəya ndəḅə əni ar hahala nyi mai. Ma ji məl abangau, a ndzanar ja zhaḅi mafəliyangə kau, ənga tsu ndəḅə kau, wu də dididi.

³⁷ Ətsu ndər puwa 'yimir inabi mafəliyangə a gu pəla hahal a'yi mai. Ma ji məl abangau, ba 'yimir inabi mafəliyangə kau, a thlənakər, ba ja pəthləna nyi, ba 'yimir inabi kau, a pənəkər ba pəla ka ndzau.

³⁸ 'Yimir inabi mafəliyangə a gu pəla mafəliyangə nga nja pau.

³⁹ Ətsu ndər nda yiwu sa 'yimir inabi mafəliyangə a'yi ayukudə ji tuwari hahala nyi mai. Ju nda na,

‘Hahala nyi nga ndiya ənga məsahəu.’ ”†

6

*Yiwa Sau Ar Kəra Bəla Pəcir Bəlsar
(Matiwu 12:1-8; Markusu 2:23-28)*

¹ Vanyi pəcir Bəlsar nə Yahudiya, Yesu ənga zəmbəlma nyi'yar nda vər tərabiya wu fa uhi. Nda vər ɓau, kə zəmbəlma nyi'yar kuratsiya kəra uhi.

² Ənggərə njir Farisi lari abangau, kə ndə na anə nyi, “Lari gəyi, ara mi nga hyu məl sərə dladə kari nja məl pəcir bəlsar ra?”

³ Yesu şadəwa nda, “A'yi hyi saya jigana sərə Dawuda ənga njir bə nyi məliya ar pəci kəra wuɓə mbar nda ta wa?”

⁴ Ənggərə Dawuda gwu ki Hyal, naja ənga njir bə nyi'yar, ənga ənggərə ndə gwa səmku macikəl cicau kəra nandu kyaga səm mai, kəl pubu'yar wacu.”

⁵ Kə Yesu na anə nda, “Zər Ndau Thlagə nga ja ar kəra pəcir Bəlsar.”

*Ndə Ənga Tsi Ndzəndzau
(Matiwu 12:9-14; Markusu 3:1-6)*

⁶ Ar vanyi pəcir Bəlsar nə njir Yahudiya tsu, kə Yesu ma'yi a gwu umbwa daɓə dzə njir Yahudiya ja vər highiɓau. Wu umbwa ta vanyi ndə a'yi kəra ənga tsi mazəma ja ndzəndzau.

⁷ Njir Farisi ənga maləmə dladə'yar a vər gal lagu kəra nda səni vazəya Yesu, ndə pənggəri nyi li, nda vər tsamə tara ju məliya ndə kə jamə ar pəcir Bəlsar.

† 5:39 Yesu nar nda karapə'yar kə patə aga ja cabiya abər highiɓə nər mafəliyangə a daɓər kər ənga nə hahal mai.

⁸ Ama Yesu wu səni səra ndu dənga, kə ji na anə ndə kə ənga tsi ndzəndzə kau, “Hya'ari ga ta'yi wu mwar nji patəu.” Kə ji hya'ari, kə ji ta'yi əna.

⁹ Ənggau, kə Yesu na anə nda, “Yi wu yiwa hyi, mi ngə tsa'a nja məl pəcir Bəlsar ra? Sə mənəhəu, əndəga sə dəmwa 'yu? Nja mbədəna, əndəga nja tsəya?”

¹⁰ Ji tsamə a ndu pama nda patəu, kə ji dzəgwa na anə ndə kau, “Ndidəbiya tsa gə a dumwa ngau.” Aga zəmə kə ji ndidəbiya tsa ja a dumwa nyi, ba tsa ja da jamə ənggər vanyi zəma nyi ta.

¹¹ Ama kə huda nda ndzə gagaɖau, kə ndə dzəgwa na anə kərnda, “Mi nga mənə səni məl ənga Yesa?”

*Yesu Cadəbiya Zəmbəlma Nyi'yar
Kumou Apə Məthləu*

(Matiwu 10:1-4; Markusu 3:13-19)

¹² Vanyi pəci, Yesu hya'ari ba ji ma'yi a du mau, aga ja da ndər ənga Hyal a dənə. Ji da pida ghəmə ja vər ndər ənga Hyal.

¹³ Ənggəra vi sa kuɖau, kə ji nggari zəmbəlma nyi'yar a shili wu dzə nyi, kə ji dzəgwa dəmbiya kumo apə məthlə sara wu pama nda, kəra ji ngga ənga cama səsə'yar. Kəja thləməndə,

¹⁴ Simanu kəra ji nə nyi thləmə Biturusu,
ənga zamə nyi Andərawusu,

ənga Yakubu,

ənga Yahwana,

ənga Fəlipəu,

ənga Bathlalomiyu,

¹⁵ ənga Matiwu,

ənga Toma,

ənga Yakubu zər Alfawusu,
 ənga Simanu ndəra nju na ndə məlmə nyi,
¹⁶ ənga Yahuda zər Yakubu,
 ənga tsu Yahuda Isikarayoti ndəra dəlna Yesu anə
 dawa nyi'yar.

Yesu Highiɔau Anə Nji
Ənga Tsu Ji Shiləgəbiya Nda
(Matiwu 4:23-25)

¹⁷ Ji ma'yi ənga zəmbəlma nyi'yar a gyiwu 'yi,
 kə ndə thləwa babalər vi, ba ndə ta'yi əna ənga
 zəmbəlma nyi'yar gangəu, ənga nji gangə gagadəu
 sara wu Yahudi, ənga Urshalima, ənga 'yi'yir Taya
 ənga Sidonu njira ənga kir nda a miya dəl dəgaləu,

¹⁸ njira shili aga nda nggar highiɔə nyi ənga nja
 shiləgəbiya nda sara ara shiləgər nda paməpaməu.
 Njira ənga mambəl dəmwa'yi'yar wu lə ɔwaɔwatə
 anə nda, nanda tsu ndə uya jaməkur,

¹⁹ ənga nji gangəu a vər məl lagu kəra nda səni
 tsəkwar nyi, ara dənəma kəra wu biya sara wu dza
 ja vər shiləgəbiya nda patəu.

Barka Ənga Təhudəu
(Matiwu 5:1-12)

²⁰ Ja vər tsamə zəmbəlma nyi'yar, kə ji na,
 “Barka anə hyi nahyi
 nji kəra gərə sau,
 təkur Hyal a dər nər hyi.

²¹ Barka anə hyi
 njira ənga wuɔau kabangəkəu,
 nju nda nyana hyi.
 Barka anə hyi
 njira vər tiwi kabangəkəu,
 hyu nda nggushi.

22 Barka anə hyi
ma nji gəra yiwu hyi,
nda həbiya hyi a biya,
ənga nda nggəl hyi,
ba ənga nda ndzana thləməər hyi,
arya Zər Ndau.”

23 “Abangə ngə əjir nda məl anə nabi'yar kəra
tərabiya. Ga caguli ənga ga nggya ənga hudə pərtəu,
ara gu nda uya akkəri gangə a dəməlmau.”

Bwaḡwatə'yar Paməpaməu

24 “Ama kawa anə hyi
nahyi bərba,
arya a dləwuri hyi
nər hyi məsahəkur kabangəkau.

25 Kawa anə hyi,
nahyi kəra nyinyau kabangəkau,
hyu nda
nggya ənga wuḡau.

Kawa anə hyi
nahyi kəra a vər nggushi kabangəkau,
hyu nda ḡa ənga
hudə ndzəndzau hya ḡəra tiwi.

26 Kawa anə hyi
ma nji patə a vər fal hyi,
abangau nga ndə məl
anə nabi fati'yar.”

Hya Canə Nyi Yiwukur

Anə Dawar Hyi

(Matiwu 5:38-48; 7:12)

27 “Ama ya nar hyi, nahyi kəra wu nggari ndər
ḡa, hya canə nyi yiwukur anə dawar hyi, hya məl
mənahəkur anə njira gəra yiwu hyi.

²⁸ Fənggər nyi barka anə njira wu shi'wa hyi, hya ndər anə Hyal arya njira wu lə ɓwaɓwatə anə hyi.

²⁹ Ma ndə nə ngə dəgau ari balma gau, shabiya nyi vanyi balma tsu. Ma ndə mbəliya nggamndə ngau, ga sara ka ləgutə ha kəra vuwa gwa anə nyi mai.*

³⁰ Nə nyi anə kalar ndəra kədi ara gau, ma tsu ndə mbəliya sə ngau ga sara yiwa ja shabiya ngə a shili mai.

³¹ Səra hyu yiwu nja məl anə hyi, nahyi tsu ca nga hya məl anə nda.

³² “Ma njira vər yiwu hyi nga hyu yiwu wacu, wathləmə culi akkəri kəra hyu nda uya? Alaga njir dləwu budə ma tsu, ndu məl abangau.

³³ Ma gu ca mənəhəkur anə njira wu ca mənəhəkur anə ngau, mi nga ju cakəri nga? Əkkə'yi njir bikə ma ndu məl abangau.

³⁴ Ma gə nə nyi məl anə njira gu səni ndu nda kina ngau, mi nga ju cakəri nga? Alaga njir bikə ndu lə məl anə njir bikə kuvwar nda ənga səni ndu nda kina patəu.

³⁵ Ama ga ca yiwukur anə dawa ngau, ga məl mənəhəkur anə nda, ga nə nda məl ənga səni abər nandə wu nda kina ngə mai. Məl abangə wu məliya hyu uya nubwa gangəu, ənga hyu sa ɗa ənggər wazha Hyal kəra a dəməlmau, arya naja ənga təhudəu, anə nji kəra səni na usi ənga nji dəmwa'yu.

³⁶ Ga nggya ənga təhudə ənggər kəra dəngau kəra a dəməlmau ənga təhudəu.”

* **6:29** Nggamndə wu pama njir Yahudiya sər mbudzə uvu'yi ngau. Ma gə dləwuri məl ara ndau gu səni nə nyi nggamndə ngau əpuci ama uvu'yi ba ja shabiya ngə sə ngau. Ama wu highiɓə Yesu gu səni piyari alaga səra nə ngau aga ja.

*Hya Sara Vazə Ndə Mai**(Matiwu 7:1-5)*

³⁷ “A sara hya thla numa ar kəra nji mai, nji tsu a'yi ndu thla numa ar kəra hyi mai. A sara hya lə vazə anə ndə mai, nji tsu ndu nda lə vazə anə hyi mai. Təfəbiya mə nji, Hyal tsu ju nda təfəbiya hyi.

³⁸ Hya lə sau, nahyi ma ba nja nə hyi sau, cala təkə sə nyinyi tsuyu, nja cicina a gya, nja bəra favədiya, ja dzəgwa pəpau a gyar dza nyi, nja dzəgwa puwa ngau a gyar dza gau, arya a dər cala təkə sə kəra hyi təkə sə əni anə nji, ca nga nju nda təkə sə əni anə hyi.”

³⁹ Kə ji bəra nar nda najaka karapau, “Ndə ləfau a səni ləbiya ndə ləfə ya? Ma ndə məl abangau, nanda gyapəu, a'yi ndu nda tədəu a gyiwu ka'u wa?

⁴⁰ Ndəra nju highiḃə anə nyi, a'yi ju ndiya maləmə nyi mai, ama kalar ndəra nji highiḃəri nyi mənəhəu, ju səni dā ənggər maləmə nyi.

⁴¹ “Ara mi nga gu lari zər sar kəra wu liya zamə ngau, ama na ga sən tsamiya gwalang kəra ar liya gə kə maya?

⁴² Abari nga ga sən na anə zamə ngau, abər, zamə dā, ‘Ta'yau, ya həbiya ngə zər sar kəra wu liya gau,’ ya, kəja gwalang ngə ar liya ga? Nagə ndər ngguta vi, ga həbiya gwalang kəra ar liya gə kwatahəu, aga ga daḃaga lari mənəhəu, ba ga sən həbiya zər sar kəra wu liya zamə ngə kau.

*Nji Wu Tsamər Wu Ar yaya Nyi**(Matiwu 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “Abangə tsu, kalar wu mənəhəu, ju ya wazha mənəhəu, wu kəra gəra mənəhə tsu, ju ya wazha

kəra gəra mənəhəu. Wu kəra mənəhəu, a sən yabiya wazha kəra gəra mənəhə mai, abangə tsu, wu kəra gəra mənəhəu, a sən yabiya wazha mənəhə mai.

⁴⁴ Ar yaya nyi nga nju tsamə ri wu. Nja səni dəm bəla ar wur shikədi mai, alaga ndərma ar hudi mai.

⁴⁵ Ndə mənəhəu, ju biya ənga ndər mənəhəu sara ar vira ji dəwana ari, ənga ndə dəmwa'yu, ju biya ənga ndər dəmwa'yu sara ar vira ji dəwana nda ari.”

Njir Həri Ki Paməpaməu Məthləu
(Matiwu 7:24-27)

⁴⁶ “Ara mi nga hyu ngga də, ‘Thlagəu, Thlagəu,’ ama kə hyi nggəl ara məl sərə yu na anə hya?

⁴⁷ Kalar ndəra shili ara yau, ba ji səya himi anə sərə yu na, ənga ju məl thlər əni, yu nda nar hyi sərə ju pa.

⁴⁸ Naja ənggər ndər hər ki, kəra labiya ka'u dzəgamə a gyiwu 'yi, kə ji dzəguya hər ənga fəhi hər ar pathlara mau. Ənggəra dəl nyau, kə 'yimi tsabəri ki ta, ama naja a'yi səni kənggədər nyi mai arya nji fər hiya nyi ar pathlara mau.

⁴⁹ Ama ndəra wu nggari ndər də, ama naja a'yi wu məl thlər əni mai, kakalə nga ja ənga ndər hər ki ar vi kəra nji gəra labiya ka'u nə fə hiya həra nyi. Ənggəra dəl nyau, kə 'yimi tsabəri ki kau, kə ki kə dla, dla nyi tsu dəmwa'yi gagaɗau.”

7

Yesu Mbədana Mafa
Nə Dəgalər Soja Roma
(Matiwu 8:5-13)

¹ Ənggəra Yesu kudəna na sə'yar kə patə anə nji, ba ji ma'yi a vu Kafarnahumu.

² A vuna, kə ja vanyi dəgaləri soja nə Roma kəra mafa nyi a'yi gəra ngga gagaɗau, kəra a vər gal lagur tau. Soja dəgal nə Roma kau, ja vər yiwu mafa nyi kə gagaɗau.

³ Ənggəra ji nggar ndər ar kəra Yesu, ba ji səwa alenyi nji nggunggurəm nə Yahudiya aga nda kədi nyi ja shili, ja sa mbəɗana mafa nyi kau.

⁴ Nji nggunggurəm'yar kə ma'yi a ndəra Yesu ndə nda kədi nyi gagaɗau, nda vər na, “Ndə kau, ndə mənəhəu ngau, kakalə nga nyi ga dləwari nyi.

⁵ Nda nyi a yiwu ja njir 'ya, ba ənga ji həriya 'ya umbwa daɓə dzau.”

⁶ Ba Yesu ma'yi ənga nda.

Ənggəra ji shili ləhəu wu dzəri ki nyi, kə dəgaləri soja nə Roma hyabiya bazhi nyi'yar aga nda nar nyi anə Yesu, “Thlagəu, ga sara həɗana kərngau aga yi mai, arya nayi a'yi ɗa tsa'a ga shili wu ki ɗa mai.

⁷ Ca ngə məliya nayi a'yi səni shili əgya gə mai, ama ga nana ndər sə nyi, ba zər ɗa uya jaməkur.

⁸ Arya nayi ənga kərɗa ma əgya ndə dəgal nga yau, ənga tsu soja'yar a'yi kəra əgya kiɗa yau, yu na anə ndə kau, ‘Ma'yi,’ ba ja ma'yi, anə vanyi ndə tsu yu na ‘Shili,’ ba ja shili. Ma yi na anə mafa ɗa, ‘Məliya abangau,’ ba ja məliya.”

⁹ Ənggəra Yesu nggar ndər kau, ba ɗa sə dədəgur anə nyi, ji shabiya dzau, ji na, anə nji kəra a vər nu nyi, “Ya nar hyi, wu Izirayila nayi sayi uya ndəra ənga mbərsa ənga dənəma ənggər ndə kə mai.”

¹⁰ Ənggəra njira ji səwa kə sha shili wu ki, ba ndə thləwa mafa nə dəgalər soja Roma ta a ɗari jaməu.

Yesu Hya'ana Vanyi Zər Mala Təsəl

¹¹ Wu yukuda pæci kushu, kə Yesu ma'yi a vu mælmə kəra nja ngga ənga Nayin, zəmbəlma nyi'yar əkkə'yi nji gangəu ma'yi ənga ja.

¹² Ənggəra ndə shili ləhəu wu dzəri miyar gwa nə mælma nyi, kəja alenyi nja vər səbiya ənga zər tətəu kəra naja ngə zəmə ara mənəyi kəra mənəyi ya, sal nyi tsu a təri. Nji gangəu, sara wu mælma ta, nda vər lə nyi.

¹³ Ənggəra Thlagə lari mala kau, ba ji təhudə əgya ja, ba ji na anə nyi, “Ga sara tiwi mai.”

¹⁴ Kə ji ma'yi ji nda tsəkwar ləkagau ndə tətə kau, ba njira vər hə nyi kə ta'you. Kə Yesu na, “Zər baduwari, Yu na anə ngau hya'ari!”

¹⁵ Kə ndə tətə kə hya'ari, ba ji nggya gya ji dzəgwa ndər. Ba Yesu dzəgwa lər nyi anə mənəyi.

¹⁶ Kə hivər mbari nda patəu, ba ndə fal Hyal, nda vər na, “Jiri vanyi nabi dəgal a shiliri wu pama mən, Hyal a shiliri aga ja sa dləwari nji gə nda.”

¹⁷ Sə kə Yesu məliya kə tətəlnakər wu Yahudi ənga 'yi'yi kəra zəwar nyi.

*Njira Nji Səwa Sara Ara
Yahwana Ndər Baḅətizəma
(Matiwu 11:2-19)*

¹⁸ Ənggəra zəmbəlma'yar nə Yahwana ndər mæl Baḅətizəma nar nyi sə'yar kə patəu, ba ji nggari məthlə wu pama nda,

¹⁹ ji səwa nda a ndəgya Thlagəu, aga nda nda yiwar nyi abər, “Nagə nga vər shili kə ya, əndəga 'ya fiya li aga vanyi ndə ya?”

²⁰ Ənggəra njira nji səwa shili əgya Yesu, kə ndə na nə nyi, “Yahwana ndər mæl Baḅətizəma ngə səwa 'ya

aga 'ya yiwar ngau, 'Nagə nga vər shili kə əndəga 'ya fiya li aga vanyi ndə ya?' ”

²¹ Kakalə ar pəci ta, ngə Yesu mbədana nji gangəu kəra gəra ngga ənga shiləgə paməpaməu, ənga njira ənga mambəl dəmwa'yi'yar. Yesu məliya nji ləfə'yar tsu ndə lari sau.

²² Kə Yesu shadəwa nda, ji na, “Sha mau hya nda nar nyi anə Yahwana səra hyi lari ənga hyi nggari. Nji ləfə wu lar sau, nji kukurbə wu ɓau, njir pibi wu uya jaməkur, kulangə'yar tsu ndu nggar sau, nju hya'ana nji tətəu ənga nju tətəlna ndəshigu məsahə anə nji dādali.

²³ Barka anə ndəra gəra təkəkər ənga mbərsa nyi ar kəra yau.”

²⁴ Ayukuda njira Yahwana səwa ma'yi, kə Yesu dzəguya ndər anə nji ar kəra Yahwana, ji na, “Mi nga hyi gwa tsamə a gwar tagə ta? Hyi ma'yi a gwa tsamə sar dzədzəgaməu, kəra yambadə a vər kənggədə ya?

²⁵ Ya, mi nga hyi ma'yi a gwa tsama? Ndəra har kar mənəhə ya? Awau, njir ha kar məmənəhəu, wu ki təl nga nda.

²⁶ Kar dəm ya, mi nga hyi ma'yi a nda tsama? Nabi ya? Pakatu, yu nar hyi, ndəra ndiya nabi.

²⁷ Ar kəra Yahwana ngə ndər Hyal kəra tsətsəfə na,

“ ‘Kəja yu səwa cama dā
wu mwa ngau,

ju nda fuwa sə wu lagu
kadivira ga shili.’

²⁸ “Ya nar hyi, wu pama njira mathləkə'yi ngə ya patəu, ndəra ndiya Yahwana ənga dəgal a'yi mai.

Ama alaga abangau, ndəra ndiya ənga kushu wu təlkur Hyal a ndiya nyi ənga dəgaləu.”

²⁹ Patər njira nggari ndər kau, əkkə'yi njir tsəm budau, dləwunggəri abər lagu Hyal ca ngə lagu kəra kakaləu, arya Yahwana ngə məliya nda baḅətizəma.

³⁰ Ama njir Farisi ənga maləmə sənbiya dladə Musa 'yar nggəl ara dləwu səra Hyal wu yiwu ənga nda, ənga ndə nggəl ara Yahwana sara məliya nda baḅətizəma.

³¹ Yesu dumwa ənga ndər ji na, “Ya, ənga mi nga nja gəla nji kabangəka? Abari nga nda?

³² Nanda ənggər wazha kəra a vər nggya ar sugu, nda vər ngga kuvwar nda, ndu na:

“ ‘Ya vər mbidə mbəlau anə hyi,

kə hyi nggəl ara fəl,

'yi thlə na nə tiwi

ba hyi nggəl ara dləwu.’

³³ “Yahwana ndər məl Baḅətizəma shili ja vər səm sər səm mai, naja tsu a'yi a vər sa 'yimi nər wur inabi ənggəra nji tsəliya mai, ‘Ama əngwar hyi naja ənga mambəl dəmwa'yu!’

³⁴ Zər Ndə shili ju səm, ənga ju sa, əngwar hyi, ‘Ndər suna nga ja, bazhiya njir tsəm budau ənga njir bikau!’

³⁵ Alaga abangau, patər njira hənggəri ənga ha-hangəkur nə Hyal, nda vər cabiya abər ənga jiri nga nyi.”

Yesu Wu Ki Simanu Ndər Farisi

³⁶ Vanyi ndər Farisi nggari Yesu a nda səm sər səm a ndu ki nyi, ba Yesu nda, ji nda nggya aga səm sər səm.

³⁷ Wu məlmə kau, vanyi mala a'yi ja vər məl zawarkur, kə ji nggari abər Yesu a vər səm sər səm

wu ki ndər Farisi kau, kə ji shili ənga vanyi bəlari kushu kəra ənga mal kəra wu shuni kisəu, kəra nju dəl ənga kwaḃa gangəu.

³⁸ Ji shili kə ji sa ta'yi wu yukuda Yesu, ar dza hiya ja, ja vər tiwi. Ta sələm nyi pau a gyar hiya ja, ba ji dzəgwa kəkəḃəna hiya ja ənga shishir kəra ja, kə ji dzəgwa dumwa ənga bərpə nyi nə yiwukur, ba ji ḃəsiya nda ənga mal shuni məsahəu kau.

³⁹ Ənggəra ndər Farisi kə wu tsamə sərə mala ka a vər məl kau, kə ji na wu ḃəfuwa ja, “Maja abər ndə kə nabi ngau, a kyaga səni ja tara wa ngə mala ka a vər tsukwa nyi kau. Ja kyaga səni abər mala kə ndər bikə ngau.”

⁴⁰ Yesu na anə ndər Farisi kau, “Simanu, a'yi yi ənga sər na anə ngau.”

Kə Simanu na, “Nar ḃa, maləmə.”

⁴¹ Yesu na, “Vanyi ndu nu nji məthlə məl, ndə pathləu, gənna kəra nja kyaga ki ndər məl thlər əni wu pəkau, nə fa pathlə ənga reta, ndə məthləkura nyi tsu, gənna nə pəkə nə ndər məl thlər kəra ja kyaga uya wu pida təfu kumunyi.

⁴² Ənggəra ndə tini kina, ba ji yafəna nda gyapəu. Ya, wu tsamə ngau, wa nga kyaga ndiya ənga yiwu nyi wu pama nda?”

⁴³ Simanu na anə nyi, “Wu lari ḃa, ndə kə nji yafəna nyi gənna gangə kau.”

Ba Yesu na anə nyi, “Ənghəng, a nabiyar gə kakaləu.”

⁴⁴ Kə ji shabiya dzə ji tsamə mala ta, ba ji na anə Simanu, “A lari gə mala kə ya? Yi shili wu ki ngau, nagə a'yi nə ḃa 'yimi aga ya cina hiya yi əni mai, ama kə ji cina hiya yi ənga sələm nyi, ji kəkəḃəna ənga shishir kəra ja.

⁴⁵ Nagə dləwuri də ənga bərpə dzə mai, ama ənggəra ji shili wu ki kau, naja a'yi ta'yi ənga bərpə hiya yi ənga miya ja mai.

⁴⁶ Nagə a'yi bəsiya mal ar kəra yi mai, ama kə ji bəsiya mal shuni kisə kau, ar hiya yau.

⁴⁷ Agabangau, ya nar ngau, bikə nyi kəra gangə kau, a təfəbiya nyir nji arya ji cabiya yiwukur gangə gagađau. Ama ndəra nji təfəbiya nyi bikə kushu, yiwukur nyi kushu nga nyi tsu.”

⁴⁸ Əngwar Yesu anə mala kau, “A təfəbiya ənggər nji bikə ngau.”

⁴⁹ Njira a vər səm sər səm ənga ja ar vi kau, dzəgwa na anə kuvwar nda, “Wa ngə ndə kə a səni təfəbiya bikə ka?”

⁵⁰ Əngwar Yesu anə mala ta, “Mbərsa ngau, a mbədana ngə ri, ma'yi sə ənga hudə pərtəu.”

8

Alenyi Mathləkə'yi Ndə Ma'yi Ənga Yesu

¹ A səkari kushu, Yesu a vər bəu a ndu məlmə dədəgal ənga məlmə kukushu ja vər tətəlna ndər məsahə nə təlkur Hyal. Zəmbəlma nyi'yar kumo apə məthlə a'yi nda ənga ja,

² ənga alenyi mathləkə'yi kəra nji kədləbiya mambəl dəmwa'yi sara wu dza nda ənga njira ji shiləgəbiya nda. Wu pama nda mala a'yi kəra nja ngga ənga Maryamu Magədaliya kəra mambəl dəmwa'yi paməpamə mədəfə biya sara wu dza ja,

³ ənga Yuwana mala Kuza, ndə dəgal wu ki Hirudusu ənga Suzana, ənga alenyi mathləkə'yi gangəu kəra a vər məl thlər anə nda ənga gənnar nda.

*Karapau Ar Kəra Ndər Thləka
(Matiwu 13:1-9; Markusu 4:1-9)*

⁴ Ənggəra nji gangə sara wu məlmə paməpamə tsəmiya dzau, aga nda nggari Yesu, kə ji nar nda najaka karapau.

⁵ “Ndər zəwa a'yi kəra ma'yi a gwa thləka culi a gwar fa nyi. Ja vər uci culi kə alenyi tədau ar lagu, kə nji cicina nda ənga hyi, ba 'yagə'yar tsu səmku nda.

⁶ Alenyi culi tədau a gyar vi kəra məmau, ənggəra ndə tsau, ba ndə ul ara ləsə a'yi ar vi ta mai.

⁷ Kə alenyi tədau, a gyiwu pama shikədi, ndə hə ənga nda, ba shikədi kar nda ara pəli.

⁸ Alenyi culi tsu tədau, a gyiwu 'yi kəra mənəhəu, ndə hau, ba ndə puwa li gangə gagađau.”

Ənggəra Yesu kudəna ndər kau, ba ji hya'ana dəhəu, ji na abər, “Ndəra ənga himi ngga sau, bəgə ja nggari.”

*Səra Karapau Nə Thləka Kə Aga Nyi
(Matiwu 13:10-17; Markusu 4:10-12)*

⁹ Zəmbəlma nyi'yar yiwa nyi tara mi ngə najaka karapə cabiya.

¹⁰ Ji na, “A yiwur nji hya sənbiya səra dədəwa nə təlkur Hyal, ama anə alenyi nji, yu ndər ənga karapə anə nda, aga,

“ ‘Alaga ndu tsamə
ama nanda wu lari mai,
alaga ndu ngga
ama nanda wu nggabiya mai.’ ”

*Yesu Nar Nda Səra Karapau
Nə Thləka Kə Cabiya
(Matiwu 13:18-23; Markusu 4:13-20)*

¹¹ “Kəja səra karapə kə cabiya. Culi ca ngə ndər Hyal.

¹² Kəra tədəu ar lagu ca ngə cabiya nji kəra wu nggar ndər Hyal, ama ba Shatan a shili ja sa həbiya ndər kə sara wu dəfuwa nda ara nda sara mbərsa nda uya mbədəu.

¹³ Culi kəra tədəu a gyar vir məmau, nanda ənggər njira wu nggar ndər kau, ndu dləwuri ənga hüdə pərtəu ama nanda a'yi ənga nggilang mai, ndə mbərsa nə pəci kushu, ənggəra ɔwaɔwatə shili, ba ndə piyari nu.

¹⁴ Culi kəra tədəu a gyiwu shikədi, ca ngə cabiya njira nggari, ama ənggəra ndə dumwa ənga nu, kə dənga nər sər duniya, ənga gal gənna, ənga yiwu məsahəkur kar nda ara pəli.

¹⁵ Culi kəra tədəu, a gyar 'yi'yi mənahəu ca ngə njira nggari ndər kau, ndə dləwuri ənga hüdə zəmə ndə səbiya ndə səsə'wuri kəl ta ndə piya wazha.”

*Karapau Ar Kəra Pitəlla
(Matiwu 4:21-25)*

¹⁶ “Nja sən mbəbiya pitəlla ba nja mbuya əgya kida təm ənga təmbəl mai. Ama nja kyaga fiya a dar madzigam, ba ja dzəgwa mbəl anə kalar ndə kəra a vu ki kau.

¹⁷ “Arya kalar sə a'yi kəra ndu məl dədəwa kəra gəra nda biyar babal mai, ətsu sə a'yi dədəwa kəra nji gəra nda sən mai.

¹⁸ “Hya nggya ənga hangəkal ənga səra hyu ngga, ara ndəra ənga sau, nju nda sa cakəri nyi, ama ndəra gəra ənga sau, səra ji nggani a'yi ara ja kau, nju sa dləwuri.”

Miya Yesu Ənga Zamə Nyi'yar
(*Matiwu 12:46-50; Markusu 3:31-35*)

¹⁹ Ənggau, miya Yesu ənga zamə nyi'yar ma'yi a ndəgya ja, ama nandə uya ndə thləwa nyi mai, ara gangəkura nji.

²⁰ Kə vanyi ndə nar nyi anə Yesu, abər, “Kəja məngau ənga zamə ngə'yar a biya ndu yiwu nda ndər ənga gau.”

²¹ Əngwar Yesu anə njira a ndə patəu, “Njira wu nggar ndər Hyal, ba ndə məl thlər əni, nanda ngə mada ənga zaməda'yar.”

Yesu Kughi Anə Majigwal
(*Matiwu 8:23-27; Markusu 4:35-41*)

²² Vanyi pəci Yesu ənga zəmbəlma nyi'yar gwu kwambwal, ba ji na anə nda, “Məna ma'yi a biyar ya dəl.” Kə ndə mbar lagu ndu ma'yi.

²³ Ənggəra nda vər ma'yi ba ji ghanyi. Kukuthləu, kə majigwal shili ənga dənəma ja vər sə a shili ar 'yimi, ənggau, ba ndə da tətəwulu ara ənggəra 'yimi gwu kwambwalər nda.

²⁴ Zəmbəlma nyi'yar, hyabiya Yesu wu ghanyi, ndə na, “Thlagər ki! Thlagər ki! Kəja məna sa!” Yesu hya'ari kə ji kughiya majigwal ənga 'yimi kəra a vər thləkau, ba ndə bəgə zəməu.

²⁵ Kə ji na anə zəmbəlma nyi'yar, “Əmani ngə mbərsar hya?”

Kə hivər mbar nda gagaɖau, ndə na wu pama nda, “Wathləmə culi najaka nda? Patə əkkə'yi majigwal ənga dəl wu gənggər nyi səli ka?”

Yesu Mbəɖana Ndəra
Ənga Mambəl Dəmwə'yu
(*Matiwu 8:28-34; Markusu 5:1-20*)

²⁶ Yesu ənga zəmbəlma nyi'yar nda vər ma'yi wu kwambwal ar 'yimi, ba ndə dla wu 'yi'yi nə Garasina, kəra a biyar ya dəl Galili.

²⁷ Ənggəra Yesu a vər gya sara du kwambwal, kə ji thləwa ndər məlmə kə kəra ənga mambəl dəmwa 'yu. Ndə kə a bəliyar ja sar ja vər bə turusu, ənga naji wu nggya wu ki mai, kəl wu hulili nga ju nggya cumu.

²⁸ Ənggəra ji lari Yesu, ba ji hya'ana dəhə ənga dənəma, ba ji dla wu mwa nyi ju wau ju na, “Yesu zər Hyal Kəra Di, mi dzau ngə ənga 'ya? Ya vər kədi ngau, ga sara nə də bwaḅwatə mai!”

²⁹ Ji na abəngau, ara Yesu a kughi ri anə mambəl kau, aga nda biya sara wu ja. Arya pəci gangə mambəl dəmwa'yi kə wu mbilna nyi a gyiwu 'yi. Vanyi pəci nju mbar nyi ar gangə ama ba ja thləthləna ganga nyi, əkkə'yi ja səwa nyi a gwa tagəu.

³⁰ Yesu yiwar nyi, “Wa thləmə nga?” Kə ji na, “Dlami,” ara mambəl dəmwa'yi kə gangə nga nda wu ja.

³¹ Kə ndə kədi nyi ar kər ar kər a sara ja kədləbiya nda a gyiwu ka'u gəra kudə mai.

³² Ləhə a dzər vi ta, bəla fəshiu a'yi gangəu kəra a vər bəla ar dza mau. Mambəl dəmwa'yi'yar kə kədi Yesu, “Səwa 'ya a ndu fəshi'yar kau, piyar 'ya aga 'ya gwu nda.” Ji piyari nda, kə mambəl dəmwa'yi'yar kə biya ndə gwu fəshiu.

³³ Bəla fəshiu kə a kar nda dubu məthləu, ndə hya'ari ənga hwi a gwar dəl a guna kə 'yimi kudəna nda patəu.

³⁴ Ənggəra njir bəla fəshi'yar lari sərə dərkər, ba ndə ma'yi ənga hwi a vu məlmə dədəgal ənga

kukusha nyi aga nda vuwa nar nyi anə nji.

³⁵ Kə nji kə biya aga nda biya lari sə kə də kau. Ənggəra ndə thləwa vi kəra Yesu ari, ba ndə lari ndə ta mambəl dəmwa'yi biya sara wu dza ja vər nggya ləhə wu dzər Yesu, ənga ləgutə ar dza ja wu hangəkal nyi. Kə hivər mbari nda papatəu.

³⁶ Njira a'yi ar vi ta pəci kəra sə kə də wu liya nda, dumwa ənga na anə nji ənggəra ndə kə uya jaməkur.

³⁷ Ənggau, patər njira wu 'yi'yir Garasina kədi Yesu aga ja piyari məlmər nda ara hivər a mbar ndari gagađau. Kə Yesu gwu kwambwala nyi, ba ji ma'yi sə nyi.

³⁸ Kə ndə kə nji kədləbiya mambəl dəmwa'yu, sara wu dza ja kə kədi Yesu, ji na, “Usi piyari də ma ma'yi ənga gau, aga ya də ndər nu ngau.” Ama kə Yesu nggəl, ji na anə nyi,

³⁹ “Sha a ndu ki, ga nda nar nda sə kə Hyal məliya ngə kau.” Kə ndə kə ma'yi a vu huda məlmau, ja vər na anə nji səra Yesu məliya nyi.

*Yesu Mbədana Nji
Arya Hənggər Jirir Nda
(Matiwu 9:18-26; Markusu 5:21-43)*

⁴⁰ Ənggəra Yesu sha shili sara ndəna, kə nji gangə shili ndə dləwuri nyi, ara nda vər səkə shili nyi.

⁴¹ Kəja vanyi ndə thləmə nyi Yayirusu, naja ndə dəgal wu umbwa dabə dzə njir Yahudiya, ji shili ji sa bəliya undi wu mwar Yesu, ja vər kədi nyi aga ja shili wu ki nyi,

⁴² arya kwa nyi kəra zəməu, zər fa kumo apə məthləu, a lagu tau.

Ənggəra Yesu mbar lagu, nji gangə a vər nu nyi ndu cidə nyi lagu mazəm ənga lagu matsal.

⁴³ Vanyi mala a'yi a ndəna kəra məliya fa kumo apə məthləu, ja vər ndzəndzə mashi. Mala kə a lari ɔwaɔwatə ənga jirkur wu tsa njir kundzəgə paməpamə gangəu, ama kəra a'yi dləwari nyi mai.

⁴⁴ Ji shili wu pama nju yukuda Yesu, kə ji sa tsəkwar miya ləgutə nyi, ənggau, ba ndzəndzə mashi kə ta'yau.

⁴⁵ Əngwar Yesu, “Wa ngə tsəkwar ɔa ka?” Kalar ndu na, “Nayi ngə mai.” Kə Biturusu na, “Maləmə dəgal, nji gangə ngə zəwar ngə nda vər jajahə ngau.”

⁴⁶ Ama kə Yesu na anə nyi, “Vanyi ndə a tsəkwar ɔa ri, ɔya dənəma a biyari sara wu dza yau.”

⁴⁷ Ənggəra mala kə lari naja sən dəwanəkər mai, kə ji sha shili ja vər tsədzau, ji bəliya undi a gyiwu mwar Yesu. Kə ji nar nyi wu mwar nji patəu, sərə ɔa ji tsəkwar nyi, ənga ənggəra ji uya jaməkur aga zəməu.

⁴⁸ Kə ji na anə nyi, “Kwa ɔa, mbərsa ngau, a məliya ngə ri jaməu, ma'yi wu jaməkur.”

⁴⁹ Tsu ja gəra kudəna ndər, kəja cama sara wu ki Yayirusu ndər bəla umbwa ɔa bə dzə njir Yahudiya, a shiliri, ja vər na anə Yayirusu, abər, “A sara ga bəra nə nyi ɔwaɔwatə anə maləmə mai, ɔya kwa ngə a təri.”

⁵⁰ Ənggəra Yesu nggari ndər kau, kə ji na anə Yayirusu, “Ga sara hivər mai, ga mbərsa wacu ju hya'ari.”

⁵¹ Ənggəra ndə shili wu ki nyi, naja a'yi piyari nja vu ki ənga ja mai, kəl Biturusu ənga Yahwana ənga Yakubu ba dəya kwa ənga mənəyi.

⁵² Patəkura njira a vu ki kau, kəl tiwi nga nda vər tiwi, nda vər wau wu dərbə kwa nyi. Kə Yesu na

anə nda, “Hya sara tiwi mai, kwa kə naji tə mai, ghanyi nga ja a gwa!”

⁵³ Kə ndə nggushi nə dida ndau, ara ndu səni abər kwa nyi a təri.

⁵⁴ Yesu mbari tsa ja ji hya'ana dāhəu, ji na, “Zər kwa, hya'ari!”

⁵⁵ Kə piya ja bəra sha shili wu ja, kə ji hya'ari jaməu, kə Yesu nar nda, nə nya mə sər səm.

⁵⁶ Kə njir ya nyi mbari miya nda, nda vər tsamə sə dədəgur, ama kə Yesu tədar himiya nda abər nda sara na sə kə dā kə anə nji mai.

9

Yesu Səwa Zəmbəlma Nyi'yar

(Matiwu 10:5-15; Markusu 6:7-13)

¹ Ayukuda Yesu nggar zəmbəlma nyi'yar kumo apə məthlə a shili ar vi zəməu, kə ji nə nda dənama nər kədlə mambəl dəmwa'yi'yar ənga tsu nda shiləgəbiya njira gəra ngga,

² ənga ji hyabiya nda, aga nda ma'yi nda nda tətəlna ndər məsahəu ar kəra təlkur Hyal ənga shiləgəbiya nji gəra ngga.

³ Ji na anə nda, “Hya sara hə sə aga bə kə mai, hya sara səbə alaga zəwa mai, alaga mbəl, alaga sər səm, alaga kwaḃa mai. Ətsu hya sara hə alaga ləgutə a ndiya kəra ar dza hyi mai.

⁴ Wu kalar ki kəra nji dləwuri hyi a gwa, hya nggya əna ba'anə pəci kəra hyu nda piyari məlmə kau.

⁵ Kalar vi kəra nji nggəl ara dləwu hyi, ma hyu biya hyu ma'yi, hya dlədəna bəbər kəra ar hya hyi, aga ja dā sər sakida ar kəra nda.”

⁶ Kə ndə hya'ari ndə ma'yi a ndu məlmə paməpamə nda vər tətəlna ndər məsahəu, nda vər shiləgəbiya njira ənga shiləgə paməpamə'yar ar kalar vi.

Hirudusu Gwu Dənga Sau

(Matiwu 14:1-12; Markusu 6:14-29)

⁷ Ənggəra Hirudusu ndər səm təlkur ar kəra Galili nggari səra a vər də, kə ji gwu dənga sə gagađau, ara alenyi nji na, abər, Yahwana ndər məl Bəbətizəma ngə hya'ari sara vir tau.

⁸ Alenyi nja vər na, abər, nabi Iliya ngə bəra sha shili. Alenyi nji tsu a vər na, abər, zəma nabi nə dədəmə ngə bəra hya'ari.

⁹ Kə Hirudusu na, “Yahwana, nə nyi, a səwa ri yi nja thlana kəra ja, kar wa ngə ndə kə yu nggari sə paməpamə ar kəra ja ka?” Kə ji dzəgwa məl ənggəra ja səni lari nyi.

Yesu Səməna Nji A Ndiya Dubu Təfu

Ənga Sər Səm

(Matiwu 14:13-21; Markusu 6:30-44; Yahwana 6:1-14)

¹⁰ Ənggəra cama səsə nyi'yar kə sha shili, kə ndə nar nyi anə Yesu səra ndə məliya patəu. Kə Yesu hər nda, nanda zhizhir nda ndə ma'yi a ndu vanyi məlmə nja ngga ənga Bethlesaida.

¹¹ Ənggəra nji nggari abər a ndəna nga ja, kə ndə nu nyi a ndəna. Ji dləwuri nda ənga hufə zəməu, ji dzəgwa ndər anə nda ar kəra təlkur Hyal, kə ji shiləgəbiya njira gəra ngga.

¹² Ma ləhə pəci wu gya təđau, kə nanda kumo apə məthlə kə shili ara ja ndə na, “Ara nji a'yi ar vi kə

mai, nar nda, nda ma'yi a ndu mælmæ paməpamə aga nda uya sər səm ənga vir pida.”

¹³ Ama, kə Yesu na anə nda, “Nahyi, nər nda mə sərə nda səmku.” Kə ndə na anə nyi, “Patər sərə a'yi a ndiya lugu dəfə təfu ənga kalfi məthlə mai. Kəl na'ya nga ma'yi 'ya nda dəlbiya sər səm anə nji kə patəu.”

¹⁴ Arya shili zhizhir nda ma a kar nda dubu təfu.

Yesu na anə zəmbəlma nyi'yar, “Nar nyi anə nji kə nda nggya gya wu bwata təfu kumunyi təfu kumunyi.”

¹⁵ Kə zəmbəlma nyi'yar məliya ənggəra ji na, ndə məliya nji kə nggya gya.

¹⁶ Ənggau, kə Yesu həri lugu dəfə təfu ənga kalfi məthlə ta, kə ji hya'anakər a dəməlmau, ji usar Hyal, ji dzəgwa kakadləwa nda, kə ji nə nyi anə zəmbəlma nyi'yar, aga nda tətəkəna anə nji patəu.

¹⁷ Patəkura nda səm ndə nyau. Kə zəmbəlma nyi'yar tsəmiya tsəla kumo apə məthlə ənga sərə hiyau sara wu miya nda.

*Biturusu Nana Abər Yesu
Naja Ngə Kərsiti*

(Matiwu 16:13-19; Markusu 8:27-29)

¹⁸ Vanyi pəci Yesu ja vər ndər ənga Hyal zhizhi nyi, kə zəmbəlma nyi'yar shili əgya ja. Kə ji yiwa nda ji na, “Wa nga nju na ənga ya?”

¹⁹ Kə zəmbəlma nyi'yar na, “Alenyi nju na abər, nagə ngə Yahwana ndər məl Baḅətizəma, əngwar alenyi nji nagə ngə nabi Iliya. Abangə tsu, alenyi nja vər na, abər, pathləu, wu pama nabi dədəm'yar ta ngə ḅəra sha shili ənga pi.”

²⁰ Kə Yesu na anə nda, “Ama anə hyi tsu, wa nga ya?” Kə Biturusu na, “Nagə ngə Kərsiti nə Hyal.”

Yesu Cabiya Ənggəra Ji Wu Nda Tau
(*Matiwu 16:20-28; Markusu 8:31; 9:1*)

²¹ Ənggau, kə Yesu tədar himiya nda abər nda sara na sə kə anə kalar ndə mai.

²² Kə ji bəra nar nda, abər, “A dər tsa'a zər nda lar bwaḅwatə paməpaməu. Nji nggunggurəm nə məlmau, ənga pubu dədəgal'yar, ənga maləmə dladə'yar wu nda piyari nyi, ba nda tsəya nyi, ama ayukuda pida makəru, ba ji hya'ari sara vir tau.”

²³ Kə ji dzəgwa nar nda patəu, “Kalar ndəra wu yiwu ja nu də, kəl ja piyari yiwu kərnyı, ba ja həri wu dladlakə nyi kalar pəci, ba ja nu də.

²⁴ Kalar ndəra wu yiwu piya ja, ju nda tini. Ndəra gəra yiwu piya ja arya yau, ju nda uya.

²⁵ Mi ngə nubwa kəra ndu uya, ma ji uya duniya patə ama kə ji tini piya ja? Sə a'yi mai!

²⁶ Ma ndəra səli də sakida də ənga ndər də, Zər Ndu nda sa səli ara ja, ar pəci kəra ju shili wu kadakadarkur nyi, ənga dəgalkur nə dənyı, ənga nə waladi'yar kəra cicau.

²⁷ Yu nar hyi jirkura nyi, alenyi nji a'yi ənggau tata'yu, nandu nda tə mai, kəl ndə lari təlkur Hyal.”

Bəlabiya Dzə Nə Yesu
(*Matiwu 17:1-8; Markusu 9:2-8*)

²⁸ Ayukuda pida cisu, ənggəra Yesu nana ndər kau, kə ji nggari Biturusu, ənga Yahwana, ənga Yakubu, ba ndə ma'yi a dar kəra mau aga da ndər ənga Hyal.

²⁹ Ænggæra ja vər ndər ənga Hyal, kə nggyar bama ja bəlar dzau, ənga ləgutə ha nyi də pərtə pwahəu ja səm ndu li.

³⁰ Kukuthləu, kəja nji məthləu, a vər ndər ənga ja. Nji məthlə kə nanda ngə nabi Musa ənga nabi Iliya.

³¹ Ndə dla wu kadakadarkur, nda vər ndər ənga Yesu ænggæra ju nda nyabiya səra Hyal na ar kəra tə nyi a vu Urshalima.

³² Biturusu ənga bazhi 6ə nyi'yar wu ghanyi nga nda. Ænggæra ndə hya'ari wu ghanyi kə ndə lar kadakadarkur nə Yesu ənga nji məthlə kəra ənga ja kau.

³³ Ænggæra nji məthlə kə wu piyari Yesu, Biturusu na anə Yesu, “Tarki, shilir mən ænggə kau, a dər mənəhəu. Ma gu yiwu, ya sən məliya kwapatə makər ænggau, pathlə anə ngau, pathlə anə Musa ənga pathlə anə Iliya.” Ara ju səni səra ja vər na mai.

³⁴ Tsu ja gəra hədiya miya ja, kə dlama hədiya nda. Ænggæra dlama hədiya nda, kə hivər mbari zəmbəlma nyi'yar.

³⁵ Ænggau, kə dəhə hya'ari sara du dlama ja vər na, “Najakə Zər də ngau, nayi ngə cadəbiya nyi. Hya səya nyi himi.”

³⁶ Ænggæra dəhə kə bəgau, ba nji lari Yesu zhizhi nyi. Zəmbəlma nyi'yar dzəgwa hədiya miya nda zəməu. Wu pida'yar kau, nandə nar nyi anə nji sə kə ndə lari kə mai.

*Yesu Shiləgəbiya Zər
Kəra Ənga Mambəl Dəmwa'yu
(Matiwu 17:14-18; Markusu 9:14-27)*

37 Ənggəra vi sa kudau, Yesu ənga zəmbəlma nyi'yar makər kə shida sara dar mə ta. Ənggau, kə daḅər dlamir nji gangə thləwa nda.

38 Kə ndə pathləu, wu daḅə dlamir nji kə ngga ənga dāhə dəgal, ji na, “Maləmə! Yu kədi ngau, dləwar zər dā kau, naja ngə zər zəmə ara yi wacu!”

39 Kəja, mambəl dəmwa'yi nga vər ḅwanə nyi kər, ju səni məliya nyi ja wau dədəgal gəra vanyi sə uya nyi. Mambəl kə a səni mbilna nyi a gyiwu 'yi ja tsədzau ja dzəgwa pə mubo wu miya ja. Naja a'yi wu piyari nyi mai, kəl ji uya nyi ənga shiləgə gagaḁau.

40 Yi kədi zəmbəlma ngə'yar aga nda kədləbiya nyi a biya, ama nandə səni mbari mai.”

41 Kə Yesu shadəwa nda, ji na, “Nahyi nji ka-bangəkau, nji gəra mbərsa, nji dəmwa'yu, ba'anuwa nga ya nggya ənga hya? Ba'anuwa nga ya səsu hya? Shila mau ənga zəra nyi anə dā.”

42 Ənggəra zər kə a vər shili, kə mambəl kə mbilna nyi a gyiwu 'yi, ja vər tsədzau ənga dənəma. Kə Yesu kughiya mambəl kau, ba ji məliya zəra nyi jaməu, ba ji dzəgwa nə nyi zəra nyi anə dənyi.

43 Patəkura njira ar vi ta mbari miya nda, nda vər tsamə sə dədəgur nə Hyal.

*Yesu Bəra Ndər Anə Nda
Ar Kəra Tə Nyi*

(Matiwu 17:22-23; Markusu 9:30-32)

Tsu nja vər tsamə sə dədəgur kəra Yesu a vər məl kau, kə ji na anə zəmbəlma nyi'yar,

44 “Hya səya himi hya nggar səra yu nda na anə hyi kau. Nju nda lər Zər Ndau, anə dawa nyi'yar.”

⁴⁵ Ama zəmbəlma nyi'yar a'yi nggabiya səra ju ndər ar kəri kə mai, nji dəwana ara nda, nda sara sənbiya. Nanda tsu kə hivər kari nda ara yiwa nyi.

*Wa Ngu Ndiya Ənga Dəgal
Wu Təlkur Hyala?*

(Matiwu 18:1-5; Markusu 9:33-37)

⁴⁶ Kə kəpal hya'ari wu pama zəmbəlma nyi'yar abər tara wa nga ndiya ənga dəgal wu pama nda.

⁴⁷ Yesu a səni biyari səra ndu dənga, kə ji həri zər kushu, kə ji ta'yina nyi a dzər nyi,

⁴⁸ kə ji na anə nda, “Kalar ndəra dləwuri zər kə arya thləmə də, a dləwuri dər ja, ətsu ma ndəra dləwur də ri a dləwuri ja ndəra səwa də. Agabangau, ndəra nji didana wu pama hyi, naja nga ndiya ənga dəgalkur.”

*Ndəra A'yi Dawar Hyi Mai,
Nər Hyi Ngau*

(Markusu 9:38-40)

⁴⁹ Kə Yahwana na, “Ndə dəgal, 'yi lari vanyi ndə a vər kədlə mambəl dəmwa'yi wu thləmə ngau, kə 'yi kari nyi ara naja a'yi ənga 'ya mai.”

⁵⁰ Yesu shadəwa, ji na, “Hya sara ka nyi mai, ma ndə a'yi cabiya hyi dawakur mai, nər hyi nga ja.”

*Njir Samariya Wu Vanyi Məlməu
Nggəl Ara Dləwu Yesu*

⁵¹ Ənggəra pəci də ləhə anə Yesu aga ja sha a dəməlməu, kə ji fuwa kər ja vər ma'yi a vu Urshal-ima.

⁵² Kə ji səwa njira ju sau, aga nda ma'yi wu mwa nyi, nanda tsu, kə ndə vu vanyi məlmə nə Samariya, aga nda vuwa fuwa alenyi sə wu lagu.

⁵³ Ama kə njir məlmə kə nggəl ara dləwu nyi, ara vu Urshalima nga ja vər ma'yi.

⁵⁴ Ənggərə zəmbəlma nyi'yar Yakubu ənga Yahwana lari abangau, ba ndə na anə nyi, “Thlagəu, gu yiwu 'ya ngga u'u sara a dəməlmə aga ja nggyina nda ya?”

⁵⁵ Ama kə Yesu shabiya dzau, ba ji kughi anə nda!

⁵⁶ Kə ndə dzəgwa ma'yi a ndu vanyi məlməu.

*Njira Na Ndə Wu Nu Yesu
(Matiwu 8:19-22)*

⁵⁷ Ma tsu nda wu lagu, kə vanyi ndə na anə Yesu, “Thlagəu, yu nu ngau kalar vi kəra gu ma'yi a ndari.”

⁵⁸ Kə Yesu shabiya nyi ji na, “Thlahu ənga ka'u nga nda, 'yagə'yar tsu kir nda a'yi, ama zər ndau, vira ja fiya kəra ja ari a'yi mai.”

⁵⁹ Anə vanyi ndə tsu kə ji na, “Nu də.” Ama kə ndə kə na, “Thlagəu, piyari də ya ma'yi ya nda hadəna dəda kwatahəu.”

⁶⁰ Yesu shadəwa nyi, ji na, “Bəgə nji tətə nda hadəna ndə tətər nda. Ama nagau, ga ma'yi ga nda tətəlna ndər təlkur Hyal.”

⁶¹ Vanyi ndə tsu ji na, “Thlagəu, yu nu ngau, ama ga piyari də kwatahəu, ya ma'yi ya nda nar nyi anə nji gə 'ya abər ma'yi nga yau.”

⁶² Yesu shadəwa nyi, “Kalar ndəra fəri tsa ja ar kul zəwa thla, ba ji bəra tsamə gyiwu yukudfu, naji də tsa'a aga gwu təlkur Hyal mai.”

10

Yesu Səwa Zəmbəlma Nyi Mədəfə Kumunyi Apə Məthləu

¹ Wu yukuda kau, Thlagə ʒəra dəmbiya alenyi zəmbəlma nyi mədəfəkumunyi apə məthləu, ji səwa nda məməthləu, aga nda ma'yi a dumwa nyi a ndu patər məlmə paməpamə ənga alenyi vi'yar kəra naja ənga kəryi ju nda vuwa gwa.

² Kə ji na anə zəmbəlma nyi'yar, “Sər fa'a a su ki gangə nyi, ama njir məl thlər kushu nga nda. Agabangau, hya kədi thlagər fa, ja səwa njir məl thlər aga nda sa fa'a sə a su ki.”

³ Ma'ya mau, kəja ya vər sə hyi a biya ənggər təmahə wu pama ufwar vwa'yar.

⁴ A sara hya hə pərki mai alaga mbəl alaga ʒiʒi, a sara hya usa nji ar lagu ma hya vər ma'yi mai.

⁵ “Kalar ki kəra hyi vuwa gwa, hya dzəguya na, abər, ‘Jaməkur anə hyu ki kau!’

⁶ Ma ndə jamə a'yi a vu ki kau, bəgə usa dzər hyi nə jaməkur kau, ja nggya ənga ja, ma tsu a'yi mai, bəgə usa dzər hyi nə jaməkur kau, ja sha shili anə hyi.

⁷ Hya nggya wu ki ta, kalar səra nji nə hyi hya səm hya sa, aya a ɖar tsa'a nja kina ndər məl thlər gəna thlər nyi. A sara hya ʒə sara wu ki a ndu vanyi ki mai.

⁸ “Kalar məlmə kəra hyi vuwa gwa, ma nja dləwuri hyiri, kalar səra nji hər hyi a shili hya səm.

⁹ Hya shiləgəbiya njira gəra ngga kəra wu məlmə ta, hya ʒəra na anə nja nyi, abər, ‘Təlkur Hyal a shiliri ləhə wu dzər hyi.’

¹⁰ Ama kalar mælmæ kæra hyi vuwa gwa, nji a'yi dləwuri hyi mai, hya ma'yi a ndar lagu dədəgaləu, hya dzəgwa na,

¹¹ 'Alaga bəbər mælmər hyi kəra mbari hya 'ya kau, 'yi wu dlədəna hyi sər hyi aga ja də sər sakida ar kəra hyi. Ama hya səni ja, abər Təlkur Hyal a shiliri ləhəu!'

¹² Ya vər na anə hyi pəcir kuđiya nə duniya, Hyal a nda təhudə əgya Sodomu a mwa ara mælmə kau.

Məlmə'yar Kəra Nggəl
Ara Gal Yafa Dzau
(Matiwu 11:20-24)

¹³ “Sər təhudə anə ngau, Korazinu! Sər təhudə anə ngau, Bethlesaida! Maja abər sə dədəgur kəra nji məliya wu gau, nji məliya wu Taya ənga Sidonu, a tubir nda tsu kadə lagur hari ləgutə sə'yinggu ənga təwa bəbər wu kəra nda.

¹⁴ Wu pəcir numə Hyal wu sa təhudə əgya njir Taya ənga njir Sidonu a ndiya hyi.

¹⁵ Nahyi tsu njir Kafarnahumu! Hya vər nggani abər nja nda fa'ar hyi a dəməlmə ya? Awau! Nahyi ma a gyiwu ka'u dəmwa'yi nga nju nda puwa hyi.

¹⁶ “Kalar ndəra səya hyi himi, nayi nga ji nggari, kalar ndəra piyari hyi tsu nayi nga ji piyari. Ama ndəra piyari də tsu a piyari ja ndəra səwa də.”

¹⁷ Zəmbəlma nyi'yar mədəfəkumunyi apə məthlə kə sha shili ənga caguli, nda vər na, “Thlagəu, patə əkkə'yi mambəl dəmwa'yi'yar nda vər məl thlər ənga sərə 'yi wu na wu thləmə ngau.”

¹⁸ Ca ngə Yesu shadəwa nda, ji na, “A lari yi shatan tədə sərə dəməlmə ənggər səm nə par.

¹⁹ Nggara mau! Anə hyir yi dənama hya 6ə ar kəra pabə'yar əkkə'yi ədi'yar, nahyi tsu hya səm təlkur ar kəra patər dənama nə dawar hyi, sər uya hyi a'yi tsu mai.

²⁰ Agabangə, hya sara caguli arya mambəl dəmwa 'yi'yar səya hyi himi mai, ama hya caguli arya thləmər hyi a'yi tsətsəfə a dəməlmau.”

Yesu Caguli

(Matiwu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ar pəci kau, Yesu nyinyau ənga hudə pərtə sara ara Mambəl Cicau, ji na,

“Dədə, Thlagə kəra a dəməlmə ənga a gyiwu 'yi, a usa ngər yau, arya gə dəwana sə'yar kə anə nji hahangə ənga njir sən sau, ba gə dzəgwa cabiya nyi anə njira ənggər wazha yidədəu. Abangə nga nyi, Tada arya naja kə ca ngə də mənəhəu anə ngau.”

²² “Dədə anə dər sə patəu, ndər sən sənbiya tara wa ngə zəra nyi a'yi mai, kəl Dənyi wacu, abangə tsu ndər sən sənbiya tara wa ngə Tada nyi a'yi mai, kəl zər nyi ənga njira ju yiwu ja cabiya nda.”

²³ Ba ji shabiya dzə a ndəra zəmbəlma nyi'yar, ji na anə nda zhizhir nda, “Barka anə hyi ara hyi lari sə'yar kə hyu lari kau.

²⁴ Ya nar hyi nabi'yar gangəu, ənga təltəl'yar a yiwur nda, nda lari sə'yar kə hyu lar kau, ama nandə lari mai. A yiwur nda, nda nggari sə'yar kə hya vər nggar kau, ama nandə nggari mai.”

Karapər Ndər Samariya

Kəra Cabiya Yiwukur

25 Vanyi pæci, kə maləmə sənbiya dladəu, hya'ari, ju yiwu ja dzəbiya Yesu. Kə ji yiwa nyi, ji na, “Mi nga ya məl aga ya uya pi gəra kuda?”

26 Ca ngə Yesu na anə nyi, “Mi nga nji tsəfəri wu dladə nə Musa? Lagu mani nga gu jiga?”

27 Əngwar ja, “ ‘Ga yiwu Hyal Thlagə ngau ənga dəfuwa gə papatəu, ənga piya gə papatəu, ba ənga dənga ngə papatəu.’ Məthləkura nyi, ga yiwu təwul ngau, ənggər kəra gu yiwu kərngau.”

28 Əngwar Yesu anə nyi, “A nabiya gə kakaləu, ma gə məl abangau, ba ga uya pi.”

29 Ndə kau, ju yiwu ja cabiya abər naja, ju səni sau. Əngwar ja, “Kar ndangə, wa ngə təwul də ka?”

30 Ca ngə Yesu shadəwa nyi, ji na, “Vanyi ndə, hya'ari wu Urshalima ja vər ma'yi a gyiwu Yariko, kə ji tədə wu tsa njir də lagu. Kə ndə zədənə zhaði nyi, ba ndə dəgə nyi, ndə piyari nyi ləha dzər tau.

31 Wu lagu ta, pubu a vər tərabiya, ənggəra ji lari ndə kau, ba ji sha, ji tərabiya sə nyi ar dza lagu.

32 Bəliya sar kushu, ba ndər Lawi dla ar lagu ta tsu, kə ji ta'yau, ji tsamiya nyi, ba ji mbar lagu ji ma'yi sə nyi.

33 Bəra bəliya sar kushu, kəja ndər Samariya (njira njir Izirayila didana) a vər bə nyi, ta ji lar ndə kau, ba ji ta'yau..... Kə ji ləngudīya ləhə ja tau, kə ji təhudə əgya ja.

34 Kə ji puwa a gu mbəlgə nyi 'yimi..r wur inabi, ənga mal, ba ji pədiya mbəlgə nyi ənga takulagəu, ji dzəgwa fəri nyi a dar ya kwara nyi, kə ji həri nyi a shili wu vanyi ki dləwu məthləpi, ji sa shiləgə nyi.

35 Ayukudə pida pathləu, əngwar ja anə thlagər .ki nə dləwu məthləpi kau, ‘Kəja kwaḃa tsa'a ga ki

ndər məl thlər nə pəkə məthləu, ga dumwa ənga tsamə nyi,* yu ma'yi, ma sərə gə tsəya adabanga kau, ma yi bəra sha shili, ba ya sa kina ngau.' ”

³⁶ Kə Yesu bəra yiwa nyi, ji na, “Wu pama nji makər kau, wa ngə cabiya abər naja ngə təwul ndə ka?”

³⁷ Əngwar ja, “Ndə kə cabiya nyi yiwukur kau.”

Kə Yesu na anə nyi, “Ma'yi ga nda məl abangə tsu.”

*Yesu Da Məthləpi
Anə Marthla Ənga Maryamu*

³⁸ Ənggəra Yesu ənga zəmbəlma nyi'yar, a vər dumwa ənga bəu, ba ndə vu vanyi məlmə kəra vanyi mala nja ngga ənga Marthla dləwuri nyi a vu ki nyi.

³⁹ Mala kau, kwamə nyi a'yi kəra nja ngga ənga Maryamu, naja ji nggya a gyiwu 'yi ləha dzər Thlagəu, ja vər sə himi sərə ju na.

⁴⁰ Ama Marthla nə nyi, məl thlər sər səm ngə həna dənga nyi. Kə ji ma'yi a ndəra Yesu ji nda na anə nyi, “Thlagəu, a'yi ga lari ənggəra kwamə də piyari də, ya vər məl thlər kə patə zhizhi də wa? Usi nar nyi ja shili, aga ja sa dləwari də.”

⁴¹ Ama kə Thlagə shadəwa nyi, “Marthla, Marthla, hangəkala ga, a hya'ari, kə ji həna dənga ngau, a dar sə gangəu,

⁴² ama sə zəmə wacu ca ngə mənəhəu, Maryamu nə nyi a cadəbiyari ja, agabəngau, ndər səni mbəliya ara ja a'yi mai.”

* **10:35** Kwaḃa wu pəci kə sərə nju ki ndə əni ngau ma ji pəkau a vər məl thlər.

11

*Highiḅə Nə Yesu
Ar Kəra Kədi Hyal
(Matiwu 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Vanyi pəci Yesu a vər kədi Hyal ar vanyi vi. Ənggəra ji kudəna, kə pathlə wu pama zəmbəlma nyi'yar na anə nyi, “Thlagəu, highiḅəri 'ya ənggəra 'ya kədi Hyal, ənggər kəra Yahwana highiḅəri nyi anə zəmbəlma nyi'yar kə tsu.”

² Ba ji na anə nda, “Ma hyu kədi Hyal, hya na,
“Dər'ya,
thləmə ngə
ja nggya cicau,
təlkur ngau ja shili.

³ Dar 'ya sər səm nə əshina,
ənga nə kalar pəci.

⁴ Təfəbiya 'ya bikər 'ya,
ənggər kəra 'yi təfəbiya njira məliya 'ya bikau.
Təfəbiya nyi anə kalar
ndəra məliya 'ya bikau.

A sara ga hər 'ya
a ndar vir dzə mai.' ”

⁵ Yesu ḅəra na anə zəmbəlma nyi'yar, “Ma ḁa abər pathla hyi ənga bazhi, ji shili əgya ja hathlər vu'yi, ji na anə nyi, ‘Bazhi ḁa, ndzəbiya ḁa sər səm.

⁶ Kəja vanyi bazhi ḁa kəra hya'ari sarar vi nadə shili əgya yi kabangəkau. Nayi tsu, sər səm kəra ya səni nə nyi a'yi mai.’

⁷ Ma ḁa bazhi kəra ji nda gal ndzə ara ja kə shadəwa sara gu mbwa ji na, ‘A sara ga ḁwanə ḁa kər mai. Kabangəkau, a haḁiyar 'ya miya ḁəvau,

nayi ənga wazha da patə a yi pida nga 'ya. Na ya bəra səni hya'ari aga ya nə ngə vanyi sə mai.'

⁸ Ya nar hyi, alaga naja gəra hya'ari ji nə nyi sau, arya nanda bazhi, ju hya'ari ja nə nyi kalar səra ju yiwu arya bazhi nyi kə a'yi səli ənga kədi kəra ji məl mai.

⁹ “Ya vər na anə hyi, hya dumwa ənga kədiyau, nju nə hyi. Hya dumwa ənga gal, hyu uya. Hya dumwa ənga tsatsa tsu, nju pahəna hyi.

¹⁰ Ara kalar ndəra kədiyau, nju nə nyi, kalar ndəra gal, ju uya, ndəra tsa umbwa tsu, nju pahəna nyi.

¹¹ Ndə a'yi wu pama hyi kəra ar viya tada, ma zər nyi kədi kalfi, ba ja nə nyi pabə ya?

¹² Əndəga ma ji yiwa hihi, ba nja nə nyi ədi ya?

¹³ Ma nahyi, nji dədəmwa'yi wu səni nə nyi anə wazhar hyi sə məmənahəu, abari ngə Dərhyi kəra a dəməma? Ju sa nə nyi Mambəl Cicau anə njira wu kədi ara ja.”

*Yesu Cabiya Abər Naja A'yi A Vər Məl Thlər
Ənga Dənama Nə Shatan Mai
(Matiwu 12:22-30; Markusu 3:20-27)*

¹⁴ Vanyi pəci Yesu kədləbiya mambəl dəmwa'yi sara wu dza ndə məga. Ənggəra mambəl kə biya, ba nda nyi mbar ndər, sə kə da sə dədəgür anə da bər nji.

¹⁵ Ama alenyi nji na, “Ənghəng! Ndə kau, Bilzab-ulu ngə nə nyi dənama kədlə mambəl dəmwa'yi yar kau, a biya.”

¹⁶ Alenyi nji dzəbiya Yesu, ndə na anə nyi, “Məliya sə dədəgür kəra cabiya abər Hyal ngə səwa ngau.”

17 Ama Yesu wu sən dəngar nda, kə ji na anə nda, “Kalar təlkur kəra təkəbiya dzə məthlə wu ta'yi mai, ənga kalar məlmə ənga ki kəra a'yi hənggər ənga kuvwa nyi mai, nanda a'yi wu sən ta'yi mai.

18 Ma tsu shatan təkəbiya dzə paməpamə məthləu, abar ngə təlkur nyi wu sən ta'ya? Ya na abangau ara ənggəra hyi həri abər ənga dənəma nər Bilzabulu nga ya vər kədlə mambəl dəmwa'yi'yar.

19 Kabangəkau, Ma ənga dənəma nə Bilzabulu nga yu kədlə mambəl dəmwa'yi'yar, kar zəmbəlmar hyi'yar tsu? Ənga mi nga ndu kədlə? Agabangau, nanda ngu nda məl numa anə hyi ar kəra sə'yar kau.

20 Ama mada ənga dənəma nə Hyal nga ya vər kədlə mambəl dəmwa'yi'yar kau, a dəri abər təlkur Hyal a shiliri anə hyi.”

21 “Ma ndəra ənga dənəma pabəri kərnyı ənga kar pa, ja vər 6əla ki nyi, kar ki nyi wu nggya jaməkur.

22 Ama ma ndəra ndiya nyi ənga dənəma həri nyi pa a shili, ba ji sa ndiya dənəma nyi, ju sən fa'ari kalar sər pa kəra ju fər kər əni, ba ja dzəgwa tətəkəna kar nyi kau, əkkə'yi kari ki nyi kəra ji mbəliya kau.

23 “Ndəra gəra ənga yau, dawa də ngau, ənga ndəra gəra vər ka6ə ənga yau, tətəlna nga ja vər tətəlna.

Sha Shilir Mambəl Dəmwa'yu

A Vu Dza Ndau

24 “Ma nji kədləbiya mambəl dəmwa'yi a biya sara wu dza ndau, ma ji gal vir sə hədə katini, ju sən na, ‘Ya 6əra sha a ndu dza ndəra yi biya sara a gwa.’

25 Ma ji 6əra sha shili, ba ji sa thləwa dzə kau, nji tsəkəbiya caməu, ənga kalar sə wu lagu,

²⁶ ba ja bəra sha, ja nda fa'ari mambəl 'yar paməpamə mədəfə kəra ndiya nyi ənga shishikur, ba nda ma'yi a vu ja nda vuwa nggya. Ba nggyabiya ndə kə nə yukudəu, a ndiya nə tanggərma ənga dəmwa'yu."

Barka Nə Jiri

²⁷ Ənggərə Yesu a vər na sə'yar kau, vanyi mala wu pama nji, hya'ana dəhəu, ji na, "Hyal ja fənggər nyi barka anə mala kəra yabiya ngau, ənga ji hər ngau."

²⁸ Kə Yesu shadəwa, ji na, "Barka a ndiya anə njira vər nggar ndər Hyal, ndə bəlari."

Ndə Gal Mətsamə Sə Dədəgur (Matiwu 12:38-42)

²⁹ Ənggərə njira vər shili əgya Yesu cakau, kə ji na, "Nji kabangəkau, nji dəmwa'yi ngau. Ndu gal aga ya cabiya nda mətsamə dədəgur, ama vanyi mətsamə dədəgur kəra ya ca anə nda a'yi mai, kəl nə Yunana,

³⁰ ənggərə Yunana də sə dədəgur anə njir Niniva, abangə tsu ngə Zər Ndu nda də anə nji kabangəkau.

³¹ Ar pəcir numa, Kwatam Shiba wu nda sa hya'ari ənga nji kabangəkau, ba ja cabiya nda abər nanda a'yi məliya kakalə mai, arya ji hya'ari sarar kudiyar duniya aga ja sa səhimi highiəbə nə tsətsəlkur nə Solomanu. Kəja ndəra ndiya Solomanu a'yi ənggau.

³² Ara ar pəcir numa, njir Niniva wu nda hya'ari ənga njir zaman kau, ba nda canə nda abər nanda a'yi məliya sərə kakalə mai, arya nanda njir Niniva tubi ar pəcira Yunana tətəlna nda ndər Hyal. Ya, kəja ndəra ndiya Yunana a'yi ənggau.

*Mbəmbəl Pitəlla Nə Dzau
(Matiwu 5:15; 6:22-23)*

³³ “Nja sən mbəbiya pitəlla ba nja mbuya əgya kida təm mai. Ama nja kyaga fiya a dar madzigam, ar vi kəra ja sən mbəl anə kalar ndə kəra a vu ki kau.

³⁴ Li ca ngə mbəmbəl nə dzau. Ma liya gə mənəhəu, dza gə patə wu nyabiya dzə ənga mbəmbəl. Ama ma liya gau a'yi jamə mai, patər dza gə tsu wu nda nyabiya dzə ənga kuthləu.

³⁵ Ga tsamə ga lari abər mbəmbəl kəra wu gau a'yi kuthləu mai.

³⁶ Ma patər dza gə a'yi nyinyau ənga mbəmbəl, vi a'yi kəra ənga kuthlə mai, ba ja cabiya mbəmbəlkur patəu, ənggər mbəmbəl nə pitəlla a vər ca mbəmbəlkur nyi.”

*Yesu Kughiya Njir Farisi
Ənga Maləmə Dladə'yar
(Matiwu 23:1-36; Markusu 12:38-40)*

³⁷ Ənggərə Yesu kudəna ndər, ba vanyi ndər Farisi nggar nyi a ndu ki nyi, aga nda nda səm sər səm. Kə ji ma'yi, ji nggya ar vi səm sər səm.

³⁸ Ama ənggərə ndər Farisi lari Yesu a'yi cina tsi, ji dzəgwa səm sər səm mai, ba də sə dədəgur anə nyi.

³⁹ Kə Thlagə na anə nyi, “Nahyi njir Farisi, hyu sən cina ya cala miya ha ənga cala, ama dəfuwa hyi nyinyi nga nyi ənga dlərbə ba dəmwa'yikur.

⁴⁰ Nahyi nji dza, a'yi Hyal ngə məliya səra ar babal ənga səra gwu hudə nyi wa?

⁴¹ Maja abər hyu ləri səra ara hyu cala anə nji tətə dənəma kalar sə wu də cici anə hyi.”

⁴² “Sər təhudə anə hyi njir Farisi arya hyu həbiya pathlə wu sə kumo anə Hyal alaga wu sə kukushu kəra hyu uya patə ənggər sukwar hyali ənga sə kisəu. Ama kə hyi dzəgwa piyari nu səra tsa'a hya məl ənga yiwu Hyal. Sə'yar kə nga hya kyaga məl a'yi hya piyari alenyi sə mai.”

⁴³ “Kawa mau, njir Farisi arya hya vər yiwu nja nə hyi vir gya tsapəu wu umbwa daḅə dzə njir Yahudiya, ənga tsu nja usa hyi ar sugu.

⁴⁴ Kawa anə hyi njir Farisi arya a ḁar hyi ənggər hu kəra ḁəḁəwa nja vər ḅə a ḁar ara gəra ənga sənkur.”

⁴⁵ Kə pathlə wu pama maləmə highiḅə nə dladə Musa na anə Yesu, “Maləmə ma gu na sə'yar kə abangau, na'ya ma a nggəliya 'yar gau.”

⁴⁶ Yesu shadəwa, ji na, “Kawa anə hyi, nahyi maləmə highiḅə nə dladə nə Musa, arya nahyi fənggər nyi anə nji sə təḁəḅəu kəra ḁa dzadzau nda hau, ama nahyi ənga kərhyi a sən həri alaga zər tsa hyi zəmə aga dləwa nda əni mai.

⁴⁷ Sər təhudə anə hyi, arya hyi həriya hu mənəhə nə nabi'yar kəra əjir hyi 'yar ngə tsəya nda.

⁴⁸ Agabangau, a cabiyari abər a hənggər hyi ənga səra əjir 'yar məliya abər kakalə nga nyi. Nanda ngə tsəya nabi'yar ba hyi hərna hur nda.

⁴⁹ Ara kə ngə Hyal wu tsətsəlkur nyi nana, abər, ‘Yi wu nda səwa nda nabi'yar ənga cama səsə'yar. Ndu nda tsəya alenyi nju pama nda ənga nji ndu nda nə ḁwaḁwatə gagadəu.’

⁵⁰ Agabangau, nju nda məliya nyi numa anə njir zaman kau, arya culi nabi'yar kəra ndə dləna mbar dzəgwar duniya ba'anə kabangəkau,

⁵¹ mbari ar mashir Habila, ba shili ar nə Za-kariya ndəra nji tsəya wu pama vir thla sə ənga vi cici nə ki Hyal. Yu na anə hyi, nju nda məlna nyi numa anə nji zaman kau, arya sə'yar kə patəu.

⁵² “Sər təhudə, anə hyi maləmə highibə nə dladə Musa arya hyi dana lagu kəra nja səni Hyal ari, nahyi ənga kərhyi, nahyi gwa mai, ənga nahyi pi-yari njir yiwu gwa nda gwa tsu mai.”

⁵³ Ənggəra Yesu piyari viya nyi, kə maləmə dladə'yar əkkə'yi njir Farisi dzəgwa dumwa ənga cidə nyi ndu tsətsəbwar ənga yiwa sə paməpamə gangəu.

⁵⁴ Ndu gal lagu kəra nda uya nda vazəya nyi lagur sərə ju na.

12

Kughi Ar Kəra Nggya Ənga Njir Ngguta Nji (Matiwu 10:26-27)

¹ Ar pəci ta nji gangə kaḅau, kəl ta gangəkura nda cakə ndə dzəgwa jajahə Kərnda aga nda lari Yesu. Kə Yesu dzəguya na anə zəmbəlma nyi'yar tanggərma, abər, “Hya hangəkal ənga thləlam nə njir Farisi, kəra cabiya ənggəra ndu ngguta nji.

² Kalar sə a'yi kəra ndu məl dədəwa kəra gəra nda biyar babal mai, ətsu sə a'yi dədəwa kəra nji gəra nda sən mai.

³ Agabangau, kalar sərə hyi nana dədəwa, nju nda nggari ar babal. Ətsu, sərə hyi nana a vu himiya ndə zəmə a gu ndəlməbwa kəra hahadəu, nju nda hə'una sara dar kəra umbwa.”

Ndəra Nja Kyaga Hivər Nyi
(Matiwu 10:28-31)

⁴ “Nahyi bazhi da'yar, yu na anə hyi, hya sara hivər njira wu sən tsəya kumər dzau, ama ayukuda nyi, sə a'yi ndu bəra sən məliya tsu mai.

⁵ Ama yu nar hyi ndəra hya hivər nyi. Hya hivər Hyal, ndəra ayukuda ji tsəya ngau, ju bəra sən vakuwa ngə a gwu u'ur kətsa. Jiri nga yu na anə hyi, naja nga hya kyaga hivər nyi!

⁶ “A'yi nju dəlna wazha 'yagə məthlə ar kəra peni pathlə wa? Alaga abangau, Hyal a'yi fa'ari ənga zəma nda mai.

⁷ Ənga jiri, shishir kəra hyi ma jijiga nga nda. Agabangau, a sara hya hivər mai. A ndiyar hyi wazha 'yagə ənga mənəhə gagaɗau.

Cabiya Hənggər Ngau
Wu Yesu Wu Mwar Nji
(Matiwu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Yi wu na anə hyi ətsu, kalar ndəra hənggər abər naja nəɗa nga ja a dumwar nji, nayi tsu, yu nda hənggər abər nəɗa nga ja a dumwar waladi'yar nə Hyal.

⁹ Ama ndəra piyari da wu mwar nji, nayi tsu wu nda piyari nyi wu mwar waladi'yar nə Hyal.

¹⁰ “Kalar ndəra ndər nə diɗa Zər Nɗau, nju nda tɛfəbiya nyi, ama kalar ndəra ndər nə diɗa Mambəl Cicaɗu, nju nda tɛfəbiya nyi mai.

¹¹ “Ma nji həri hyi a ndumwar njir umbwa daɓə dzau, ənga a ndumwar njir pathla, ənga tsu njira nggurəm nə məlmau, hya sara dɛnga ənggəra hyu nda həbiya kərhyi mai, ənga sərə hyu nda na mai,

12 arya Mambəl Cici wu nda highiḅər hyi səra hyu nda na ar pəci ta.”

Karapau Ar Kəra Ndər Gənnə Kəra Dza

13 Kə vanyi ndə sara wu pama nji na anə Yesu, “Maləmə, nar nyi anə zamə ḁa ja nə ḁa sər fa'a ki ḁa kəra dər'ya tə ji piyari 'ya.”

14 Yesu shadəwa nyi, ji na, “Nagau! Wa ngə məliya ḁa ndər numa, ənga ndər təkə səra dər hyi tə ji piyari hya?”

15 Kə ji dumwa ənga ndər anə nji, ji na, “Hya tsərpər kərhyi, hya nggya ənga hangəkəl ara suna sər duniya a sara mbar hyi, arya gangəkura sər duniya a'yi ca ngə uya pi mai.”

16 Kə ji nar nda vanyi karapau, abər, “Vanyi ndər gənnə saya ḁa, kəra uya barka sə zəzəwa gangə gagaḁau.

17 Kə ji mbar ḁənga wu ḁəfuwa ja, ji na, ‘Kəja vir fiya sə zəzəwa ḁa a'yi mai. Mi nga ya məl kabangəka?’

18 “Kə ji na anə kərnyi, ‘Ənghəng! A səni yi səra ya məl. Ya tətəlna tsam'yar kau, ba ya dzəgwa həriya nggunggurəma nyi, kəra səni həri sə zəzəwa ḁa ənga alenyi kar ḁa.

19 Ya dzəgwa nar nyi anə kərḁa, “Nagau!” Kəja gə ənga sə zəzəwa gangəu, kəra ga sən məl thlər əni nə fa gangəu. Ga ḅəliya sar, ga səm, ga sa, ga dzəgwa caguli.’”

20 Ama kə Hyal na anə nyi, “Nagə ndə dza! Əshina vu'yi kau, nga yu dləwuri piya gau. Ya dzəgwa lari tara wa ngu nda səm sə'yar kə gə tsəmiya anə kər ngə kau.”

²¹ Yesu kudəna ndər kau, ənga na, “Abangə nga nyi wu nda da anə kalar ndəra tsəmiya sər duniya anə kərnyī, ama wu mwar Hyal naja a'yi ndər gənnə mai.”

*A Sara Hya Bwanə Nyi Kər
Anə Kərhyi Mai
(Matiwu 6:25-34)*

²² Kə Yesu na anə zəmbəlma nyi'yar, “Agabangau, yu na anə hyi, a sara hya ghədər kərhyi arya ng-gyabiyar ənga sərə hyu səm ənga sərə hyu sa mai, alaga ar kəra kar dza hyi tsu mai. Arya piya ndau, a'yi a ndiya sər səm wa, ənga dza ndə a'yi a ndiya sər ha wa?

²³ Arya pi a ndiya sər səm, dzə tsu a ndiya sər ha.

²⁴ Tsama mə 'yagə'yar gəyi, nandə wu thləka mai ənga nandə wu gəm mai ənga tsu nandə wu pə sə wu val mai, alaga abangau, dər hyi kəra a dəməlmə nga vər səmənə nda. Ya, a'yi hyu ndiya nda ənga dudurkur wa?

²⁵ Wa ngu pama hyi ara ɓwakər nyi, ba ja sən cakəri saka pathləu a dar kəra piya ja?

²⁶ Ma nahyi a'yi a sən məliya sə kushu ənggər kə mai, mi ngə da hyu ɓwakər ənga alenyi sa?

²⁷ Tsama mə jigwal wu gəyi, ənggəra ndu hau. Nandə wu məl thlər alaga shi pa'wa mai. Agabangau, yu nar hyi, alaga təl Solomanu ənga kadakadarkur nyi a'yi saya har kari ənggər nər nda mai.

²⁸ Ma abangə ngə Hyal wu har nyi kar anə jigwal wu a gwar tagəu, kəra a'yi nda əshina ama əzəgəu a fuwar nji a gu u'u, a'yi ju nda har hyi kar a ndiya nda wa? Nahyi njira ənga mbərsa kukushu.

²⁹ “Hya sara ghəḏər kərhyi, hyu na, ‘Mi nga ‘ya wu nda səma ənga mi nga ‘ya wu nda sa,’ alaga ‘Mi nga ‘ya wu nda ha mai.’

³⁰ Arya njir duniya njira gəra sən Hyal ngu gal sə'yar kau. Dərhyi kəra a dəməlməu wu səni abər hyu yiwu sə'yar kau.

³¹ Ama sə tanggərma, ca ngə hya gal təlkur Hyal ənga tsapəkur nyi ba ja nə hyi sə'yar kə patə tsu.

*Dəwa Gənnə A Dəməlməu
(Matiwu 6:19-21)*

³² “Nahyi kəra kukushu njir nu ḏa ənga jiri, a sara hya hivər mai, arya dər hyu yiwu ja nə hyi təlkur nyi.

³³ Hya ḏəlna səra a'yi ara hyi patəu, hya nə nyi gənnə nyi anə nji tətə dənəma. Aga hya uya anə kərhyi gənnə a dəməlməu, vira kəthla ənga vuyavuya a sən ndzana mai, vira tsu njir həl wu sən pəthləna nda vuwa fa'ari mai

³⁴ Arya vira gənnə ngə ari, əna ngə ḏəfuwa gə tsu.

Mafa'yar Kəra Tsərpəri Kər Nda

³⁵ “Hya tsərpər kərhyi, hya nggya ənga fər kər, ənga pitəllar hyi mbəmbau.

³⁶ Hya ḏa ənggər mafa'yar kəra a vər səkə shilir thlagər kir nda sara wu mini nə hə dzau, aga ma ji shili, ji sa tsa miya ḏəvau, ba nda nggari nda pahəna nyi ənga kusa.

³⁷ Wu nda ḏa sər caguli anə mafa'yar kə ma thlagər kir nda shili ji thləwa nda lili'u. Jiri nga yu na anə hyi, ju nda zəḏəna ləgutə dəgal kəra ar dza ja, ja dzəgwa həri nyi sər səm a nda nə mafa'yar kau, ba ja dzəgwa na anə nda nggya mau, hya səm sər səm.

³⁸ Barka anə mafa'yar kə kəra thlagər kir nda thləwa nda lili'u ar kalar pəci kəra ji shili tara hathlər vu'yi ənga tara mudlə kadəu, nda vər sə nyi.

³⁹ Nggabiya mau, ma ja abər thlagər ki wu səni pəci kəra ndər həl wu shili wu ki nyi, ju nggya lili'u, naji wu piyari ndər həl a sa pəthlə ki nyi mai.

⁴⁰ Agabangau, kəl hya nggya papabau, arya nahyi wu səni tara ənuwa ngə Zər Ndau wu nda shili ari mai.”

Mafa Tsapəu Ənga
Kəra Gəra Tsapəu
(Matiwu 24:45-51)

⁴¹ Kə Biturusu na, “Thlagəu, karapə kau, ar kəra 'ya nga nyi, əndəga ar kəra patər nji ya?”

⁴² Kə Thlagə shadəwa nyi, ji na, “Wa ngə ndər məl thlər kəra nji fər kər ənga ja ənga ndə hahanga? Naja ngə ndə kəra tarki nyi fiya nyi dəgal ar kəra njir məl thlər nyi'yar, aga ja nə nda sər səm ar pəci kəra tsatsa'a?”

⁴³ Mafa kəra thlagər ki nyi shili ji sa thləwa nyi ja vər məl thlər nyi kakaləu, ju da ənga caguli.

⁴⁴ Yu nar hyi jiri, tarki nyi wu nda fiya nyi dəgal ar kəra sə nyi patəu.

⁴⁵ Ama ma ji da, ndər məl thlər kəra dəmwa'yi ngau, ju nda na anə kərny, ‘Kəja tarki da a nggyari ara shili kadəu.’ Ba ji nggya aga dəgə njir məl thlər kuvwa nyi'yar ənga ju səm ənga sa sə sasa ənga njir sa sə sasa.

⁴⁶ Ma ji məl abangau, tarki nyi wu nda shili kukuthləu ar pəci kəra ji gəra nggani ju shili. Tarki wu sa takasiya nyi ba ja səwa nja vakuwa nyi a vu pama njir ngguta vi, vira ndu vuwa nggya ndu tiwi ənga sələm ba ənga də hir.”

⁴⁷ “Mafa kəra wu səni səra wu huda thlagər ki nyi, ama kə ji nggəl ara tsərpəri kərnyī ənga naja a'yi məl səra ju yiwu mai, nju nda sa dægə nyi gagadau.

⁴⁸ Ama mafa kəra gəra səni səra thlagər ki nyi wu yiwu ja məl, ba ji məliya səra tsa'a nja dægə nyi, nju nda dægə nyi kushu. Kalar ndəra nji nə nyi sə gangəu, nju nda gal sə gangə ara ja. Ma ndəra tsu nji nə nyi sə gangə gagadau, nju nda gal sə gangə gagadə sara ara ja.

Yesu Shili Ənga Tətəkə Dzau
(*Matiwu 10:34-36*)

⁴⁹ “U'u nga yi dla əni wu duniya. Cimə də ka-bangəkau, a mbəbiyar nji u'uwa nyi!

⁵⁰ A'yi yi ənga baḡətizəma nə ḡwaḡwatə kəra nja məl anə də, hangəkəl də a hya'ari kəl ma nji məliya də.

⁵¹ Hyu nggani abər nggya jamə nga yi shili əni anə duniya ya? Əman də! Yu nar hyi, təkə dzə nga yi shili əni.

⁵² Mbar kabangəkau, wu ki zəməu, nji təfu wu nda təkəbiya dzə paməpamə məthləu, nji makər ar kəra nji məthləu, nji məthlə tsu ar kəra nji makəru.

⁵³ Tada a'yi ənga zər mai, zər tsu a'yi ənga dənyī mai. Ama a'yi ənga kwa nyi mai, kwa tsu a'yi ənga mənnyī mai. Miya sal a'yi ənga kwanjili nyi mai, kwanjili tsu a'yi ənga miya sal nyi mai.”

Sənbiya Pəci
(*Matiwu 16:2-3*)

⁵⁴ Yesu ḡəra na anə nji, “Ma hyi lari dlama hya'ari sara gyiwu Gwa Tədə Pəci, ba hya na, ‘Nda tədə par nga nji,’ ba par a tədəu.

⁵⁵ Ma tsu hyi nggari yambadə a vər sə sara wu lagu Də Fwahəu, ba hya na, ‘Wu nda da kwakwadəu,’ ba ja da abangau.

⁵⁶ Njir ngguta vi! Hyu səni tsamər səra wu duniya ənga a dəməlməu, ama nahyi a sən tsamə ri səra nggyabiya kabangəkə ar kəri mai.”

*Basəwa dzau Ənga Ndər Hə Ngau
A Ndə Wu Mwar Pathla
(Matiwu 5:25-26)*

⁵⁷ “Mi ngə da nahyi ənga kərhyi a səni tsamiya səra mənəhəu hya məl maya?

⁵⁸ Ma ndə wulana ngau a mwar pathla, hya basəwa ənga ja tsu hyar lagu, a'yi abangə mai, ba ja fuwa ngau a gu tsa ndər pathla ba ndər pathla tsu a fuwa ngau a gu tsa dəgala ndər fursəna, ndər fursəna tsu ba ja fuwa ngau a gu fursəna.

⁵⁹ Ya nar ngə jiri, nagə wu biya mai, kəl gə kina patər səra nju nu ngau.”

13

Sha Mau A Shili Əgya Hyal

¹ Kakalə ar pəci kau, alenyi nji a'yi kəra əna, ndə nar nyi anə Yesu ar kəra njir Galili kəra Bilatusu na nja dləna nda ar pəcir nggudə sə anə Hyal nda, kəl ta mashir nda daəər dzə ənga mashi səra nda vir thla anə Hyalər nda.

² Yesu shadəwa nda, ji na, “Kə hyi nggani njir Galili kə nji tsəya kə nga ndiya patər njir Galili ənga bikə ya?

³ Ya nar hyi, Awau! Ma nahyi a'yi tubi sara ara bikər hyi mai, patəkura hyi, hyu nda kudəna ənggər nanda.

⁴ Əndəga, hyu nggani nji kumo apə cisu kə umbwa dzəgamə dla a gyar kəra nda wu Səliwamu, ba ndə tə kau, nanda nga ndiya patər njir Urshal-ima ənga bikə ya?

⁵ Ya nar hyi, Awau! Ma nahyi tsu a'yi tubi mai, nahyi ma hyu nda sanakər ənggər nanda.”

*Karapau Ar Kəra Bəla Kəra
Gəra Pə Wazha*

⁶ Kə Yesu nar nda karapə kau, “Vanyi ndə a'yi ənga wur bəla wu fa nyi. Kə ji shili aga ja sa uya yaya nyi, ama naji uya alaga zəmə mai.

⁷ Kə ji nar nyi anə ndər səkə fa kau, ‘Tsamiya gəyi, fa makər əshina nga ya vər shili aga ya sa uya wazha ar wur bəla kau, ama nayi saya uya mai. Gəmna nyi! Ara mi nga nja piyari nyi ja nyana vi kurthla?’

⁸ “Ama kə ndər səkə fa na anə nyi, ‘Ndə dəgal, cakəri nyi nji fa pathləu, yu nda labiya dza nyi, ya pər nyi gwaḡa.

⁹ Ma ji səni pə wazha wu fa kau, jaməu! Ma naja a'yi sən pə wazha tsu mai ba ga dzəgwa gəmna nyi.’”

*Yesu Mbədana Vanyi Mala
Pəcir Bəlsar*

¹⁰ Vanyi pəci, Yesu ja vər highiḡə wu vanyi umbwa daḡə dzə njir Yahudiya pəcir Bəlsar,

¹¹ kəja vanyi mala kəra mambəl dəmwa'yi nə nyi shiləḡə nə fa kumo apə cisu, ji nggəya nyi naja sən ta'yi pir mai.

¹² Ənggəra Yesu lari nyi kə ji ngga nyi ji na, “Mala, a mbədana ngə ri nji ara shiləḡə ngau.”

¹³ Ba ji fëri tsa ja ar ja, ænggau, ba ji ta'yi pir, kə ji fal Hyal.

¹⁴ Kə huda ndə dəgal nə umbwa daḅə dzə njir Yahudiya ndzə ənga Yesu ara ji məliya mala kə jamə pəcir Bəlsar. Kə ji na anə njira əna, “Pəci kwa a'yi nə məl thlər, hya shili wu pəci'yar kə nja sa mbədana hyi, ama a'yi pəcir Bəlsar mai.”

¹⁵ Ama kə Thlagə na anə nyi, “Nahyi njir ngguta nji! A'yi hyu pəlna thlar hyi alaga kwarar hyi, hya ma'yi ənga nda a ndar vir sa 'yimi ar pəcir Bəlsar wa?”

¹⁶ Mala kau, kwar Ibrahimu, kəra shatan mbiya nyi nə fa kumo apə cisu, a'yi ḁa tsa'a nja mbədana nyi wu pəcir Bəlsar wa?”

¹⁷ Kə səli mbari patər dawa nyi'yar, ara ndər kau. Ama caguli ənga hudə pipida nga ara alenyi nji ara sə dədəgur kəra ja vər məl kau.

Karapau Ar Kəra Culi Bəla

(Matiwu 13:31-32; Markusu 4:30-32)

¹⁸ Əngwar Yesu, “Abari ngə təlkur Hyala? Ənga mi nga nja kyaga kakalə nya?”

¹⁹ Naja ənggər culi bəla nga nyi, kəra vanyi ndə həri ji thləkana wu masəmə nyi. Ji hau, ba ji ḁa wu kəra 'yagə'yar liya kir nda a dagwa.”

Karapau Ar Kəra Thləlam

(Matiwu 13:33)

²⁰ Kə Yesu bəra yiwa, “Ənga mi nga ya sən gəla təlkur Hyala?”

²¹ Təlkur Hyal ənggər thləlamə nga nyi, kəra mala həri ji gwadəbiya əpou tasa'wu təkə sə makər əni, ba ja dzəgwa thləthlə gagaḁau.”

*Miyar Gwa Kəra Cicidəu
(Matiwu 7:13-14,21-23)*

²² Ənggəra Yesu mbar lagu ja vər ma'yi a vu Urshalima, ba ji vu alenyi məlmə nggunggurəm ənga məlmə kukushu paməpaməu, ja vər highiḃə anə nji.

²³ Kə vanyi ndə yiwa nyi, ji na, “Thlagəu, nji kushu wacu ngu nda uya mbədə ya?”

Yesu na anə nda,

²⁴ “Hya nərdzau aga hya gwa lagu miyar gwa kəra cicidə nə təlkur Hyal, arya nji gangə wu nda yiwu nda gwa, ama nanda sən gwa mai.

²⁵ Ma thlagər ki hya'ari ji hədiya miya ki nyi, hyu nda ta'yi a biya, hyu tsa hyu kədiyau, hyu na, ‘Thlagər ki, pahəna 'ya miya ki.’

Ama ju nda shadəwa nda, ‘Nayi wu səni hyi mai ənga vi kəra hyi dla sara ndari.’

²⁶ Hya dzəgwa na ja, ‘Namən ngə səm ənga sa əkkə'yi gə ta, ənga tsu a highiḃər gu məlmər 'ya.’

²⁷ Ama ju bəra na ja, ‘Nayi wu səni vi kəra hyi dla sara ndar mai. Kwaya mə wu dzə də, nahyi nji dəmwa'yi hangəkall!’

²⁸ Ar pəci kəra hyu nda lari Ibrahimu, ənga Ishaku, ənga Yakubu, ənga patər nabi'yar wu təlkur Hyal, ama nahyi nər hyi a kədləna hyir nji, ənggau, nga hyu nda tiwi ənga hyu də hira hyi.

²⁹ Nju nda shili sara wu lagu Səbiyar pəci, ənga Gwa tədə pəci, ənga Gya vuya, ənga Də Fwahəu, ndu sa nggya nə səm sər səm nə mini wu təlkur Hyal.

³⁰ Ar pəci ta, alenyi njira wu yukudə ndu nda sha a dumwa, nji nə tanggərma wu nda də njir yukudə, ənga njir yukudə tsu ndu nda də nji tanggərma.”

Ənggərə Nggyar Urshalima
Bwanə Nyi Kər Anə Yesu
(Matiwu 23:37-39)

³¹ Ar pəci kə ngə alenyi njir Farisi shili əgya Yesu ndə na anə nyi, “Hya'ari ga kwaya ənggau, arya Hirudusu ju yiwu ja tsəya ngau.”

³² Kə ji na anə nda, “Hya nar nyi anə hya tagə kə abər, əshina yu kədlə mambəl dəmwa'yu, ya bəra shiləgəbiya nji, əzəgə ma abangau, cəbcikə zəgəu, nga yu sa kudəna thlər də.

³³ Ama yu dumwa ənga bə əshina, əzəgəu, ənga cəbcikə zəgəu, arya a'yi də tsa'a anə nabi ja tə a biyar ya Urshalima mai.

³⁴ “Urshalima, Urshalima! Ndər tsa nabi'yar, ənga ndər vavaka njira Hyal səwa ngə a shili ənga tsəka kəl ta gə dləna nda! Aga yidəu nga yu yiwu ya fəri tsa yi ar dza nji ngə pata, ənggər kəra miya təka wu tsəm wazha nyi əgya ja, ama nahyi piyari də mai!

³⁵ Kə ja nju nda piyari hyi kir hyi dzafu! Yu na anə hyi tsu, nahyi tsu bəra lar də mai, kəl pəci kəra hyu nda na, ‘Ndər barka ngə ndəra dla wu thləmə Thlagəu!’ ”

14

Yesu Mbədana Ndə Gəra Ngga
Ar Pəcir Bəlsar

¹ Vanyi pəcir Bəlsar, ənggərə Yesu ma'yi a nda səm sər səm wu ki ndə dəgal nər Farisi, nji gangəu pənggəri nyi li.

² Kə vanyi ndə kəra ənga hyi ənga tsi fifi shili əgya Yesu.

³ Kə Yesu yiwa maləmə dladə'yar ənga njir Farisi, ji na, “A dər tsa'a nja shiləgəbiya ndə ar pəcir Bəlsar, əndəga awau?”

⁴ Ama kə ndə nggya zəməu. Ənggau, kə Yesu fər tsa ja ar ndə kau, kə ji shiləgəbiya nyi, ji dzəgwa na anə nyi ja ma'yi sə nyi.

⁵ Ənggə ngə Yesu dzəgwa yiwa nda, ji na, “Mi nga hyu məl ma kwara əndəga thlar hyi tədə a gu məla pəcir Bəlsar, a'yi hyu həbiya nyi a biya ənga kusa wa?”

⁶ Kə ndə tini sərə nda na ar kəra yiwa sə kau.

Ga Hər Kərngau Ənggər Ngau A'yi Vanyi Sə Mai

⁷ Ənggəra Yesu lari wu pama alenyi nji kəra nji ngga aga səm sər səm a vər gal vir nggya nji dədəgal anə Kərnda, kə Yesu nar nda najaka karapau,

⁸ “Ma nji ngga ngau a ndar vir hə dzau, a sara ga nda hə vir nggya nji dədəgal tanggərma mai, ara ma vanyi a nggar nji ndəra ndiya ngə ənga dəgaləu.

⁹ Naja ndəra ngga hyi gyapəu, ju sən na anə ngau, ‘Hya'ari, ga nə nyi vir nggya anə ndə kau.’ Ənggau, səli wu mbari ngau, ara gu sha a gyar vir nggya kəra a gya banga ta.

¹⁰ Ama ma nji ngga ngau a ndar vir mini, ma gə shili, ga gal vi kəra a biyar ya nji kəra gəra nji nə nyi dəgalkur ba ga nggya əna, aga ma ndə kə ngga ngə kə shili, ju səni na anə ngau, ‘A ndau ənggau, bazhi dā, ga nggya ar vi kəra nji fiya nyi anə nji dədəgal kau.’ Kə ngu nda məliya alenyi nji kəra nji ngga hyi əkkə'yi nda, nda nə ngə dəgalkur.

11 Arya ndəra həri kənyi ar viya sə tsapəu ba nja tina nyi a gya, ama ndəra tina kənyi a gya, ba nja həri nyi adabanga nji.”

12 Kə Yesu na anə ndə kə ngga nyi kau, “Ma gə ngga nji aga sa səm sər səm, ənga shili wu mini, ga sara ngga bazhi ngə'yar, ənga zamə ngə'yar, ənga nji gə hyi, ənga təwul ngə'yar njira ənga gənna waci mai, aga vanyi pəci nanda ma nda ngga ngə tsu. Agabangə ndu sən kina ngə səra gə məliya nda.

13 Ama ma gu ngga nji aga mini, ngga nji tətə dənama, ənga nji kukurbəu, ənga nji təsəkənu ənga ləfə'yar.

14 Lagu kə nga gu uya barka, ara nandə wu sən kina ngə səra gə məliya nda mai. Hyal ənga kənyi ngu nda kina ngau, ar pəci kəra njir məl thlər mənəhəu, ənga jirkur wu nda hya'ari sarar vir tau.”

*Karapau Ar Kəra Caguli Nə Mini Dəgal
(Matiwu 22:1-10)*

15 Ənggəra ndə nggari sə kau, kə pathlə wu pama njira vir nggya ənga Yesu ar vir səm sər səm na anə nyi, “Ndər barka ngə ndəra wu nda səm sər səm nər mini nər təlkur Hyal.”

16 Kə Yesu na anə nyi, “Vanyi ndə saya də kəra wu yiwu ja tsəmiya nji aga səm sər səm nər mini dəgaləu, kə ji nggari nji gangəu.

17 Ənggəra pəcir mini kə də, kə ji səwa mafa nyi aga ja ma'yi ja nda nar nyi anə nji kəra ji ngga, ‘Anda mau, aya a fuwar nji kalar sau wu lagu!’

18 Ama kə patəkura nda dzəgwa na səra də nanda a'yi səni shili mai. Ndə tanggərma na, ‘Dzəgwa dəlbiya fa nga yau, a dər tsa'a ya mai ya nda lari. Usi məliya də mba dəfu.’

¹⁹ Kə vanyi ndə na, ‘Dzəgwa dəlbiya nga yi thla zəwa paməpamə təfu, ar lagu nga yi kabangəkə aga ya nda dzəguya thlər nga nda, yu kədi ngau, nə də lagu.’

²⁰ Kə vanyi ndə bəra na, ‘Dzəgwa hə mala nga yau, agabangə na ya səni uya lagu shili mai.’

²¹ “Kə mafa kə sha shili ji sa nar nyi anə thlagəri ki nyi sə'yar kə ndə na kau. Kə hu də thlagəri ki nyi ndzə gagadau, ji dzəgwa na anə mafa nyi, ‘Ma'yi a ndu məlmə'yar kau kukusa, ga nu lagu dəgal ənga lagu kushu ga nggari də nji tətə dənama, ənga nji kukurbəu, ənga ləfə'yar, ənga nji tətə dzau, ga shili ənga nda ənggau.’

²² Ənggərna, mafa nyi a shiliri ji na, ‘Thlagəu, səra gə na patə a məliya ri nji, ama tsu vi gangəu kəra gəra nyau.’

²³ Kə thlagəri ki bəra nar nyi anə mafa nyi, ‘Bəra ma'yi a biyar ya məlmə a ndar lagu dəgal'yar ənga kusha nyi ga nggari kalar ndəra gə lari aga ki də sa nyau.

²⁴ Ya nar hyi, alaga zəma njira nji ngga tanggərma ta a nda uya nda dər sə kə nji məliya aga mini kə mai.’ ”

Bwaḅwatə Kəra Nu Yesu
Wu Shili Ni
(Matiwu 10:37-38)

²⁵ Vanyi pəci nji gangəu a vər nu Yesu, kə ji shabiya dzə ji na anə nda,

²⁶ “Kalar ndəra shili aga ja nu də, ma naja a'yi cabiya də yiwukur a ndiya anə dənyi, ənga mənəyi, ənga mala nyi, ənga wazha nyi, ənga zamə nyi'yar ənga kwamə nyi'yar, əkkə'yi piya ja ənga kərnyə mai, naja səni də zəmbəlma də mai.

²⁷ Kalar ndəra gəra həri wu dladlakə nyi, ja dzəgwa nu da, a'yi ja kyaga da nəda mai.*

²⁸ “Kəja karapə, ma zəma hyu yiwu ja həriya umbwa dzəgamə a dəməlmau, a'yi ju nggya kwatahəu, ja tsambiya səra həri kə wu mbari, aga ja tsamiya tara səra ara ja a səni kudəna həra nyi wa?

²⁹ Ma naja a'yi məl abangə mai, ma həri kə ta'yi wu lagura ghar gənna, patər njira wu nda tərabiya wu lagu ta ndu nda nggushi nyi,

³⁰ nda dzəgwa na, ‘Lari ndə kə ji dzəguya həri ama naji səni kudəna mai.’

³¹ “Abangə tsu ma təl kəra ənga njir pa nyi dubu kumou, ju yiwu ja hə pa a nda nə təl kəra ənga njir pa nyi dubu məthlə kumunyi, a'yi ju nggya kwatahəu, ja tsamiya tara dənama nə pana nji kə a'yi ara ja wa?

³² Ma ji lari abər naja səni mbari mai, tsu nda nadə ju səwa njir sə nyi'yar aga nda basəwa nda nggya jaməu.

³³ Abangau nga nyi tsu ma ndəra a'yi piyari səra ara ja patə mai, naja səni da zəmbəlma da mai.”

*Karapau Ar Kəra Unau
(Matiwu 5:13; Markusu 9:50)*

³⁴ “Unau sə məsahəu ngau, Ama ma unə cabənakər, abar nga ju sən shabiya kərnyi a shila?

³⁵ Tsu ja sən da mənahə mai, alaga aga gwaḃa, kəl ba nja pəna wacu. Ndəra ənga himi ngga, ja nggari.”

* **14:27** Wu dladlakə cabiya ḡwaḡwatə kəra ndu sa a vər nu Yesu.

15

Karapau Ar Kəra Təmahə Sasa

(Matiwu 18:12-14)

¹ Ənggəra njir tsəm budau ənga alenyi “njir bikau” A vər shili aga nda ngga highiḡə nə Yesu,

² kə njir Farisi ənga maləmə dladə'yar dzəguya jiga miya nda vər na, “Lari gəyi! Ndə kə a shabiya ri ja kərnyi bazhiya njir bikau, əkkə'yi sər səm nga ju səm ənga nda.”

³ Kə Yesu nar nda najaka karapau:

⁴ “Nja na zəma hyi ənga təmahəu gharu, kə zəma nyi sanakər, a'yi ju piyari ədləkumunyi apə ədlau ar vir ḡəlari nda, ja ma'yi a nda gal kəra sa kə wa?

⁵ Maja nər nyi ri, hu ḡa ja wu pida, ja dzəgwa fəri nyi ar papadla ja,

⁶ ja həri nyi a ndu ki, ja dzəgwa ngga bazhi nyi'yar ənga njira ju nggya ənga nda, ju na anə nda, ‘Dləwa ḡa mau ənga caguli ara a nər yau təmahəu ḡa ta sa ta!’

⁷ Ya vər na anə hyi, abangau nga nju caguli a dəməlmau ma ndə zəmə tubi, a ndiya nji cicau ədləkumunyi apə ədlau, kəra gəra ḡəra yiwu tubi.”

Karapau Ar Kəra Kwaḡa Kəra Sa

⁸ “Nja na tsu, mala ənga kwaḡa nyi kumou, kə zəma nyi sa, mi nga hyu nggani ju nda məla? A'yi ju mbəbiya u'u wu pitəlla ja dzəgwa tsəkəbiya ki kə ənga hangəkəl kəl ji nər wa?

⁹ Maja nər kwaḡa kau, ju ngga bazhi nyi'yar ənga təwul nyi'yar, ju na, ‘Dləwa ḡa mau ənga caguli, ara a nər yau kwaḡa ḡa kəra sa ta.’

¹⁰ Abangə tsu yu nar hyi, sər caguli ngau anə waladi'yar nə Hyal ma ndə zəmə ndər bikau tubi.”

*Karapau Ar Kəra Tada
Kəra Cabiya Yiwukur*

¹¹ Kə Yesu dumwa ənga ndər ji na, “Vanyi ndə a'yi dəfəməu kəra ənga wazha məthləu.

¹² Zər kəra kushu wu pama nda na anə dərnda, ‘Tada, nə də nji kabangəkə sərə wu də nə də ma ga təri.’ Kə dənyi təkəya nda sər fa ki.

¹³ Ayukuda pida kushu, kə zər kə fa'ari sərə dər nə nyi patəu, ba ji piyari ki. Kə ji ma'yi a ndu vanyi məlmə kəra a biyar ya 'yi'yir nda. A ndəna kə ji tsəya sərə ara ja patə a ndu nggya nə pəpəltəkur.

¹⁴ Ayukuda a tsiyari ja sərə ara ja patəu, kə wubəu dəmwa'yi gagađau shili wu məlmə kau, naja tsu a gwar ja wu bwaḃwatə ara tsu sə nyi a'yi mai.

¹⁵ Kə ji ma'yi a nda gal sər məl ara ndər məlmə kau, kə ndə kə səwa nyi a nda bəla fəshiu nyi.

¹⁶ Ju gal sər səm fəshiu kə aga ja səmku, ama ndər nə nyi a'yi mai.

¹⁷ Ənggərə ji shili wu hangəkal nyi, kə ji na, ‘Kəja njir məl thlər anə dəda a vər tətəl ənga sər səm, nayau ətsu a vir tau ənga wubəu ənggau!

¹⁸ Yu hya'ari yu sha a ndara dəda ya nda nar nyi, “Tada, a məliya ri yau bikau anə Hyal, ənga anə ngau.

¹⁹ Nayi bəra də tsa'a nja bəra ngga də ənga zər ngə mai. Fiya də ya də ənggər pathləu wu pama njir məl thlər ngau.” ’

²⁰ Kə ji hya'ari ji ma'yi a ndara dənyi.

“Ma tsu ja nadəu, kə dənyi tsamə ri nyi. Kə dənyi təhudə əgya ja, ji dzəgwa hya'ari ənga hwi, ji nda mbari zər nyi, ji dzəgwa mbunggər nyi dzau.

21 Kə zər nyi na, ‘Tada, a məliya ri yi bikau anə Hyal ənga anə ngau. Nayi bəra da tsa'a nja bəra ngga da ənga zər ngə mai.’

22 Ama kə dənyi nggari mafa nyi'yar, ji na, ‘Ənga kusa! Shila mau ənga ləgutə mənəhəu, hya har nyi. Har nya mau shishi'wu ənga biəi,

23 nja bəra dla ənga thla nggənggəthlə ta aga nja tsəya, aga mənə səm, mənə caguli.

24 Arya zər da kə dədəmə tətə nga ja ama kabangəkə a dər ja a'yi ənga pi. Dədəmə sasa nga ja, ama kabangəkə a nər nyir nji.’ Kə ndə gu caguli gagađau.

25 “Wu pəci kabangəkau, zər dəgal nyi kəra ma'yi a gwa tagəu, a vər si nga ja. Ənggəra ji da ləhəu, ba ji nggari nja vər tsa kangga, ənga nja vər fəl.

26 Kə ji nggari mafa ki kau, ji yiwa nyi səra a vər da.”

27 “Kə mafa kə na, ‘Məshikər ngə ta ngə shili, ca ngə dər hyi məliya nji tsəya thla nggənggəthlə ta ara zamə ngau sha shili wu ki jaməu.’ ”

28 “Ama kə hu da zamə nyi kə ndzə gagađau, kə ji nggəl ara vu ki. Kə dərnda biya ji biya səsəkuya nyi kər aga ja vu ki.

29 Ama kə ji shadəwa nyi anə dənyi ji na, ‘Lari gəyi, wu patər fa'yar kau, ya vər məl thlər ənggər mafa, nayi saya nggəl ara məl səra gə na mai, alaga abangau, nagə saya mbari alaga zər ku aga ya ngga bazhir 'wa da'yar aga 'ya tsəya 'ya səm mai!

30 Ama ənggəra zər ngə kə sha shili, ndəra ma'yi ka nda tsəya gənna ngau wu səsukur, kə gə dzəgwa tsəya nyi thla ta kəra ndiya ənga nggənggəthlau.’

³¹ Kə dənyi na anə nyi, ‘Zər də, alaga nuwa nga gə ənga yau, patər sərə ara yau, nə ngə ngau.

³² A đar tsa'a mənə caguli ənga hufə pipida, ara zamə ngə kə a təri, kə ji bəra sha shili ənga pi, ndə sasa nga ja, ama kabangəkə a nər nyir nji.’ ”

16

Karapau Ar Kəra Ndər Dləwa Dza

Kəra Gəra Ənga Jirkur

¹ Yesu na anə zəmbəlma nyi'yar, “Nji sayi məliya vanyi ndər bərba kəra nə nyi kari nyi anə ndər dləwa nyi aga ja tsamə anə nyi. Wu yukudə nyi, kə nji shili ənga dəhəu anə nyi ənggərə ndər dləwa nyi a vər ndza kari nyi.

² Kə thlagəri ki kə ngga ndər dləwa nyi, ji na anə nyi, ‘Mi nga ya vər nggari ar kəra gə ka? Shili ga nar də ar kəra sərə gə məlna, ara tsu gu nda nggya ndər dləwa də mai.’

³ Kə ndər dləwa nyi kə na wu dəfuwa ja, ‘Thlagəri ki də wu nda kədlə na də wu thlər, mi ya dzəgwa mələ? Kəja na ya səni zəwa mai, səli tsu wu tə də ara kədiyau.

⁴ Ənghəng! A səni yi sərə ya məl, aga nja nda dləwuri də a vu kir nda, ma ji kədlə na də wu thlər də.’

⁵ “Kə ji ngga patər njira thlagəri ki nyi a vər nu nda məl. Ji yiwa ndə tanggərma ji na, ‘Yidau ngə thlagəri ki də a vər nu nga?’

⁶ Ji na, ‘Təm nər mal gharu.’

“Kə ndər dləwa nyi kə na, ‘Həri ləkakadə ngau, ənga kusa, ga tsəfəri təm təfu kumunyi.’

⁷ Kə ji nar nyi anə vanyi ndau, ‘Kari nagə tsu, yidau nga nju nu nga?’ Naja tsu kə ji na, ‘Kayiwa

uhi gharu ngau.' Ndər dləwa nyi kə na, 'Həri ləkakadə ngau, ga məliya ja də buhu cisu kumunyi.'

⁸ “Kə thlagəri ki ndər dləwa kəra gəra jirkur kə faliya nyi ara ji cabiya tsətsəlkur. Arya njir najaka pəci, a səni məl thlər ənga tsətsəlkur nda a ndiya njir lagu mbəmbəl.”

⁹ Yesu dumwa ji na, “Ya vər na anə hyi, hya məl thlər ənga gənnar hyi aga hya uya bazhi anə kərhyi. Lagu kə ngə ma thlər gənnar hyi a ta'yi ri, nju sa dləwuri hyi a vu ki nə kəra gəra kudau.

¹⁰ Ma ndəra nju sən fiyafə ənga ja wu sə kushu, nju sən fiyafə ənga ja wu sə dəgal tsu. Ma ndə kəra nji gəra sən fiyafə ənga ja wu sə kushu, nju sən fiyafə ənga ja wu sə dəgal tsu mai.

¹¹ Ma nahyi a'yi məl thlər kəra tsa'a miya dəfu ənga gənnə nə duniya mai, wa ngə nda fər kər ənga hyi ja nə hyi gənnə nə jirkura?

¹² Ma tsu nahyi a'yi məl thlər tsa'a miya dəfu ənga gənnə ndə mai, wa nga nda nə hyi nər hya gənnə?”

¹³ “Ndər sən mafakur anə thlagər ki paməpamə məthlə a'yi mai, ara ju nda yiwu vanyi ba ja piyari vanyi ənga ju nda həya kər anə vanyi ba ja didana vanyi. Nahya sən dəbəri nu Hyal ənga gal gənnə mai.”

*Alenyi Highiḅə Nə Musa
(Matiwu 11:12-13; 5:31-32)*

¹⁴ Njir Farisi njir yiwu gənnə ngau, ənggəra ndə nggari səra Yesu na ba ndə tsərauna nyi.

¹⁵ Ama kə Yesu na anə nda, “Nahyi ngə njir yiwu hya canə nyi anə nji abər nji cici nga hyi. Ama Hyal ju səni dəfuwa hyi. Səra nju lə dəgalkur anə nda, nanda ngə dididi wu mwar Hyal.”

Cakau Ar Këra Highibau

¹⁶ “Kël ta Yahwana ndër mël Baḅëtizëma shili, highibë nê dladë nê lagu Musa ënga nê nabi'yar ca ngë ënga nju mël thlër ëni. Ama dzëguya ënga Yahwana ndër mël Baḅëtizëma, ënggëra nji tëtëlna ndëshigu mësaḥëu nê tëlkur Hyal, kalar ndau a vër gal lagu aga ja ḁa a gwa.

¹⁷ Dëmëlmau ënga gyu'yi a sëni sanakër, a ndiya së ënggër camwadi wu ndër zëmë sara wu dladë nê lagu Musa a tēḁau a gyu'yi.

¹⁸ Ndëra këdlëna mala nyi, kē ji hër vanyi mala, ndër dlënga mala ngau. Ənga tsu sal këra hëri mala këra sal nyi këdlëna ndër dlënga mala nga ja.”

Ndër Gënnä Ənga Liyazaru

¹⁹ “Vanyi ndër gënnä a'yi këra wu ha kari nê gënnä gangëu pämëpämëu, ënga ju sëm sër sëm mësaḥëu kalar pëci.

²⁰ A biya miya ki nyi, vanyi ndër këdi a'yi këra nja ngga ënga Liyazaru, ënga dza ja patë ënga mbëlgeu. Nju shili ënga ja, nja sa pina nyi ëna kalar pëci.

²¹ Naja tsu ënga hudë pipida ma ji sëni uya alaga sëra tēḁau sara dar vir sëm sër sëm nê ndër gënnä kau, patë ëkkë'yi hya wu sa nadë mbëlge nyi kau.”

²² “Pëci shili ba ndër këdi kē tau, kē waladi'yar hëri nyi ka nda fiya nyi ar vir nggya mënahëu ënga Ibrahimu. Ətsu ba ndër gënnä kē tau ba nji hadëna nyi.

²³ Ji thlëwa kërnyu wu u'ur kētsa, ja vër sa ḅwaḅwatëu. Ənggëra ji hya'anakër a dëmëlmau, kē ji lari Ibrahimu nadë nanda ënga Liyazaru.

²⁴ Kē ji ngga nyi, ji na, ‘Tada Ibrahimu, tēhudë əgya yau, ga sëwa Liyazaru aga ja fuwa zër tsa

ja a gwu 'yimi aga ja fəri ar kyara yau ya nggari shishi'wu, arya ya vir lari bwaɓwatə wu u'u kau.'

²⁵ “Ama kə Ibrahimu na, ‘Zər ɗa, ga ɗəngari ja, pəci kəra gu duniya, naɗə ənga sə mənahəu papatəu, ama Liyazaru nə nyi a lari ja bwaɓwatəu. Ama kabangəkə pəcir nggari məsahəkur nyi ngau, ama nagau wu bwaɓwatə nga ngau.

²⁶ Kə ma mai, wu pama 'ya əkkə'yi hyi ka'u dəgal ənga dzəgamə a'yi, kəra nji məliya ara nja sara vəl na sara ndara hyi a shili ngau, alaga sara ngau a ndara hyi.'

²⁷ Kə ndər gənna kə na, ‘Tada, ma abangə ja, yu kədi ngau, səwa nyi a ndu ki dəɗa,

²⁸ arya zaməɗa'yar a'yi təfu, ja ma'yi ja nda kughiya nda, a sara nda bəra shili ngə ətsu, a shili wu bwaɓwatəu.'

²⁹ “Ibrahimu shadəwa nyi, ‘Zamə ngə'yar a'yi nda ənga highiɓə nə Musa ənga tsəfə nə nabi'yar, nda sə himi sərə ndu na.'

³⁰ Kə ndər gənna shadəwa nyi, ji na, ‘Awau, tada Ibrahimu, ma ndə hya'ari sara vir tau ji sha ndara nda, ndu tubi.'

³¹ Ama kə Ibrahimu na, ‘Ma tsu nanda a'yi nggari highiɓə Musa ənga tsəfə nabi'yar kə mai, alaga vanyi ndə hya'ari sara vir tau, nanda sa sə himi anə nyi mai.' ”

17

*Bikau, Mbərsa
Daɓə Ənga Thlər*

(Matiwu 18:6-7,21-22; Markusu 9:42)

¹ Yesu na anə zəmbəlma nyi'yar, “Səra wu daɓaga məliya nji nda məliya bikau a'yi cumu. Ama sər təhudə anə ndəra ju shili lagu nyi.

² Kuji anə nyi, nja mbiya bəra ar fəlanga ja, ba nja vakuwa nyi a gwar dəl dəgal a ndiya ja məliya zəmə wu wazha yididə'yar kə njir nu da məliya bikau.

³ Hya tsamə səra hya məl ja.

“Ma zamə ngau məliya ngə bikau, ga kughiya nyi, ma ji na a tubir yau, təfəbiya nyi.

⁴ Ma ji məliya ngə bikau paməpamə mədəfə wu pəkə pathləu, kə ji bəra sha shili ja vər na, ‘A məliya ngə ri yi bikau yafa da,’ ba ga təfəbiya nyi.”

⁵ Kə cama səsə'yar kə na anə Thlagəu, “Cakəri mbərsar 'ya ja da ənga dənamal!”

⁶ Kə Thlagə shadəwa nda, ji na, “Ma mbərsa hyi a'yi ənggər culi bəla, gu səni na anə wu dəgal kau, ‘Kucina kər ənggau ga ciya kər a gu tsadau,’ ju nda məl səra gə na.”

⁷ “Ma mafa ngə si sara a gwar vi zəwa ənga sara vir bəla, gu nda na anə nyi, ‘Usi ənga si! A ndau ga nggya, ga səm sər səm ya?’

⁸ Awau, ngu nda na anə nyi, ‘Məliya da sər səm nə wagəu kwatahəu, ga dzəgwa tsərpəri kərngau ba ga həri da a shili ya səm ya sa, kadivira ga dzəgwa səm ga sa nə ngau’

⁹ Gu nda na usi anə mafa ngau ara ji məliya səra tsa'a ja məl ya?

¹⁰ Abangə nga hyi tsu, ma hya məliya ri səra thlagər kir hyi nar hyi hya məl, hyu nda na, ‘Na'ya mafa ngə wacu. A məliya ri 'ya səra nju yiwu 'ya məl.’ ”

Yesu Shiləgəbiya Njir Pibi Kumou

¹¹ Ənggərə Yesu mbari lagu ja vər ma'yi a vu Urshalima, ndə dzəgwa ɓau wu kəl kəra wu pama Samariya ənga Galili.

¹² Ənggərə ja vər vu məlmau, kə njir pibi kumo thləwa nyi. Ndə ta'yi tuwara tsaləu,

¹³ ndə dzəgwa ngga ənga ɗahəu dəgaləu, “Yesu ndə dəgaləu! Ga təhudə əgya 'ya!”

¹⁴ Ənggərə Yesu lari nda, kə ji na anə nda, “Ma 'ya mau hya nda canə nyi kərhyi anə pubu.” Kə ndə ma'yi, ar lagu ba ndə ɗa jaməu.

¹⁵ Pathlə wu pama nda, lari abər a ɗar ja jaməu, kə ji sha shili, ja vər fal Hyal ənga ɗahəu dənama gagaɗau.

¹⁶ Ji ɓəliya undi a dumwar Yesu, ja vər usa nyi. Naja tsu ndər Samariya ngau ndəra nji didana.

¹⁷ Kə Yesu yiwa, “A'yi nji kumo nga nji məliya jamə wa? Əmani ngə alenyi nji ədlə ka?”

¹⁸ Mi ngə ɗa kəl məthləpi kə ngə sha shili ja sa cabiya usaku nyi anə Hyala?”

¹⁹ Yesu dzəgwa na anə nyi, “Hya'ari ga ma'yi sə ngau, mbərsa ngau a məliya ngər jaməu.”

Shilər Təlkur Hyal

(Matiwu 24:23-28,37-41)

²⁰ Alenyi njir Farisi yiwa Yesu pəci kəra təlkur Hyal wu nda shili, kə ji na anə nda, “Shiliri təlkur Hyal a'yi ənga li ənga nju nda tsamiya mai,

²¹ ndər nda na tsu, ‘Kəja ja,’ ənga ‘Wa ta ja,’ a'yi mai, arya təlkur Hyal wu pama hyi nga ja.”

²² Kə Yesu dzəgwa na anə zəmbəlma nyi'yar, “Pəci a vər shili kəra gu nda yiwu ga lari zəma pəci nə Zər Ndau, ama na ga nda lari mai.

²³ Nju nda na anə hyi, ‘Wa ta ja a ndəna,’ ənga tsu ‘Kəja ja ənggau.’ Ama hya sara ma’yi hya nda tsamə nyi mai.

²⁴ Ənggər səm nə par kəra wu cabiya mbəl nyi ar kudiyar məlmə ba’anə vanyi kudiyar məlmə kəra kalar ndau wu lari, abangə shiliri Zər Ndau wu nda də.

²⁵ Ama tanggərma kəl ji lari ɓwaɓwatə gagaɗau kwatahəu ənga tsu nji kabangəkə nda piyari nyi.

²⁶ Ənggəra ji də ar pəcir Nəhu, abangə nga nyi wu nda də ar pəcir shilər Zər Ndau.

²⁷ Nji nggya kəl səm sər səm ənga sa sə sasa, ndu fa’a mathləkə’yi ənga ndu lə ku’yi anə shili, ba’anə shili ar pəci kəra Nəhu gwu kwambwal dəgal ta ari. Kəl ta dəl shida ba ji kudəna nji patəu.

²⁸ “Abangə nga nyi də tsu ar pəcir Lotu. Nji kəl səm, ənga sa, ndu dəl ənga dəlna, alenyi nji kəl thləka sə paməpamə ənga hər ki.

²⁹ Ama pəci kəra Lotu piyari Sodomu, kə u’u ənga hakil u’u shida sara dəməlmau ba ji dləna nda patəu.

³⁰ “Tangə ənggər ta nga nyi wu nda də ar pəcir shilər Zər Ndau.

³¹ Ar pəci ta, ndəra a dar kəra umbwa, ja sara gya ja vu ki aga vuwa hə sə mai, ara ja sara sana pəci.” “Ndəra a gwa tagə tsu, ja sara sha a su ki aga sa hə kar ha nyi mai.

³² Hya dəngari səra də ənga mala Lotu!

³³ Kalar ndəra wu yiwu piya ja, ju nda tini. Ndəra gəra yiwu piya ja arya yau, ju nda uya.

³⁴ Yu nar hyi ja, pəci kəra sə kə wu nda də, nji məthlə a vər pida ar sər pida zəmə ba nja həri zəmə ba nja piyari vanyi.

³⁵ Mathləkə'yi məthlə a vər au ar bəra, ba nja həri zəmə ba nja piyari vanyi.”*

³⁷ Kə zəmbəlma nyi'yar yiwa nyi, ndə na, “Thlagəu, əman na?” Kə ji şadəwa nda, ji na, “Ma vi kəra sə tətə ari əna ngə kwadəgəu wu dəbau.”†

18

Karapau Ar Kəra Ndər Pathla

Ənga Malatəsəl

¹ Yesu nar nyi najaka karapə anə zəmbəlma nyi'yar aga ja highiḃəri nda aga nda dumwa ənga ndər anə Hyal parangə, a sara nda hədə mai.

² Ji na, “Wu vanyi məlmə vanyi ndər pathla a'yi kəra gəra hivər Hyal ənga kəra gəra tal nji.

³ Wu məlmə kə vanyi malatəsəl a'yi kəra a vər shili parangə əgya ndər pathla ja vər kədi nyi ju na, ‘Dləwari də ga nə də səra tsa'a aga nə də a dumwar dawa də.’

⁴ Tanggərma ba ji nggəl, ama wu yukudə kə ji na wu dəfuwa ja, ‘Alaga kə a'yi yu hivər Hyal mai, nayi tsu wu tal nji mai,

⁵ ama ara ənggəra mala kə ḃwanə də kər ənga shili ar kər ar kər, yu nə nyi səra ju yiwu kau, a sara gangəkura shili nyi kə a nda nə də hədə!’ ”

⁶ Kə Thlagə na, “Nggara mə ja səra ndər pathla kəra gəra jirkur kə na!

⁷ Kə hyi nggani, Hyal a yiwu nda nə nyi səra tsa'a anə nji nyi kəra ji dəmbiya kəra wu tiwi anə nyi vu'yi

* **17:35** Alenyi tsəfə nə dədəmə cabiya abər kəja səra vir jiga 36na: “Shili məthləu a gwa tagəu, ba nja həri zəmə ba nja piyari vanyi.”

† **17:37** Najaka ndər ngə cabiya shili nə Yesu.

ənga puci səra ndu kədi wa? Naja 'yi wu nda dləwari nda ənga kusa wa?

⁸ Yu na anə hyi, ju nda nə nda sə tsa'a kəra ndu kədi kukusa. Ama ma Zər Ndau wu nda sha shili, wu sa thləwa ja njir mbərsa wu duniya kə ya?"

Karapau Ar Kəra Ndər Farisi

Ənga Ndər Tsəm Budau

⁹ Yesu na najaka karapə anə njira həri Kərnda abər nji tsapəu nga nda, nda dzəgwa didana alenyi nji.

¹⁰ Ji na, "Nji sayi məliya nji məthlə kəra ma'yi a gwu ki Hyal aga nda gwa ndər ənga Hyal. Pathlə wu pama nda ndər Farisi, ənga vanyi ndə kə ndər tsəm budau.

¹¹ "Kə ndər Farisi hya'ari ji ta'yau, ji dzəguya ndər anə Hyal ja vər na, 'Hyal, a usa ngə ri yau ara nayau a'yi ənggər alenyi nji mai, njir həl, njir dlərbau, nji səsü. Nayi tsu a'yi ənggər ndər dləwu budə kə mai.

¹² Yu hə zəmətsini məthlə wu sugu, yu həbiya pathləu wu sə kumo patə kəra yi uya.'

¹³ "Ama kə ndər dləwu budə kə ta'yu nadəu, naja a'yi də tsa'a ja hya'ana liya ja a dəməlmə mai, kə ji cabiya tətəwakur nyi, ja vər na, 'Hyal, təhudə əgya yau, nayi ndər bikau!' "

¹⁴ Yesu na, "Yi wu na nə hyi, ndər tsəm budau, ji sha a ndu ki nyi gəra bikau wu mwar Hyal, a'yi ənggər ndər Farisi mai. Arya kalar ndəra həri kərny, nju nda həya nyi. Ama ndəra həya kərny, nju nda hya'ana nyi."

Yesu Fər Nyi Barka Anə Wazha

(Matiwu 19:13-15; Markusu 10:13-16)

15 Alenyi nji shili ənga wazha aga Yesu a fənggər nda barka. Ənggəra zəmbəlma nyi'yar lari abangau, ba ndə tsa ar kəra nda.

16 Ama kə Yesu ngga wazha, ji na, “Piyara mau wazha yidəfə nda shili əgya yau. Hya sara ka nda mai. Arya, təlkur Hyal anə nji ənggər nanda nga nyi.

17 Ənga jiri yu na anə hyi, kəmir ndəra gəra dləwuri təlkur Hyal ənggəra zər kushu wu dləwu, naji wu sən vwagwa mai.”

Ndə Bərba Kəra Wu Təfəmwə

18 Vanyi ndər təfəmwə nə Yahudiya yiwa Yesu ji na, “Maləmə, ndə mənəhəu, mi nga ya məl ya uya pi gəra kufa?”

19 Kə Yesu na anə nyi, “Ara mi gu ngga də ndə mənəha? Ndə mənəhə a'yi mai kəl Hyal wacu.

20 A səni gau səra dləfəu cabiya, ‘Ga sara tsa ndə mai. Ga sara məl səsur mai. Ga sara həl mai. Ga sara thla fati ar kəra ndə mai. Ga sara dlərbə ndə mai. Ga gənggər nyi səli anə dəngə ənga məngau.’ ”

21 Kə zər baduwari ta na anə nyi, “A bəlar yi sə'yar kə patə tsu yi zər kushu. Mi ngə səra hya?”

22 Yesu nar nyi, “Sə zəm wacu ngə hyau anə ngau, ma gu yiwu ga də ndə tsapəu, ga ma'yi ga nda dəlna patər səra ara gau, ba ga təkəna gənna nyi anə nji dəfəli, gu uya akkəri a dəməlmau. Ba ga dzəgwa shili aga ga sa nu də.”

23 Ənggəra ji nggari abangau kə zər baduwari kə ndalər bama, kə ji ma'yi ənga hudə ndzəndzau, ara naja ndər bərba gagađau.

²⁴ Ənggəra Yesu lari dəfuwa ja a ndzə ri, kə ji na, “Wu nda da dzadzau gagaɖau anə njir gənnə nda gwu təlkur Hyal!

²⁵ Arya wu nda da ɓatsə anə dləgwam ja tərabiya wu liya libəra, a ndiya ndər gənnə ja vu təlkur Hyal.”

²⁶ Njira nggari ndər kə ndə yiwa nyi, ndə na, “Ma abangə nga nyi, wa ngu sən uya mbəɖa?”

²⁷ Yesu na, “Səra gəra sən da ngau, anə ndau, ama anə Hyal ɓatsu.”

²⁸ Kə Biturusu shadəwa, ji na, “Kəja 'ya piyari sə patə 'yi nu ngau.”

²⁹ Yesu shadəwa nyi, ji na, “Wu sən yau abangə, yu nar hyi jirkura nyi tsu, kalar ndəra piyari ki ənga zamə'yar, ənga kwamə'yar, ənga tada ənga ama ba əkkə'yi wazha ənga fa arya təlkur Hyal

³⁰ ju nda uya gangəu a adabanga sə'yar kə ji piyari ənggau wu duniya kau, wu duniya kəra wu shili kə tsu pi kəra kudau.”

*Yesu Bəra Ndər Ar Kəra
Culi Tə Kəra Ji Wu Nda Tau*

(Matiwu 20:17-19; Markusu 10:32-34)

³¹ Kə Yesu həri zəmbəlma nyi'yar kumo apə məthlə a ndar batiti, ji na anə nda, “Kəja, mən wu mai a vu Urshalima, vi kəra səra nabi'yar tsəfəri ar kəra Zər Ndau wu nda nyabiya dzau.

³² Nju nda ləri nyi anə njira a'yi njir Yahudiya mai, aga nda didana nyi, nda nə nyi ɓwaɓwatəu, nda dzəgwa təfəri nyi tuli.

³³ Ndu nda dəgə nyi ənga wuɖa, nda tsəya nyi, ama pida makər kura nyi ba ja hya'ari sara vir tau.”

³⁴ Ama zəmbəlma nyi'yar nggabiya sə kə Yesu na kə mai. Dədəwa ngə sərə ndər kə cabiya anə nda, ca ngə də nandə səni nggabiya mai.

Yesu Mbədana Ndər Kədiyau

Kəra Ləfau

(Matiwu 20:29-34; Markusu 10:46-52)

³⁵ Ənggəra Yesu dla ləhəu wu dzəri Yariko, kə ja ndə ləfau a vər nggya ar thlər pa lagu, ja kədiyau.

³⁶ Ənggəra ji nggari nji gangəu a vər tərabiya, kə ji yiwa sau ji na, “Mi nga vər də?”

³⁷ Kə ndə na anə nyi, abər, “Yesu ndər Nazəratu nga vər tərabiya.”

³⁸ Kə ji hya'ana dəhəu ji na, “Yesu! Zər Dawuda!” Təhudə əgya yau!”

³⁹ Njira a dumwa ndə kughi anə nyi aga ja hədiya miya ja. Ama kə ji bəra hya'ana dəhəu gagađau ja vər na, “Na gə, Zər Dawuda, təhudə əgya yau!”

⁴⁰ Kə Yesu ta'yau, ji na, “Shila mau ənga ja ənggau.” Ənggəra ji shili ləhəu, Yesu yiwa nyi,

⁴¹ “Mi nga gu yiwu ya məliya nga?” Kə ləfə kə shadəwa, ji na, “Thlagəu, ya yiwu ya lari sau.”

⁴² Yesu na anə nyi, “Lari sau! Mbərsa ngau a pahənari liya gau.”

⁴³ Aga zəmə kə liya ja lari sau, kə ji nu Yesu, ja vər dləvə Hyal. Ənggəra nji lari sə kə də kau, kə ndə patə fal Hyal.

* **18:38** Najakə ngə thləmə kəra nji nə nyi anə Yesu ndər mbəda nji. A'yi cabiya abər Dawuda ngə tada yaya nyi mai, ama sara wu culi nyi ənggəra nabi dədəm'yar nana. Tsamiya Luk 1:32; 4:31.

19

Yesu Ənga Zakka

¹ Yesu vu Yariko, ja vər tərabiya wu hu də məlma nyi,

² kə ja vanyi ndə dəgal nə njir tsəm budau, kəra nja ngga ənga Zakka. Naja tsu ndər gənnə,

³ ji də aga ja lari tara wa ngə Yesu, ama naji səni lari nyi mai ara naja ndə tashu, ənga tsu nji gangə gagadau.

⁴ Agabəngə kə ji ma'yi a dumwa ənga hwi, kə ji thləwa wu bəla kə ji dagwa, aga ja lari nyi, arya Yesu wu nda tərabiya lagu ta.

⁵ Ənggəra Yesu thləwa vi ta, kə ji hya'anakər a dəməlmau ji na, “Zakka, kusa ga shida! Əshina yu də məthləpi wu ki ngau.”

⁶ Zakka gya ənga kusa, ji dləwuri nyi ənga hudə pipida.

⁷ Ənggəra nji lari abəngau, kə ndə mbari ngwungwuni, nda vər na, “Kəja! Wu ki ndər bikə nga ji də məthləpi.”

⁸ Kə Zakka hya'ari a'yi ta'yau, ji na anə Thlagəu, “Nggari, ndə dəgal, yu təkəya səra ara yau bwata məthləu, ba ya təkəna pathla nyi anə nji tətə dənəma. Patəkura njira nyi dlərbəri, yu nda shabiya nda sər nda aga fodəu.”

⁹ Kə Yesu na anə nyi, “Əshina ma, mbədəu a shiliri wu ki kau, naja ma culi Ibrahimu ngau.

¹⁰ Arya Zər Ndau ji shili aga sa gal nji sasa, ənga ja sa canə nda lagur mbədəu.”

*Karapau Nə Pam Kumou
(Matiwu 25:14-30)*

11 Tsu nda vər sə himi sə'yar kau, kə Yesu dumwa ənga na vanyi karapə anə nda, ara a dar ləhəu wu dzəri Urshalima, ənga nja vər dənga abər təlkur Hyal wu cabiya dzə aga zəməu.

12 Kə ji na anə nda, “Nji sayi məliya vanyi ndə dəgal kəra ma'yi a ndu vanyi məlmə nadə aga nja fiya nyi təl ja dzəgwa sha shili.

13 Kadivira ja mai, ji ngga kumo wu pama mafa nyi'yar, ji nə nda pam papathlə ji dzəgwa na anə nda, ‘Shafəli mau əni kəl yi sha shili.’

14 Njir məlmə nyi wu yiwu nyi mai. Agabangau, kə ndə səwa cama ayukudə ji mai a ndu məlmə ta abər, ‘Na'yu yiwu ndə kə ja də təl ar kəra 'ya mai.’

15 “Kə nji fiya ndə kə təl, ji dzəgwa sha shili wu ki. Ənggəra ji shili kə ji səwa nja nggari nyi mafa nyi'yar ta, aga ja səni nubwa kəra ndə uya ar kəra sərə ji nə nda.

16 Ndə tanggərma shili ji na, ‘Thlagəu, a uyari yau nubwa pam kumo a dar kəra pam pathləu ta gə nə də ta.’

17 Kə thlagəri ki kə na anə nyi, ‘Usi mafa tsapəu ndər məl thlər tsa'a miya dəfu! Gə məl thlər ngau, tsa'a miya dəfu ənga sə kushu kəra nji nə ngau, yu məliya ga səm təlkur ar kəra məlmə paməpamə kumou.’

18 Mafa nə məthləkura nyi shili ji na, ‘Thlagəu, a uyari yau nubwa pamə təfu a dar kəra pamə zəmə ta gə nə də ta.’

19 Thlagər ki nyi shadəwa anə ndə kau, ‘Gə wu səm təlkur ar kəra məlmə paməpamə təfu.’

20 “Kə vanyi mafa shili ji na, ‘Thlagəu, kə ja pamə zəmə ngau. Yi pədiya wu kukuzhal, yi dəwana.

²¹ Ara yu hivər ngau, arya na gə ndə dzadzau ngau. Kəja ga fa sərə kərə nə gau, gu gəm tsu sərə gə kərə thləka na.'

²² Kə ji na anə nyi, 'Nagə mafa dəmwa'yi hangəkal, yu məliya ngə numə ənga sərə biya sara wu miya gau! Əngwar gau nayi ndəra nji kərə səni hangəkal nyi, ndər fa sə nji kurthləu ənga yiwu gəm ar vi kərə yi kərə thləka na.

²³ Tsa'a nga nyi, ama mi ngə da nagə fiya gənna da ar vi fə gənna maya, aga ma'yi shili ya uya akkəri ar kəri mai ya?'

²⁴ "Kə ji na anə nji ta ta'yi əkkə'yi ja, 'Dləwura mau gənna dubu pathləu kərə ara ja kau, ba hya nə nyi anə ndəra ənga dubu kumou.'

²⁵ Ama kə ndə shadəwa nyi, ndə na, 'Thlagəu, pamə kumo nga ara ja.'

²⁶ Ji shadəwa, ji na, 'Yi wu nar hyi, ndəra a'yi ənga sau nju nda cakəri nyi. Ndəra kərə a'yi ənga sau, alaga sə kushu kərə a'yi ara ja nju nda dləwuri.

²⁷ Njira dawa da kau, nji kərə gərə yiwu ya da təl ar kərə nda kau, fa'ari nda mau a shili nja tsəya nda wu mwa da.' "

Yesu Vu Urshalima

(Matiwu 21:1-11; Markusu 11:1-11; Yahwana 12:12-19)

²⁸ Ənggəra ji nana abangau, kə ji dumwa a vu Urshalima.

²⁹ Ənggəra Yesu ənga zəmbəlma nyi'yar vu məlmə Bethfaji ənga Bethlani, məlmə kərə ləhəu wu dzər Urshalima, kərə a dar kərə mə zaitunu. Kə Yesu səwa zəmbəlma nyi'yar məthləu,

³⁰ Ji na anə nda, "Ma'ya mau a vu zər məlmə kə a ndumwar hyi kau, ənggəra hyi vwau, hyu vuwa

thlëwa zër kwara mbamba ar sə'yi, këra nji gëra saya dari, hya pël na nyi hya hër dā a shili.

³¹ Ma nji yiwa hyi, 'Mi ngə dā hyu məl abanga?' Kəl ba hya na, 'Thlagə ngu yiwu ja məl thlër əni.' "

³² Njira nji səwa, ndə ma'yi, kə ndə thlëwa kalar sau ənggëra Yesu nar nda ta.

³³ Nda vër pəl nyi ja, kə thlagəri kwara nyi na anə nda, "Aga mi nga hyu pəl nya?"

³⁴ Kə ndə na, "Thlagə ngu yiwu ja məl thlër əni."

³⁵ Kə ndə həri nyi a shila nə Yesu. Ənggëra ndə fër ləgutər nda a dar kwara nyi, kə ndə dləwari Yesu ndə fəri nyi a dar ya kwara nyi.

³⁶ Ənggëra ja vër ɓau, kə nji dzəgwa səya ləgutər nda a gyar lagu.

³⁷ Ənggëra ji shili ləhəu wu dzəri Urshalima, mə tsa ga vi kəra lagu sa gya ar dza gar nə wur Zaitunu, kə daɓər zəmbəlma nyi'yar gangəu daɓau nda vër usa Hyal, nda vër fal nyi tsu ənga dāhəu ənga dənama arya sə dədəgur paməpamə kəra ndə lari.

³⁸ Nda vër na!

"Barka a nggyar anə təl

kəra wu dla wu thləməər Thlagəu!

Jaməkur a nggyari a dəməlmau,

ənga kadakadarkur anə Hyal!"

³⁹ Kə alenyi njir Farisi kəra wu pama nda na anə nyi, "Maləmə, ga kughi anə zəmbəlma ngə'yar nda nggya zəməu!"

⁴⁰ Ji shadəwa nda, ji na, "Ya nar hyi," "alaga ndə bəgau, tsəka 'yar kə ənga kər nda ndu wau."

Yesu Tiwi Arya Urshalima

⁴¹ Ənggəra ji shili ləhəu gagaɖau, ji tsamiya vu Urshalima, kə ji tiwi anə nyi.

⁴² Ji na, “Kara nggərau, ma ja hyi nda səni səra wu nə hyi nggya jaməu! Ama kə ja a ɖar dəɖəwa ara hyi.

⁴³ Pəci a vər shili kəra dawar hyu nda zəwar hyu masəmə nda dzəgwa pa ənga hyi. Sojar nda ngu nda zəwar hyi.

⁴⁴ Ndu nda həradləna ngau ənga nja dləna njira a gwa patəu. Nandə wu nda piyari tsəka zəmə ar kəra kuvwa nyi mai. Sə'yar kə wu nda ɖa ənga hyi ara nahyi a'yi sənbiya abər Hyal shili aga mbəɖa hyi mai.”

Yesu A Gwu Ki Hyal

(Matiwu 21:12-17; Markusu 11:15-19; Yahwana 2:13-22)

⁴⁵ Kə Yesu vu ki Hyal ji vuwa kədləbiya njira vər ɖəl ənga ɖəlna sə a vuna patəu,

⁴⁶ ji na anə nda, “Tsətsəfə nga nyi,

“ ‘Nju ngga ki ɖa
ənga vir kədi Hyal,’

ama kəja hya shabiyari
ji ɖa vir ɖəwa
njir ɖalagu.”

⁴⁷ Parangə ja vər highiɖau wu ki Hyal. Ama pubu dədəgal'yar, ənga maləmə dləɖə'yar, ənga nji dədəgal nə məlmə ndu gal lagu kəra nda ɖaɖaga tsəya nyi ari.

⁴⁸ Ama nandə uya lagu kəra nda səni tsəya nyi mai, ara ndər nyi a uyari vi wu ɖəfuwa nji, ənga nandə wu yiwu ndər zəmə a təɖau a gyiwu 'yi mai.

20

Yiwa Sau Ar Kəra Dənama Nə Təlkur
Nə Yesu

(Matiwu 21:23-27; Markusu 11:27-33)

¹ Vanyi pəci Yesu gwu ki Hyal ja vər highiḡau, ja vər tətəlna ndəshigu məsahəu anə nji, kə pubu dədəgal'yar, maləmə dladə'yar ənga njira nggurəm shili ara ja. Ndə sa yiwa nyi,

² “Ənga dənama wa nga gu məl sə'yar ka? Wa ngə nə ngə dənama nə məl sə'yar ka?”

³ Yesu shadəwa nda, ji na, “Nayi ma yu yiwari hyi. Nar da mau,

⁴ dənama kəra Yahwana məl baḡətizəma əni, Hyal ngə nə nyi əndəga ndau?”

⁵ Kə ndə ndər wu pama nda, ndə na, “Ma mən na, ‘Sara ara Hyal nga nyi dla,’ ju nda na, ‘Mi ngə da nahyi hənggəri ənga ja mai ya?’

⁶ Ma tsu mən na, ‘Sara ara nji,’ gangəkura nji kə ndu nda vavaka mən ənga tsəka, arya patəkura nda a hənggəri abər Yahwana nabi nga ja.”

⁷ Agabəngə kə ndə na anə nyi, “Na'ya səni vi kəra dənama nyi dla sara ri mai.”

⁸ Kə Yesu na anə nda, “Nayi ma, nayi wu na anə hyi, tara ənga dənama wa nga yu məl sə'yar kə mai.”

Karapau Ar Kəra Njir Hə Fa Nə Inabi

(Matiwu 21:33-46; Markusu 12:1-12)

⁹ Kə Yesu nar nyi najaka karapə anə nji, ji na, “Nggara mau vanyi karapau, Vanyi thlagər fa a'yi kəra thləkana fa wur inabi. Ji zəwari fa kə wu masəmə, ənga ji labiya ka'u nə ḡəci 'yimir wur inabi. Kə ji liya dza'wu nə ḡəla fa. Kə ji tətəkəna fa anə njir zəwa, ba ji ma'yi a nda gə ndau.

¹⁰ Ənggəra pəcir fwahəu də, kə ji səwa mafa nyi a nda nə njira hə fa, aga ja dləwuri nyi akkəri nyi nə inabi sara wu fa wur inabi nyi. Ama kə njira həri fa kə dəgəna mafa kau, ka dzəgwa səwa nyi ənga tsi kurthləu.

¹¹ Kə ji bəra səwa vanyi mafa nyi, ama kə ndə bəra dəgəna nyi ka həna səli nyi, ndə dzəgwa shabiya nyi ənga tsi kurthləu.

¹² Kə ji bəra səwa mafa nə makərkura nyi, kə ndə uya nyi ənga mbəlgəu, ndə vakana nyi a biya.

¹³ “Kabangəkau, ndə kə thlagəri fa inabi kə na, ‘Mi nga ya məla? Yu səwa zər də kə zəmə kə yu yiwu kau, tara ba nda gənggər nyi səli.’

¹⁴ “Ama ənggəra njir hə fa kə lari nyi, kə ndə na wu pama nda, ənghəng! ‘Kəja ndər fa'a ki nyi. Məna tsəya nyi, ba sər fa'a ki nyi kə patə a də nər mən.’

¹⁵ Kə ndə tsəya nyi ka vakana nyi a biyar ya kər ki.

“Kabangəkau, mi nga hyu nggani thlagəri fa kə wu nda məl ənga njir hə fa ka?

¹⁶ Ju nda shili ja sa dləna patər njir hə fa kau, ba ja dzəgwa nə nyi fa anə nji pamə tsu.”

Ənggəra nji kə nggari abangau kə ndə na, “Hyal ja tsana!”

¹⁷ Ama kə Yesu tsamə nda kə ji yiwa, “Mi ngə sə kə cabiya wu ndər Hyal kəra tsətsəfa?

“ ‘Tsəka kəra njir hər didana
ca ngə də tsəka bəlkər.’

¹⁸ Kalar ndəra tədəu a gyar tsəka kau, ju bəbəl, ama ndəra tsəka kə tədə a gyar ja, ju əya dzə huhutəu.”

*Yiwa Sau Ar Kəra Ki Budau
Anə Təl Kayisaru*

(Matiwu 22:15-22; Markusu 12:13-17)

¹⁹ Ənggau ngə maləmə dladə'yar ənga pubu dədəgal'yar ndu yiwu nda mbari Yesu, arya ndə sənbiya abər karapə kə ji lə kə ar kəra nda nga nyi, ama kə hivər mbar nda ara dlamir nji.

Ki Budau Anə Kaisaru

²⁰ Kə ndə dzəgwa gal lagu, ndə kina alenyi nji aga nda da ənggər nji tsapəu, nji jiri. Ndə dzəgwa səwa nda a ndəgya Yesu aga nda ngə ya nyi ləbam ənga sərə ndu yiwa nyi, aga nda uya nda nə nyi Yesu anə ndər pathla kəra ənga dənəma nər 'yi'yir Roma.

²¹ Nji kə nji səwa kə na anə Yesu, “Maləmə, 'yi wu səni abər ndər ngau ənga highiḃə ngau jiri nga nyi, 'yi wu səni tsu na gu ca paməpaməkur mai, ama gu highiḃə sərə jiri nə lagu Hyal anə nji patəu.

²² Wu dənga ngau, a dər tsa'a 'ya ki budau anə təl Kayisaru əndəga awau?”*

²³ Ama Yesu a sənbiya tsətsəlkur nda, kə ji na anə nda,

²⁴ “Canə da mau kwaḃa. Bama wa ənga thləməwə wa nga ri ka?”

²⁵ Ndə shadəwa nyi, “Nə Təl Kayisaru ngau.” Kə ji nar nda, “Ma abəngau, hya nə nyi anə təl Kayisaru sərə nə nyi, ba hya nə nyi anə Hyal sərə nə Hyal.”

²⁶ Ənggau kə ndə tini mbari nyi ənga ndər wu mwar nji. Kə ndə nggya zəməu, ara shadəwa nyi da sə dədəgur anə nda.

* **20:22** Ənggau ləbam nga ndə ngga anə Yesu. Njir Roma nga vər səm təlkur ar kəra njir Izirayila ənga dənəma. Kə ji ndiya nda ənga səni sau.

Hya'ari Sara Vir Tau Ənga Hədzau
(Matiwu 22:23-33; Markusu 12:18-27)

²⁷ Kəja alenyi njir Sadusi, njira na abər hya'ari sara vir tau a'yi mai, ndə dla əgya Yesu, ndə na,

²⁸ “Maləmə, Musa tsəfəri 'ya najaka dladau abər, ‘Ma ndə tau ji piyari mala nyi kəra gəra wazha, a kyau zamə nyi a həri mala kə aga ja uya wazha anə zamə nyi.’

²⁹ Nji sayi məliya alenyi nji nanda mədəfau, nanda patə zamə nga nda. Kə dəgala nda həri mala ba ji tau kəra yabiya zər.

³⁰ Kə nə məthləkura nyi həri mala kau.

³¹ Nə makərkura nyi abangau. Kə də patəkura nda mədəfə həri mala kau, ama ba ndə tə patə gəra ya ənga mala kau.

³² Wu yukudə nyi, mala kə ma ba ji tau.

³³ Kabangəkə ya, pəcir hya'ari sara vir tau, mala wa nga ju nda də? Arya patəkura nda a həri nyi ri nda aga mala.”

³⁴ Yesu na anə nda, “Nji kabangəkə kəl hə dzə nga ndu hau wu paməu,

³⁵ ama njira wu nda də tsa'a aga hya'ari sara vir tau nga ndu vu təlkur Hyal wu pəci ta, nandə wu hə dzə mai.

³⁶ Ndu nda də ənggər waladi'yar, nandə wu bəra tə mai. Ndu nda də wazha Hyal ara a hya'ari nda sara vir tau.

³⁷ Musa ənga kərnyi a cabiyari ar babal abər njira tau ndu nda hya'ari ənga pi. Wu ndər ar kəra kədləl kəra mbari u'u, ji ndər ar kəra Thlagə abər naja ngə, ‘Hyal nə Ibrahimu ənga Ishaku ənga nə Yakubu.’

³⁸ Naja a'yi Hyal nə nji tətə mai ama nə njira ənga pi. Anə nyi kalar ndau ənga pi nga ja.”

³⁹ Kə alenyi maləmə dladə'yar ndə ndər ndə na, “Maləmə, a nabiyar gə kakaləu!”

⁴⁰ Ənggau nandə bəra uya dənəma nə yiwa nyi vanyi sə mai.

*Yiwa Sau Ar Kəra Kərsiti
(Matiwu 22:41-46; Markusu 12:35-37)*

⁴¹ Yesu yiwa nda ji na, “Abari nga nju səni na abər Kərsiti zər Dawuda?”

⁴² Dawuda ənga kərnyə na wu ləkakadə nə Zabura:
“Thlagə na anə Thlagə də,
Nggya lagu mazəma yau,

⁴³ kəl yi fiya dawa ngau əgya kida hiya gau.” ’

⁴⁴ Dawuda ji na anə Kərsiti ‘Thlagəu.’ Ya abari nga ja səni na anə nyi zər nya?”

*Yesu Cabiya Səra
Maləmə Dladə'yar Aga Nyi
(Matiwu 23:1-36; Markusu 12:38-40; Luka 11:37-54)*

⁴⁵ Ənggəra nji patə a vər sə himi nyi, kə ji nar nyi anə zəmbəlma nyi'yar abər,

⁴⁶ “Hya hangəkal ənga maləmə dladə'yar. Ndu yiwu nda bəu wu pama nji wu kar ha nggung-gurəm ənga nja dzəgwa usa nda ar sugu. Ndu yiwu tsu nja nə nda vir nggya tsapə wu umbwa daḅə dzə njir Yahudiya, ənga vir nggya nə kadakadarkur ar vir mini.

⁴⁷ Nanda ngə njir səm kari nə mathləkə'yi təsəl, nda dzəgwa ndər ənga Hyal tugu aga nja lari abər a'yi nda. Jiri, nanda ngu nda lari bwaḅwatə gagaḁau a ndiya nji patəu.”

21

Lə Sə Malatəsəl Anə Hyal

(Markusu 12:41-44)

¹ Yesu hya'anakər kə ji lari alenyi njir gənnə a vər fə gənnar nda a gwu cala tsəm sau a gwu ki Hyal.

² Kə ji lari vanyi malatəsəl kəra sə nyi a'yi mai ji shili ənga kwaḁa nyi məthlə kə ji puwa a gwu cala.

³ Kə Yesu na, “Jiri, nga yu na anə hyi,” “səra mala tətə dənəma kə fuwa, a ndiya nə nji kə patəu.

⁴ Arya patəkura nda ndə fuwa sara wu gangəkura nda əni, ama naja ənga tukur kəra ja əni, kə ji fuwa səra ju nggya aga nyi patəu.”

Yesu Ndər Ar Kəra Dla Kəra Ki Hyal

Wu Nda Dla

(Matiwu 24:1-2; Markusu 13:1-2)

⁵ Alenyi zəmbəlma nyi'yar dzəguya ndər ar kəra ki Hyal, ənga culi tsəka mənahəu kəra nji həri əni, ənga sər ɓathlə umbwa məmənahə kəra nji nə nyi anə Hyal. Ama kə Yesu na,

⁶ “Ma aga sə'yar kə hyu tsamə kau, pəci wu shili nahyi wu nda thləwa tsəka zəmə ar kəra kuvwa nyi mai, kalar zəma nyi nju nda vakana a gyiwu 'yi.”

Bwaḁwatə Nə Tangərma

(Matiwu 24:3-14; Markusu 13:3-13)

⁷ Ndə yiwa nyi, “Maləmə,” nar 'ya, “ənuwa ngə pəci kəra sə'yar kə wu nda ɗar kəra, ənga mi ngu nda ɗa mətsamə nə shili nga, ənga kudiyar najaka duniya?”

⁸ Kə ji shadəwa nda, “Hya nggya hya tsamə ənga hangəkəl nja sara nggutana hyi. Arya nji gangəu wu nda shili wu thləmə ɗa, ndu na ənga kərnda,

‘Nayi ngə Kərsiti,’ ənga, ‘Pəci a dər ləhəu.’ Hya sara nu nda mai.

⁹ Hya sara hivər mai, ma hyi nggari ar kəra papa ənga ndər əngwa əngwa ar kəra papa, hangəkalər hyi ja sara hya'ari mai. Kəl ma sə'yar kə nyabiya dzau, ama tsu kudər duniya nadəu. ”

¹⁰ Ji dumwa ənga na, “Yi'yi wu dlədə 'yi'yi, ənga təlkur wu nda par təlkur.

¹¹ Wuəau ənga kənggədər 'yi'yi wu nda dərəkər ar vi paməpamə gangəu, ənga shiləgə'yar paməpamə ar kalar vi paməpaməu. Nju nda ləri sər lə hivər ənga sər dədəgər'yar sara dəməlmau.

¹² “Ama kadivira sə'yar kə də, nju nda mbari hyi nja nə hyi ɔwaɔwatəu. Nju həri hyi a ndu umbwa daɔə dzə njir Yahudiya aga nja thlana hyi numə, nja ɔəra fuwa hyu fursəna. Nju həri hyi a dumwar təl'yar ənga nji dədəgal nə məlmə arya thləmə də aga nda ɔəra thlana hyi numə.

¹³ Sə'yar kə ngu nda nə hyi lagu nə tətəlna ndəshigu məsahəu ar kəra yau.

¹⁴ Agabangə hya fər kər əni tsu kadəu abər nahyi wu nda ɔwakər ənggəra hyu nda həbiya kərhyi mai.

¹⁵ Arya yu nda nə hyi sər na ənga sənbiya aga alaga zəma dawar hyi a səni nda shabiya ndər hyi ənga kəpalna səra hyu na mai.

¹⁶ Əkkə'yi dər hyi, ənga zaməri hyi, ənga nji gə hyi, ənga bazhir hi'yar wu nda ləri hyi anə nji, ənga nju nda tsəya alenyi nju pama hyi.

¹⁷ Patəkura nju nda yiwu shishir dza hyi mai arya thləmə də.

¹⁸ Ama shishir kəra hyi zəmə wu nda sa mai.

¹⁹ Ma hyu səni cinapi hyu uya mbəfau.

*Yesu Nana Ənggəra Urshalima
Wu Nda Dla*

(Matiwu 24:15-28; Markusu 13:14-23)

²⁰ “Ma hyi lari soja'yar zəwar Urshalima, hya səni abər pəcir kudə nyi a dər ləhəu.

²¹ Kə njira wu 'yi'yir Yahudi, nda hwi a du mau. Njira wu hu da məlmə nda biya, njira a biyar ya məlmə nda sara vu hu da məlmə mai.

²² Arya pəci kə pəcir pathla ngau, a dər tsa'a nja nyabiya sərə tsətsəfau wu ndər Hyal.

²³ Sər təhudə anə mathləkə'yi kəra ənga hüdəu ənga kəra a vər lə u'wa ar pəci ta! Ara bwaḃwatə dəmwa'yi wu nda vu 'yi'yi kau, ətsu hüdə ndzəndzə nə Hyal wu nda gya ar kəra nji kau.

²⁴ Nju nda tsəya alenyi nja vər pa, nju nda mbari alenyi nji nja ma'yi ənga nda a ndu mafakur a ndu alenyi 'yi'yi. Njira a'yi njir Yahudiya mai ndu nda səmku Urshalima, kəl pəcir nda nyabiya dzau.”

Shilər Zər Ndau

(Matiwu 24:29-31; Markusu 13:24-27)

²⁵ “Nji wu nda lari sə paməpamə nə lə hivər ar pəci, ənga hya, ənga shashilga. Wu duniya tsu nju nda gwu bwaḃwatə ənga hivər ara par 'yimi ar tsadau.

²⁶ Nju nda shavər ara hivər ənggəra nda vər dənga ar kəra sərə a vər shili wu duniya, ariya pəci, hya ənga shashilga'yar nju nda kənggədər nda.

²⁷ Wu pəci ta nju lari Zər Ndau ju shili wu dlama ənga dənəma ənga kadakadarkur.

²⁸ Ma sə'yar kə a dzəguyar da, hya hya'ari hya ta'yau ənga jirkur hyi ara pəcir mbədər hyi a dər ləhəu.”

*Highiḡau Ar Kəra Wur Kanda
(Matiwu 24:32-35; Markusu 13:28-31)*

²⁹ Kə ji nar nda najaka karapau, “Tsamiya mau wur ḡəla ənga alenyi wu'yar.

³⁰ Ma ndə dzəguya thlə hyali, nahyi ənga kərhyi, hya səni abər biyargwa a shiliri.

³¹ Abangə tsu, ma hya lar sə'yar kə a ḡari, hya nggya ənga səni abər təlkur Hyal a ḡar ləhəu.”

³² “Yu nar hyi jirkura nyi, najaka zamanəu, a'yi wu tərabiya mai, kəl sə'yar kə patə nyabiya dzau.

³³ Dəməlmau ənga gyiwu 'yi wu nda tərabiya, ama ndər ḡa nə nyi wu təḡau a gyiwu 'yi mai.”

Kughi Ar Kəra Nggya Ənga Fərkər

³⁴ “Hya hangəkal ənga kərhyi. Hya sara piyari səm ənga sa sə sasa, ənga ḡwaḡwatə nə nggya biya duniya ja sara hənə hangəkalər hyi mai. A sara pəci kə a shili ar kəra hyi ənga kəra sənkur hyi

³⁵ ənggər ləbam. Ara wu nda shili ar kəra nji patə kəra wu duniya pəci ta.

³⁶ Hya nggya ənga fər kər, hya ndər ənga Hyal parangə aga hya uya dənəma nə tərabiya wu sə'yar kə nda ḡa kə aga ja ḡaḡaga ḡa hya ta'yau wu mwar Zər Nḡau.”

³⁷ Kalar pəci, Yesu a vər dumwa ənga highiḡau wu ki Hyal, ama ma wagəu ḡa ba ja ma'yi a ndar vi kəra nja ngga ənga Gar mə Zaitunu ba ja pida a ḡəna.

³⁸ Kadə kalar mudlə nji patə tsu ndu shili əgya ja nda sa sə himi nyi wu ki Hyal.

22

Ndə Mbiya Miya Aga Tsa Yesu

(Matiwu 26:1-5; Markusu 14:1-2; Yahwana 11:45-53)

¹ Pəcir məl lardur nər njir Yahudiya ənga macikəl kəra gəra thləlam, kəra nja ngga ənga lardur vəlna a dər ləhəu,

² kabangəkə pubu dədəgal 'yar ənga maləmə dladə'yar nda vər gal lagu ənga dabar kəra nda dabaga tsəya Yesu, ama hivər a vər tə nda ara nji.

Yahuda Isikarayoti A Hənggəri Ja

Ji Wu Nə Nda Yesu

(Matiwu 26:14-16; Markusu 14:10-11)

³ Kə Shatan gwu dəfuwa Yahuda, kəra nja ngga ənga Isikarayoti pathləu wu pama zəmbəlma nyi kumo apə məthləu.

⁴ Kə Yahuda ma'yi a ndəgya pubu dədəgal 'yar ənga dəgal njir ɓəla ki Hyal aga ja nda nar nda ənggəra ju səni pəlna nyi pəzhi anə Yesu.

⁵ Kə da sər caguli anə nda, ndə hənggəri ndu nə nyi gənna.

⁶ Yahuda tsu a hənggəri ja ənga səra ndə na, ja vər gal lagu mənəhəu kəra ja səni pəlna nyi pəzhi anə Yesu kəra ja gəra səni.

Yesu Səm Sər Səm Nər Vəlna

Ənga Zəmbəlma Nyi'yar

(Matiwu 26:17-25; Markusu 14:12-21; Yahwana 13:21-30)

⁷ Kə pəcir lardur nər macikəl kəra gəra thləlam shili, kəra da ca ngə pəcir thla gamə nər lardur nər vəlna.

⁸ Yesu səwa Biturusu ənga Yahwana, ja vər na, “Ma'yi mau hya nda məliya mən vir səm sər səm nə vəlna aga mənə səm.”

⁹ Kə ndə yiwa nyi ndə na, “Əmani nga gu yiwu 'ya pabəra?”

¹⁰ Ji na anə nda, “Ənggəra hyu vu hu də məlmau, ndə sal a vər hə təm ənga 'yimi wu thləwa hyi. Nu nya mau a ndu ki kəra ju nda vuwa gwa.

¹¹ Hya nar nyi anə thlagər ki kau, ‘Maləməər 'ya ngə səwa 'ya aga 'ya nar ngau, “Əmani ngə umbwa dləwu məthləpi kəra nayi ənga zəmbəlma də'yar wu nda səm sər səm nər vəlbiya a gwa?” ’

¹² Ju nda canə hyi umbwa kəra a dar kəra umbwa kəra dəgal kəra nja məliya ri. Ənggau hya məliya kalar sau, aga səm sər səm.”

¹³ Kə ndə ma'yi ndə nda thləwa kalar sau ənggəra Yesu nar nda ta, kə ndə dzəgwa məliya vir səm sər səm nər lardur nə vəlna.

*Səm Sər Səm Yiwukur Nə Thlagəu
(Matiwu 26:26-30; Markusu 14:22-26; 1
Kwaranthli 11:23-25)*

¹⁴ Ənggəra pəci də, kə Yesu ənga cama səsə nyi'yar nggya aga nda səm sər səm.

¹⁵ Kə ji na anə nda, “A yiwur yau gagadau aga ya səm lardur nər vəlbiya kə ənga hyi kadivira ya dzəgwa lar ɓwaɓwatəu!

¹⁶ Arya yu nar hyi, nayi tsu ɓəra səm sə kə ənga hyi mai kəl ma jirkura nyi nyabiya dzə wu təlkur Hyal.”

¹⁷ Kə ji həri kyakiwa, kə ji usari Hyal ji na, “Həra mau hya təkəya wu pama hyi.

18 Ya vər na anə hyi abər, tsu yu ǝəra sa 'yimir yayar wur inabi mai, kəl ma təlkur Hyal shili.”

19 Abangau, kə ji həri macikəl, kə ji lər usaku anə Hyal, ba ji ǝǝǝləwa, kə ji nə nyi anə zəmbəlma nyi'yar, ju na, “Dləwura mau hya səm, naja kə kumər dza yi ngau, hya məl abangau aga dəngari ənga yau.”

20 Abangə tsu, ayukudə sər səm nə wagəu, kə ji həri kyakiwa ta, ji na, “Kyakiwa kə ca ngə alkawal mbamba mafəliyangə kəra Hyal məliya ənga mashi dā kəra nju nda pəna arya hyi.

21 Ama kəja tsa ndəra wu nda thləna hiyau wu cala ənga yau!

22 Zər Ndau wu nda tau ənggəra Hyal nana, ama sər təhudə anə ndə kə pəlna nyi pəzhi kau!”

23 Kə zəmbəlma nyi'yar dzəguya yiwa wu pama nda, tara wa ngu nda məl sə kau.

Kəpal Ar Kəra Dəgalkur

24 Abangau kə kəpal hya'ari wu pama zəmbəlma nyi'yar abər tara wa ngu dəgal wu pama nda.

25 Yesu na anə nda, “Təl'yar nər duniya vər cina njira əgya kida nda, ənga tsu njira wu səm dəgalkur wu na abər nanda ngə, ‘Njir dləwa nji.’

26 Ama ja sara dā abangau wu pama hyi mai. Ndəra dəgal wu pama hyi ja dā ənggər ndəra ndiya ənga kushu, ndər səm təlkur tsu ja dā ənggər ndər məl thlər.

27 Wa nga ndiya ənga dəgala, ndəra nggya vər səm sər səm əndəga ndəra həri sər səm a shili? A'yi ndəra vər səm wa? Ama nayau wu pama hyi ənggər ndər məl thlər anə hyi.

28 “Nahyi ngə njira nggya ənga yau wu patər ɔwaɔwatə kəra yi lari.

29 Ənggəra dədə cadəbiya da aga ya səm təlkur, abangə nga ya vər nə hyi tsu,

30 abangə nga hyu nda səm, hya sa ənga yu təlkur da. Ətsu hyu nda nggya ar vir səm təlkur, hya dzəgwa səm təlkur ar kəra culi kumo apə məthlə nə Izirayila.

31 “Simanu, Simanu, Shatan a dləwuri ja dənama aga ja dzəbiya hyi patəu, ja təkəbiya hyi ənga yau ənggəra ndər zəwa wu təkə uhi ənga cacangə.

32 Ama a kədi ri yi Hyal anə ngau, Simanu, a sara mbərsa ngau a təwa mai. Ayukuda ma ga sha ara shili əgya yau, ga sa cakəri nyi dənama anə zamə ngə'yar.”

33 Simanu shadəwa, ji na, “Thlagəu, a pabəri yi kərda aga ya ma'yi a vu fursəna nga gau, alaga tə ma.”

34 Yesu shadəwa, “Biturusu, yu nar ngau, kadi-vira vəgəm nda wau əshina əvu'yi, gu nda na, na ga səni da mai ar kər ar kər makəru!”

Pərki, Mbala Ənga Katsakər

35 Kə Yesu yiwa nda, “Ənggəra yi səwa hyi gəra pərki, gəra mbala ənga biḃi, a tini ri hyi sə ya?” Əngwar nda, “Awau.”

36 Kə ji dzəgwa na anə nda, “Ama kabangəkau, ma gə ənga pərki, ga həri, ənga mbəl bə tsu, ma tsu katsakər a'yi ara ngə mai, dəlna ləgutə ha ngau ga dəlbiya zəmə əni.

37 Yu nar hyi abər sə kə tsətsəfə kə abər, ‘Nji jigabiya nyi wu pama njir bikau,’ ya nar hyi a dər kakalə sə'yar kə nda nyabiya dzə ar kəra yau. Jiri,

patər səra tsətsəfau ar kəra yau a vər nyabiya dzə saməu.”

³⁸ Zəmbəlma nyi'yar na, “Thlagəu, tsamiya, kə ja katsakər məthləu.” Yesu na, “Tsa'a abangau.”

Yesu Kədi Hyal A Dar Kəra

Mə Zaitunu

(Matiwu 26:36-46; Markusu 14:32-42)

³⁹ Yesu piyari vi ta ji ma'yi a ndu mə zaitunu ənggəra ji tsəliya, kə zəmbəlma nyi'yar nu nyi.

⁴⁰ Ənggəra ndə thləwa vi ta, kə ji na anə nda, “Hya kədi Hyal hya sara tədəu a gu dzau.”

⁴¹ Kə ji bəna dzə tsaləu sara wu dzəri nda, ji bəliya undi ju kədi Hyal,

⁴² “Tada, ma gu yiwu, həna da bwaḅwatə kau, ama a'yi səra yu yiwu mai, ama səra gu yiwu bəgə ja da.”

⁴³ Kə waladi sara dəməlmau shida əgya ja, ja vər fə dəfu anə nyi.

⁴⁴ Ənggəra Yesu wu bwaḅwatə gagadəu, kə ji dumwa ənga kədi Hyal ənga jirkur, ka dzəgwa da vitəku kəra a vər biya sara wu dza ja ənggər mashi nga vər tədəu a gyiwu 'yi.

⁴⁵ Yesu hya'ari sara a vər kədi Hyal, ji sha a ndəra zəmbəlma nyi'yar, ba ji thləwa nda wu ghanyi, ara həhədakura nda ənga hüdə ndzəndzau.

⁴⁶ Ji yiwa nda, “Mi ngə da hyu ghanya? Hyara mau, hya kədi Hyal, hya sara tədəu a gu dzau.”

Nji Mbari Yesu

(Matiwu 26:47-56; Markusu 14:43-50; Yahwana 18:2-11)

⁴⁷ Tsu ja vər ndər kə dlamir nji shili, Yahuda, pathləu wu pama kumo apə məthləu, naja ngə dumwa anə nda. Ji shili əgya Yesu aga ja bərpə nyi,

⁴⁸ ama kə Yesu yiwa nyi, “Yahuda, ənga bərpə dzə nga ga pəl pəzhi anə Zər Ndə ya?”

⁴⁹ Ənggəra njir nu Yesu lari səkə a vər yiwu ja də kau, kə ndə na, “Thlagəu, 'ya məl thlər ənga katsakər 'ya ya?”

⁵⁰ Pathlə wu pama zəmbəlma nyi'yar thlana himi nə mazəma nə mafa nə pubu kəra ndiya ənga dəgal ənga katsakər.

⁵¹ Ama kə Yesu shadəwa, “Tsa'a abangau!” Kə ji tsəkwari himiya ndə kə ba ji məliya nyi jaməu.

⁵² Yesu ndər anə pubu dədəgal'yar, ənga dəgal nə bəla ki Hyal ənga nji dədəgal nə məlmau, njira dla aga mba nyi. Ji na, “Nayi ngə ndər tədəmwa anə njir gwadəvi ya, ənga hyi səbiya katsakər ənga zəwa aga hya sa mba də ya?”

⁵³ Parangəu ya vər nggya əkkə'yi hyu Ki Hyal ya vər highiəu, ama nahyi sayi mbar də mai. Sə'yar kə də patə aga səra nabi'yar tsəfəri a nyabiya dzau.”

Biturusu Na, Na Ja Səni Yesu Mai

(Matiwu 26:57-58,69-75; Markusu 14:53-54,66-72; Yahwana 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Ndə mbari Yesu ndə ma'yi ənga ja a vu ki pubu kəra ndiya ənga dəgaləu. Biturusu nu nyi ama nadə wu yukudə nyi.

⁵⁵ Alenyi nji mbəbiya u'u ar hada vir thla sau, nda vər dəha u'u, kə Biturusu shili ji sa nggya wu pama nda.

⁵⁶ Kə mafa zər kwa lari nyi a vər nggya wu pama nda a miya u'u. Kə ji tsamə du liya ja, kə ji na, “Ndə kə tsu ənga Yesu nga ja.”

⁵⁷ Ama kə ji kəpalna. Əngwar ja, “Mala, nayi wu səni nyi mai.”

⁵⁸ Bəliya sar kushu kə vanyi ndə lari nyi ji na, “Na ngə ma pathləu wu pama nda.” Kə Biturusu shadəwa, ji na, “Ndau, nayi əkkə'yi ja mai.”

⁵⁹ Ayukuda ənggər saka pathləu kə vanyi ndə hya'ana dəhə ji na, “Gəra kəpal a gwa ndə kə ma nanda ngau, arya naja ndər Galili.”

⁶⁰ Biturusu shadəwa nyi, “Ndau, nayi wu səni səra gu ndər ar kəri kə mai!” Ənggəra ja tsu a vər ndər, kə vəgəm wau.

⁶¹ Kə Thlagə shabiya dzə ja vər tsamə Biturusu gəra həna li. Ənggau kə Biturusu dəngari ndər kəra Yesu nar nyi, abər, “Divira vəgəmə a wau, gu kəpalna sən də ar kər ar kər makəru.” Kə ji hwi a biya, ji biya tiwi ənga sələm gagadəu.

⁶² Kə ji ma'yi a biya ji biya tiwi gagadəu.

*Nji Didana Yesu Ənga Nji Dəgə Nyi
(Matiwu 26:67-68; Markusu 14:65)*

⁶³ Njira nji fiya aga bəla Yesu ndə dzəgwa nggushi nə dida nyi ənga ndə dəgə nyi.

⁶⁴ Ndə mbiya liya ja nda dzəgwa yiwa nyi, “Nar 'ya, tara wa ngu dəgə ngə kau?”

⁶⁵ Ndə bəra nar nyi alenyi ndər paməpamə nə dida nyi.

*Nji Həri Yesu A Shili Wu Mwar
Bilatusu Ənga Hirudusu
(Matiwu 26:59-66; Markusu 14:55-64; Yahwana
18:19-24)*

⁶⁶ Ənggəra vi kudau, nji dədəgal nə məlmau, ənga pubu dədəgal'yar ənga maləmə dladə'yar ndə kaḁau, nji dzəgwa həri Yesu a shili wu mwar nda.

⁶⁷ Ndə na anə nyi, “Ma nagə ngə Kərsiti, nar 'ya.”

Yesu shadəwa nda, “Ma yi nar hyi, nahyi wu nda hənggəri də mai,

⁶⁸ ma tsu yi nda yiwari hyi, nahyi wu nda shadəwa də mai.

⁶⁹ Ama mbari kabangəkau, Zər Ndau wu nda nggya ar tsi mazəm nə Hyal kəra ənga dənama.”

⁷⁰ Patəu nda ndə yiwa nyi, “Abər nagə ngə zər Hyal ya?”

Ji shadəwa, ji na, “A nabiyar hyi kakaləu, nayi ngau.”

⁷¹ Kə ndə dzəgwa naja, “Sakida mani nga mən ḁəra gala? A nggari mən sara wu miya ja ənga kərnyı.”

23

Nji Həri Yesu A Shili

Wu Mwar Bilatusu

(Matiwu 27:1-2; 11:14; Markusu 15:1-5; Yahwana 18:28-38)

¹ Patəkura nji dədəgal nə məlmə Yahudiya ləbiya Yesu a ndəgya Bilatusu.

² Kə ndə dzəgwa gəm nyi nda vər na, “Na'yi thləwa ndə kə ja vər yiwu ja sana njir 'ya, ənga ja vər na anə nda nda sara ki budau anə Kayisaru mai. Əngwar ja naja ngə Kərsiti, kəra təl.”

³ Kə Bilatusu yiwa nyi, ji na, “Nagə ngə təl nə njir Yahudiya ya?”

Yesu na anə nyi, “Ənggəra gə na kau.”

⁴ Kə Bilatusu nar nyi anə pubu dədəgal'yar ənga dlamir nji abər, “Nayi nə də, nayi thləwa ndə kə məliya sə dəmwə'yi mai.”

⁵ Ndə cidə nyi ənga ndər nda vər na abər, “Ənga highiḅə nyi nga ji hya'ana hangəkala nju 'yi'yir Yahudi. Ji dzəguya sə kə wu Galili, kə ja tsu a shiliri ja ənggau.”

Nji Həri Yesu A Shili Anə Hirudusu

⁶ Ənggəra Bilatusu nggari abangau, kə ji yiwa nda, ji na, “Naja ndər Galili ya?”

⁷ Ənggəra ji nggari abər Yesu sara wu vi kəra Hirudusu a vər səm təlkur ar kəri nga ji dla, kə ji səwa nyi a ndara Hirudusu, arya wu pəci ta naja Hirudusu ma wu Urshalima nga ja.

⁸ Ənggəra Hirudusu lari Yesu kə hu də ja pida, arya a səkari ja vər gal lagu kəra ja lari Yesu, ara a nggari ja sə ar kəra Yesu, ju cim Yesu a məliya nyi sə dədəgur.

⁹ Hirudusu yiwa nyi yiwa sau paməpamə gangəu, ama Yesu şadəwa nyi mai.

¹⁰ Kə pubu dədəgal'yar ənga maləmə dladə'yar shili a dumwa nda vər fa hya ja ənga ndər dəmwə 'yu.

¹¹ Hirudusu ənga soja nyi'yar ndə didana Yesu, ndə nggəl nyi, kə ndə har nyi nggamndə dəgaləu, ndə dzəgwa ḅəra shabiya nyi a ndara Bilatusu.

¹² Ar pəci kə ngə Hirudusu ənga Bilatusu dzəgwa də bazhi, ara dədəməu dawa nga nda.

Nji Məliya Nyi Numa Tau Anə Yesu

(Matiwu 27:15-26; Markusu 15:6-15; Yahwana 18:39; 19:1-16)

13 Bilatusu nggari pubu dädəgal 'yar ənga nji dädəgal nə məlmə ənga nji patəu,

14 ba ji na anə nda, “Hi həri də ndə kə a shili, abər ja vər hya hangəkala nji. Kabangəkə a yubiya nyir yau wu dzəri hyi patəu, ama nayi thləwa sə kə hyu vazə nyi əni kə mai.

15 Abangə tsu ngə Hirudusu. Ca ngə də ji bəra shabiya nyi a shila nə mən. A cabiyari sə a'yi ndə kə məliya kəra də tsa'a nja tsəya nyi mai.

16 Agabangə yu nda nə nyi wudə ba ya səya nyi.”

17 Kabangəkau, wu lardur nə vəlbiya kau, a dər tsa'a anə Bilatusu, ja səya nda ndər fursəna pathlə kəra ndu yiwu.

18 Ama patəkura nda hya'ana dəhə aga zəmə ndə na, “Ma'ya mau, ənga ja, hya səya 'ya Barabasu!”

19 (Nji mbiya Barabasu wu fursəna ara hya hangəkala nji ənga tsa ndau.)

20 Bilatusu bəra ndər anə nda, arya ju yiwu ja səya Yesu.

21 Ama kə ndə nggya kəl hya dəhəu, “Dlakəya nyi nji! Dlakəya nyi nji!”

22 Bilatusu bəra ndər anə nda nə makərkura nyi, “Ara mi ya? Wa thləmə sə dəmwa'yi kəra ndə kə məliya? Nayi nə də, nayi thləwa nyi ənga bikau kəra də tsa'a nja tsəya nyi mai. Yu səwa nja nə nyi wudə, ba nja səya nyi.”

23 Ama kə ndə ta'yi nər nda abər kəl nji dlakəya nyi. Wu yukudə ba ndə ndiya dənəma nyi.

24 Kə Bilatusu məliya ənggəra ndu yiwu.

25 Kə ji səya nda ndə kə ndu yiwu kau, ndəra nji fuwa wu fursəna ara hya hangəkala nji ənga tsa

nda. Kə ji nə nda Yesu aga nda məl səra ndu yiwu ənga ja.

Nji Dlakəya Yesu

(Matiwu 27:32-44; Markusu 15:21-32; Yahwana 19:17-27)

²⁶ Ənggərə soja'yar a vər ma'yi ənga Yesu, Kə ndə bəu ənga vanyi ndau nja ngga ənga Simanu, ndər Sayirini, ja vər si sara wu miya tagəu. Ndə ta'yina nyi, ndə fəri nyi wu dladlakau ar kəra ja, ji dzəgwa nu Yesu əni wu yukudu.

²⁷ Nji gangə gagadəu a vər nu nyi, wu pama nda alenyi mathləkə'yi a'yi kəra a vər tiwi, nda vər wau ar kəra ja.

²⁸ Kə Yesu shabiya dzə a nda kəra nda, ji na, “Mathləkə'yi nə Urshalima! A sara hya tiwi ar kəra yi mai, ama hya tiwi ar kəra kərhyi ənga wazhar hyi.

²⁹ Arya pəci a vər shili kəra nju sa na, ‘Sər caguli ngau anə mathləkə'yi ciri, njira gərə vər ya, ənga njira gərə sayi mbiya wazha Kərnda wu yi.’

³⁰ A sa də wu pəci kau,
“ ‘Nji wu nda na anə mau,
“Dla mau a gyar kəra 'ya!”
Ənga anə gar'yar,
“Mbuya 'ya!” ’

³¹ “Ma nji məl abangau anə wu nyanyabəu, abari nga nyi wu nda də anə wu u'ula?”*

* **23:31** Ndər kə karapə ngau kəra cabiya abər, “Ma nji səni məliya sə kə anə ndərə gərə ndzana sau, abari nga nyi wu nda də ənga ndər ndza sa?”

³² Nji dēmwa'yi mēthlē nji lēbiya nda tsu aga nja tsəya nda ənga Yesu.

³³ Ənggəra ndə shili ar vi kəra nja ngga ənga “papangəkər,” kə nji dlakəya nyi a ndəna, ənga nji dēmwa'yi mēthlē ta, pathləu lagu mazəma ja ənga pathləu lagu matsala ja.

³⁴ Kə Yesu na, “Tada, təfəbiya nda, arya nanda səni səra nda vər məl mai.” Kə ndə dzəgwa tətəkəna kar ha nyi wu lagur tədə shi'wu.

³⁵ Nji gangəu ta'yi nda vər tsamə ənggəra nji dədəgal a vər dida nyi, nda vər na, “Ji mbədana alenyi nji, kabangəkə ja mbədana kərny, ma naja ngə Kərsiti kəra Hyal cadəbiya.”

³⁶ Soja'yar tsu ndə didana nyi lagur nə nyi 'yimir wur inabi kəra dər mwamwalu.

³⁷ Nda vər na anə nyi, “Ma nagə ngə təl nə Yahudiya, ga mbədana kərngau!”

³⁸ Adabanga ja ndə tsəfəri vanyi tsəfə kəra na, “NDƏ KƏ NGƏ TƏL NƏ NJIR YAHUDIYA.”

³⁹ Pathlə wu pama nji dēmwa'yi kəra nji dlakəya ənga ja na ndər dididi anə nyi, “A'yi nagə ngə Kərsiti ndangə wa? Mbədana kərngau ənga 'ya!”

⁴⁰ Ama kə nə mēthləkura nyi kughi anə kuvwa nyi ji na, “A'yi gu hivər Hyal wa? Na ngə kəra nji thlana hyi numa zəmə ənga ja.

⁴¹ Nama nər ma, tsa'a ngə səra nja vər məl anə ma ara səra mə mēliya. Ama ndə kə nə nyi, mi ngə bikə nya?”

⁴² Kə ji na, “Yesu, ga dəngari dā ma gə vu təlkur ngau!”

⁴³ Yesu shadəwa nyi, ji na, “Ya nar ngau jirkura nyi, əshina gu nda nggya ənga yau a du zarna.”

Tər Yesu
(*Matiwu 27:45-56; Markusu 15:33-41; Yahwana 19:28-30*)

⁴⁴ Ma pəci ta'yikər, kə kuthləu haḍiya patəkura 'yi'yi, ba'a ndu saka makər nə wagəu,

⁴⁵ ara ənggəra pəci nggəl ara mbəl. Kadəmbul kəra a gwu ki Hyal təwa kər paməpamə məthləu.[†]

⁴⁶ Yesu hya'ana dahəu ənga dənəma ji na, “Tada, a vu pəla gə nga yi fiya piya yau.” Ənggəra ji nana abangau, ba ji sənə pi nə tau.

⁴⁷ Ənggəra soja dəgal kəra a ndənə wu pəci kə lari sə kə da kau, kə ji fal Hyal ja vər na, “Pakatəu, ndə kə ndə gərə bikə ngau.”

⁴⁸ Ənggəra njira daḅau aga tsamə sə tsatsamə, lari sə kə dərkər kau, kə ndə sha a ndu ki nda vər thlə nggərau ara hudə ndzəndzau.

⁴⁹ Patəkura njira səni Yesu, ənga mathləkə'yi kəra nu nyi sara wu 'yi'yi Galili, ndə ta'yi tsaləu nda vər tsamə nyi.

Hadə Yesu
(*Matiwu 27:57-61; Markusu 15:42-47; Yahwana 19:38-42*)

⁵⁰ Kabəngəkau, vanyi ndau a'yi kəra nja ngga ənga Yusufu, naja pathləu wu pama nji dədəgal nə njir Yahudiya, naja ndə mənəhəu ənga ndə jiri,

⁵¹ naja tsu a'yi hənggəri ənga sərə nji mbiya ənga sərə nji məl mai. Ji shili sara wu məlmə Arimatiya wu 'yi'yir Yahudiya. Naja tsu ja vər səkə shilir təlkur Hyal.

[†] **23:45** Kadəmbul kə ngə təkəbiya pama vi cicau ənga vi kəra ndiya ənga cicau. Kəl pubu dəgal gagaḍau nga səni tərabiya a vuwa banga nyi zəmə wu fa. Kəra cabiya lagur ndərə Hyal a pahəri anə kalar ndau.

⁵² Kə ji ma'yi a ndara Bilatusu aga ja nda kədi nja nə nyi dza Yesu.

⁵³ Kə ji həya dza ja nyi sara dar wu, ji pədiya wu pa'wa, ji dzəgwa fuwa nyi a gu hu kəra nji labiya a vu mau, hu kə nji sayi hədəna ndau a gwa mai.

⁵⁴ Pəcir fə sau wu lagu ngau, a hyiri kushu nja vu pəcir Bəlsar.

⁵⁵ Mathləkə'yi kəra nu Yesu sara wu Galili ma'yi ənga Yusufu aga nda lari hu kau, ənga ənggəra nju nda fə dza Yesu.

⁵⁶ Ndə dzəgwa sha a ndu ki, ndə nda uya sə kisəu ənga mal bəsau. Kə ndə səbiya hədə pəcir Bəlsar, ənggəra dladə nə lagu Musa nar nda.

24

Yesu A Hya'ari Sara Vir Tau

(Matiwu 28:1-10; Markusu 16:1-8; Yahwana 20:1-10)

¹ Umudlə kadəu pəci tanggərma nə sugu mathləkə'yi ya nyi hya'ari ndə həri sə kisəu kəra ndə məliya, ndə ma'yi əni a ndar hu.

² Kə ndə thləwa a jahənari nji tsəka kəra a miya huwa nyi.

³ Ndə gu hu kau, ama nandə lari dza Thlagə Yesu mai.

⁴ Ma tsu nda vər dənga səkə də kau, kukuthlə kə ja nji məthlə tata'yu ləhəu wu dzəri nda, wu kari pər tə pwahəu a vər mbəl.

⁵ Nyinyau ənga hivər, kə mathləkə'yi kə uzəu ənga kəra nda a gyiwu 'yi. Kə nja nyi na anə nda, “Ara mi nga hya gal ndəra ənga pi wu pama nji tətə?

⁶ A'yi ja ngə mai, a hya'ari ja. Hya dəngari sərə ji na anə hyi tsu ja ənga hyu Galili.

⁷ Ji na, 'Pakatə nə nyi nju nə nyi Zər Ndau a ndu tsa njir bikau, ndu dlakəya nyi, pəcir pida makər kura nyi ju hya'ari ənga pi.' "

⁸ Ənggau kə ndə dəngari sərə ji na.

⁹ Ənggərə ndə sha shili sara ndər huwa nyi, kə ndə nar nyi anə zəmbəlma nyi'yar kumo a sərtangə ta ənga alenyi nji sə'yar kə də kə patəu.

¹⁰ Mathləkə'yi kərə na sə'yar kə anə cama səsə'yar kau, nanda ngə, Maryamu Magədaliya ənga Yuwana, ənga Maryamu miya Yakubu, ənga alenyi mathləkə'yi kərə nda əni.

¹¹ Ama nandə hənggəri sərə mathləkə'yi kə na mai, ara ma ndu nggani jiri a'yi wu ndər kə mai.

¹² Ama kə Biturusu, hya'ari mađu ənga hwi a ndar huwa nyi, ji nda uzhou, ji tsambiya hu də huwa nyi, kəl pa'wa kərə nji pədiya nyi a gwa ca ngə ba'a ar dza huwa nyi. Kə ji sha a ndu ki ja vər dənga sə dədəgur kə də kau.

*Ar Lagur Vu Imawusu
(Markusu 16:12-13)*

¹³ Pəci ta tsu njir nu Yesu a'yi məthlə kərə a vər ma'yi a ndu məlmə kərə nja ngga ənga Imawusu, kərə nadəkura nyi wu də miyal mədəfə sara wu Urshalima.

¹⁴ Nda vər ndər wu pama nda ar kərə sə'yar kə dərkər kau.

¹⁵ Ənggərə nda vər ndər wu pamə nda nda vər thla səmana, kə Yesu ənga kərnyə ləhən nda, ja vər bə ənga nda,

¹⁶ a lari nyir nda, ama nandə tsamə ri nyi mai.

17 Kə ji na anə nda, “Wa thləmə najaka səmana hya vər thla wu pama hya, hya vər ʔa?” Kə ndə ta'yi zəməu, ənga hüdə ndzəndzau.

18 Pathlə wu pama nda, kəra nja ngga ənga Kəliyopasu, yiwa nyi, ji na, “Na gə məthləpi wu Urshalima, kəra na ngə sənbiya səra ɖarkər wu pida'yar kə mai ya?”

19 Kə ji na anə nda, “Sər mi 'yar ara?”

Kə ndə na anə nyi, “Səra ɖa ənga Yesu ndər Nazəratu. Naja nabi, kəra ənga dənəma wu səra ju na ənga məl wu mwar Hyal ənga nji patəu,

20 kə pubu dədəgal'yar ənga nji dədəgal nər mən ləri nyi aga nja tsəya nyi, kə ndə dzəgwa dlakəya nyi ar wu dladlakau.

21 Dədəmə 'yi wu nggani abər naja ngu sa mbədana njir Izirayila! Ama kə ja əshina ngə pida makərkura nyi ənggəra sə kə ɖarkər.

22 Kəl kə zhizhi nyi mai, aleniyi mathləkə'yi kəra wu pama 'ya nar 'ya sə dədəgur. Ara ndə ma'yi a ndar huwa nyi əmudlə kadəu,

23 ama nandə thləwa dza ja wu hu mai, kə ndə sha shili, ndə nar 'ya, abər ndə ləri waladi kəra na anə 'ya abər ənga pi nga ja.

24 Aleniyi nju pama 'ya ndə ma'yi a ndar hu ndə nda ləri abangə nga nyi ənggəra mathləkə'yi ta na, ama nanda ənga Kərnda nandə ləri nyi mai.”

25 Kə Yesu na anə nda, “Əm, nahyi nji kəra gəra ənga dənga, a'yi ɖatsə anə hyi hya hənggəri ənga səra nabi'yar nana mai!

26 A mbari anə Kərsiti ja sa ɖwaɖwatə'yar kau, ja dzəgwa gu kadakadarkur nyi, a'yi abangə wa?”

27 Kə ji cabiya nda səra tsətsəfə nə ndər Hyal na ar kəra ja, mbəri ar highiḡə Musa ba'anə tsəfəri nabi'yar patəu.

28 Ənggəra ndə dla ləhəu wu dzəri məlmə kəra nda vər ma'yi a vuwa gwa, kə Yesu məl ənggər tərabiya a ndumwar nda,

29 ama kə ndə cidə nyi nda vər na, “Nggya ənga 'ya, ara wagəu a dəri, kə ja pəci a gya tədəri.” Kə ji nu nda ji nda nggya ənga nda.

30 Ənggəra ndə nggya aga səm sər səm, kə ji həri macikəl ba ji fənggər barka, kə ji ḡəḡələwa ba ji təkəna nda.

31 Ənggau kə liya nda pahau, ndə tsamə ri nyi. Ama kə ji sanakər wu liya nda.

32 Ndə na anə kuvwar nda, “Dəm ya, hu dā mən a'yi nyinyau ənga caguli ar pəci kəra ja vər ndər anə mən ar lagu wa, ənggəra ja vər cabiya mən səra tsətsəfəu wu ndər Hyal wa?”

33 Kə ndə hya'ari ənga kusa ndə sha a vu Urshal-ima. Ndə thləwa nanda kumo a sərtangə ta əkkə'yi alenyi nji a vu na,

34 kə ndə nar nda, kadzangə, “Thlagə a hya'ari! A canə nyi ja kərnyi anə Biturusu!”

35 Ənga tsu nanda məthlə kə nar nda səra dā ənga nda wu lagu ənga ənggəra ndə tsamə ri Yesu ayukudə ji ḡəḡələwa nda macikəl.

Thlər Kəra Yesu Nə Nyi

Anə Zəmbəlma Nyi'yar

(Matiwu 28:16-20; Markusu 16:14-18; Yahwana 20:19-23; Thlər Cama'yar 1:6-8)

³⁶ Tsu nda vər ndər ar kəra sə kau, kukuthlə kəja Yesu ta'yu wu pama nda, kə ji na anə nda, “Jaməkur ja nggya ənga hyi.”

³⁷ Ama kə ndə gərahə nda vər tsədzau, ma ndə nggani dəgur ngə canə nda kər.

³⁸ Kə ji na anə nda, “Mi ngə də hyi gərahə abanga, ənga hyu nggya ənga təkəkər wu dəfuwa hya?”

³⁹ Tsamiya mau tsa yau ənga hya yau aga hya lari, nayi ənga kərda ngau. Tsəkwar də mau, aga hya səni abər dəgur a'yi ənga kum ənga dəhi, ənggər kə hya vər lari də kə mai.”

⁴⁰ Ayukudə ji nana abangau, kə ji canə nda tsa ja ənga hya ja.

⁴¹ Tsu nda vər caguli ara sə dədəgur kə də kau, ama tsu nda ənga təkəkər wu dəfuwa nda, kə ji na anə nda, “Sər səm a'yi ara hyi nga nyi ya?”

⁴² Kə ndə nə nyi kalfi kukubwa.

⁴³ Kə ji dləwuri ji səmku, nanda kəl tsamə nyi.

⁴⁴ Ji na anə nda, “Sə'yar kə ngə sərə yi ndər anə hyi ar kəri pəci kəra yi tsu ənga hyi, abər a mbari nja nyabiya sərə nji tsəfəri ar kəra yau wu dladə nə lagu Musa, ənga tsəfə nə nabi'yar ənga Zabura tsu.”

⁴⁵ Kə ji məliya ndə sənbiya sərə tsətsəfau wu ndər Hyal,

⁴⁶ Ji nar nda, “Abangə nga nyi tsətsəfau, abər a dər tsa'a anə Kərsiti ja lari bwaḃwatəu, pəci makərkura nyi ba ja hya'ari sara vir tau.

⁴⁷ Ətsu wu thləmə nyi nga nju nda tətəlna ndər Hyal anə njir duniya patə aga nda tubi nda uya təfəbiya bikər nda. Nju nda dzəguya sə kə wu Urshalima.

⁴⁸ Nahyi ngə sakida sə'yar kau.

⁴⁹ Kəja, yu nda səwa hyi səra dəda məliya hyi alkawal abər ju səwa. Ama hya səkə wu məlmə kwatahəu, kəl nji nə hyi dənəma sara dəməlmau.”

Nji Hər Yesu A Dəməlmau

(Matiwu 16:19-20; Thlər Cama'yar 1:9-11)

⁵⁰ Kə ji həbiya nda a biyar ya məlməu, ndə ma'yi ba a vu Bethlani. A ndəna, ji hya'ana tsa ja dəməlmau kə ji fənggər nda barka.

⁵¹ Ənggəra ja vər fə barka anə nda, kə ji təkəbiya dzə ənga nda, ji ma'yi a dəməlmau.

⁵² Nanda tsu ndə dzəgwa dləvə nyi, ndə sha a vu Urshalima, nyinyau ənga hudə pərtəu gagadəu.

⁵³ Ndu shili parangə tsu wu ki Hyal nda vər fal Hyal.

Ndəshigu'yar Fodəu Ənga Thlər Cama'yar
The New Testament in the Marghi South language of
Nigeria: Ndəshigu'yar Fodəu Ənga Thlər Cama'yar

copyright © 2024 The Seed Company

Language: (Marghi South)

Contributor: Initiative for the Translation and Development of African Languages

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source files dated 13 May 2025

63471087-0de7-5f4b-aa1f-ca2e66571a95